

कान्तिपुर

सातै प्रदेशबाट एकैसाथ प्रकाशित

मित्र

मुटानी दिदीमाइको पुनर्मिलन

● दिलमायाले २५ वर्षपछि जब भाइ भेटिनु हर्षाश्रु गहबाट पोखिए, खड्गका आँखाले पनि खुसीका आँसु लुकाउन सकेनन्

न्याफ्टिडमा तन्नेरी

● भोटकोसीमा न्याफ्टिड सिकेका युवा जापान, यूएई, नेदरल्यान्ड्स, सिवटजरल्यान्डलगायत देशमा रिभर गाइड

सेयरमा गिरावट

● डेढ वर्षयता सेयरधनीको सम्पत्तिको मूल्य करिब साढे १५ खर्ब रूपैयाँ घट्यो

गजब छ बा !

त्यो फूलमाला चै मेरे हो !... छुटे सि लाउनु पर्छ भनि बोकी हिँड्यो !

वीर, शिक्षण, कान्तिमा मात्रै ९ हजार बिरामी शल्यक्रियाको पालो कुर्दै

दक्ष जनशक्ति र उपकरण पर्याप्त नहुँदा उपचारमा समस्या

स्थान अभावका कारण प्यासेजमा राखेर पनि शल्यक्रिया गरिँदै

कान्ति अस्पतालको अपरेसन थिएटर २७ वर्ष पुरानो

प्रशान्त माली (काठमाडौं)

वीर अस्पतालका १७ अपरेसन थिएटरमध्ये ९ वटा मात्र सञ्चालनमा छन्। शल्यक्रिया गरेपछि बिरामी राखिने पोस्ट सर्जिकल वार्डका बेड धुलोले छपक्के ढाकिएका छन्। अस्पतालको सेवा चुस्तदुरुस्त नहुँदा शल्यक्रिया गराउन पालो कुर्नेको संख्या प्रत्येक दिन बढ्दो छ। दुई वर्षदेखि शल्यक्रिया गराउन पालो कुरिरहेका बिरामी ३ हजार नाघिसकेका छन्।

कान्ति बाल अस्पतालको अपरेसन थिएटर २७ वर्ष पुरानो हो। उपकरण चुस्तदुरुस्त छैनन्। तीनवटा थिएटरमध्ये स्थान अभावका कारण 'प्यासेज'मा राखेर पनि शल्यक्रिया गर्ने गरिएको छ। कान्तिमा पनि शल्यक्रियाको पालो कुरिरहेका संख्या ३ हजारभन्दा बढी छ।

त्रिभुव शिखण अस्पताल ३ सय बेडबाट सुरु गर्दा ८ वटा अपरेसन थिएटर सञ्चालनमा थिए। अहिले बेड संख्या बढेर ८ सय ५० पुगिसक्दा पनि थिएटर भने १९ वटा मात्र छन्। अस्पतालले क्यान्सरका बिरामीलाई लक्षित गरेर तत्काल ३ वटा थिएटर थप्ने योजना बनाए पनि थपन सकेको छैन। अस्पतालमा ३ हजार ५ सय जना शल्यक्रिया गराउन पालो कुरिरहेका छन्।

ठूला अस्पतालका अपरेसन थिएटरको दुरवस्था छ। स्वास्थ्य मन्त्रालयका अधिकारी उपकरण थपन आवश्यक बजेट माग गर्न सकिने बताउँछन्, तर अस्पतालले न थिएटर थपन पहल गर्छन् न त बन्द उपकरण सञ्चालनमा ल्याउन।

वीरमा सिन्धुपाल्चोकका ३५ वर्षीया रवि कार्की एक वर्षदेखि पित्तैलीको पत्थरी शल्यक्रिया गराउन पालो कुरिरहेका छन्। पेट दुखेर गत वर्ष अस्पताल पुगेका भरतपुरका कुमार खनालको भने १३ मिलिमिटरको पत्थरी देखियो, उनको अर्को शल्यक्रिया भएको छैन। काभ्रेका सन्तोष केसी हाडमा नसा च्यापिएर एक वर्षदेखि शल्यक्रियाका लागि पर्खिरहेका छन्। केसी भन्छन्, 'रोग पालेर बस्नुपर्नेको छ, थेरापीका भरमा छु।'

वीरको ५ सय बेडको सर्जिकल भवन २०७८ असारमा तत्कालीन प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीले उदघाटन गरेका थिए। अर्को पनि पूरै बेड सञ्चालनमा आउन सकेको छैन। पुरानो भवनमा रहेको डेन्टलको अपरेसन वार्ड र न्युरो सर्जरी विभाग नयाँ भवनमा सार्न सकिएको छैन। काठिंयोथोरासिक विभाग प्रमुख डा. किरण श्रेष्ठले थिएटर अभावका कारण शल्यक्रिया गर्न एउटा युनिटले सातामा दुई दिन मात्र बेड पाउने गरेको बताए। 'सातै दिन पाउने व्यवस्था मिलाउन नसकेसम्म बिरामीले कुनैपनि समस्या हट्दैन,'

उपकरण नै 'बिरामी' वीर अस्पतालको सर्जिकल वार्डमा थक्याइएका अपरेसन थिएटरका उपकरण। तस्बिर: प्रशान्त/कान्तिपुर

उनले भने। वीर अस्पतालका सूचना अधिकारी सागर मिश्र बिरामीको चापअनुसार थप १५ वटा थिएटर आवश्यक रहेको बताउँछन्।

वीरका कार्यकारी निर्देशक डा. सन्तोष पौडेल पूरै थिएटर सञ्चालन नहुनुमा नर्सिङ जनशक्ति

अभावको कारण देखाउँछन्। 'सर्जरीका लागि चिकित्सकको अभाव छैन,' उनले भने, 'लोक सेवा आयोगले ३ सय स्वास्थ्यकर्मीको विज्ञापन निकालिसकेको छ, अब परीक्षा हुन्छ। कर्मचारी पठाएको भोलिपल्टै सञ्चालनमा ल्याउँछौं।'

वीरमा स्वीकृत दरबन्दीभन्दा बढी कर्मचारी कार्यरत छन्। हाल न्याम्सअन्तर्गत ५ सय ६३ जना छन् भने सामान्य प्रशासन मन्त्रालयअन्तर्गत ६ सय ८७ जना कार्यरत छन्। जनस्वास्थ्यविद् प्रा.डा. हृषीकेश पौडेल अधिकांश डाक्टर कार्यालय समयसम्म नबसेका कारण समस्या बढेको तर्क गर्छन्। 'कार्यालय समयमा पनि बस्नेनन् र समयमा पनि कार्यालय आउँदैनन्। बढी क्लिनिक र निजी अस्पतालमा व्यस्त हुन्छन्,' उनले भने। छानबिन गरी कारवाहीको दायरामा नल्याएसम्म समस्या दिगो रूपमा समाधान नहुने उनको भनाइ छ।

स्वास्थ्य मन्त्रालयका प्रवक्ता डा. सञ्जयकुमार ठाकुरले अस्पताल प्रमुखले कडाइका साथ नियम पालना गर्न नलाग्दा समस्या भएको बताए। 'सबै कर्मचारीलाई आउँदा जाँदा विद्युतीय हाजिरी गराउनुपर्ने। कार्यालय समयसम्म नबस्ने कर्मचारीलाई कारवाही गर्नुपर्ने,' उनले भने, 'ठूला अस्पतालको ओपेन्ड्रम सभै स्वीकृत गर्न अर्थ मन्त्रालयमा पठाइसकेका छौं।'

त्रिभुव शिखण अस्पतालका निर्देशक डा. दिनेश काफ्लेले उपकरण मात्र थपेर नहुने बताए। 'जनशक्ति व्यवस्थापन गर्न त्रिभुवन विश्वविद्यालयलाई पटकपटक ध्यानाकर्षण गराउँदा पनि सुनुवाइ भएन,' उनले भने, '२०४० सालमा सिर्जना गरिएको २ सय ५० जना चिकित्सक दरबन्दीमध्ये ९७ जना, प्रशासनतर्फ २ सय ७८, प्राविधिकतर्फ १ सय ५ जना रिक्त छन्।' अस्पतालमा हाल १ हजार २ स्वास्थ्यकर्मी करारमा कार्यरत छन्।

कान्ति बाल अस्पतालमा पनि पर्याप्त अपरेसन थिएटर छैनन्। विशेष गरी त्यहाँ पुग्ने जन्मजात मलद्वार नखुलेका, ठूलो आन्त्र, लिंगको प्वालको समस्या भएका र पत्थरीका बिरामी बढी मर्कांमा छन्। वीरगन्जकी ६० वर्षीया जाकुसिरी मियाँले नातिको मलद्वार खुलाउन गरिने अपरेसनका लागि कुरेको दुई वर्ष बितिसक्यो। मिति सादाँसादै फागुन १ गते तोकिए पनि पुनः अर्को दिनका लागि सारिएको छ। लिंगमा पिप्साव फेने प्वालको समस्या भएर वैशाखमा शल्यक्रिया गराउन आएका वृद्धवलाका चौधरी दम्पतीको ५ वर्षका छोराको पनि अर्को शल्यक्रिया हुन सकेको छैन।

कान्तिमा निर्देशक डा. युवानिधि बसौलाले उपकरण, अपरेसन थिएटरसँगै आवश्यक जनशक्ति नभएका कारण सेवा दिन नसकेको बताए। अस्पतालमा प्रमुख कन्सल्टेन्ट पेट्रियार्डिक सर्जन, प्रमुख कन्सल्टेन्ट प्याथोलोजिस्ट, बरिष्ठ कन्सल्टेन्ट पेट्रियार्डिक सर्जन गरेर ७२ जनाको पद रिक्त छ। अस्पतालमा मेडिकल अधिकृत, स्टाफ नर्स, फार्मसी अधिकृत, वायोमेडिकल टेक्निसियन, ब्लड बैंक र ल्याब टेक्निसियनलगायत ९९ जना करारमा कार्यरत छन्। बाँकी पृष्ठ ११ ▶

लामिछानेलाई सर्वोच्चबाट 'राहत', मुद्दा फास्ट ट्र्याकमा

क्रिकेट खेलन विदेश जान पासपोर्ट फुकुवाको आदेश

जयसिंह महारा (काठमाडौं)

नावालिङ बलात्कारको अभियोगमा जिल्ला अदालत काठमाडौंमा मुद्दा लडिरहेका क्रिकेटर सन्दीप लामिछानेलाई सर्वोच्च अदालतले खेलका लागि विदेश जाने अनुमति दिएको छ। जिल्ला अदालतले थुनामा पठाए पनि उच्च अदालत पाटनले धरौटीमा छोड्न आदेश दिएको थियो। उच्चको आदेशलाई सदर गर्दै सर्वोच्चले क्रिकेट खेल विदेश जान पासपोर्ट फुकुवाको आदेशसमेत दिएको छ।

सर्वोच्चका न्यायाधीशद्वय सपना प्रधान मल्ल र कुमार चुडालको संयुक्त इजलासले पक्ष र विपक्षबाट दुई दिन बहस सुनेपछि सोमबार आदेश सुनाएको हो। पीडित र लामिछाने 'सहज रूपमा नगरकोट' गएको, फर्केर काठमाडौंको होटलमा गएको, बाहिरिएको र लामिछानेले पीडितलाई होस्टेलमा छाडेको लगायत आधारमा पुनः थुनामा पठाउनुपर्ने अवस्था नरहेको आदेशमा उल्लेख छ।

यो गौशाला २६ नाम दिइएको बालिकासहित बलात्कारको मुद्दा हो। नेपालको कानूनले १८ वर्षभन्दा कम उमेरका किशोरकिशोरीलाई नाबालिग भन्छ र उक्त उमेर समूहभित्रका बालिकासँग सहमतिमै यौन सम्बन्ध भए पनि बलात्कार मान्ने कानून छ। गौशालालाई सर्वोच्चले नाबालिगका रूपमा सम्बोधन गरेको छैन तर त्यसको आधार के हो भन्ने विषय खुलेको छैन। सुनुवाइ बन्द इजलासमा भएकाले पूर्ण आदेश सार्वजनिक गरिएको छैन भने सर्वोच्चका प्रवक्ताले आदेश खण्डमात्र सुनाएका छन्, जहाँ बालिग/नाबालिगसम्बन्धी प्रसंग छैन।

जिल्ला अदालतले लामिछानेलाई थुनामा पठाएको थियो भने उच्च अदालत पाटनले उनलाई विदेश जान नपाउने गरी धरौटीमा छोडेको थियो। उच्चको आदेशसँगै लामिछानेलाई रिहा गर्दै गृह र परराष्ट्र मन्त्रालयले उनको पासपोर्ट भने रोक्का राखेका थिए।

'विदेशमा रहेका बेला उजुरी परी अनुसन्धान हुँदा पनि लामिछानेले स्वदेश फर्किँदै न्यायिक प्रक्रियामा सहयोग गरेको देखिएकाले आगामी दिनमा पनि क्रिकेट खेल विदेश जान दिनु,' सर्वोच्चको आदेशमा छ। 'प्रतिवादी राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय खेलाडी भएकाले देशभित्र र विदेशमा समेत अन्तर्राष्ट्रियस्तरको प्रतिस्पर्धामा भाग लिन जानुपर्ने देखिएको हुँदा विदेश जान नपाउने गरी उच्च अदालतले गरेको आदेश बदर गरिदिएको छ,' सर्वोच्चको आदेशमा भनिएको छ। बाँकी पृष्ठ ११ ▶

WEBOR
HOME APPLIANCES

TOLL FREE NO.

16600112078

9802020801

Nepal's Fastest Growing Brand

भुटानी दिदीभाइको पुनर्मिलन

वर्षौं बेखबर बनेको माइती सम्भरहने दिलमायाले २५ वर्षपछि जब भाइ भेटिन् हर्षाश्रु गहबाट पोखिर, दिदी भेट्दा खड्गबहादुरका आँखाले पनि खुसीका आँसु लुकाउन सकेनन्

पर्वत पोर्तेल (सिलिगुडी, भारत)

भुटानबाट लखौंटा पुग/नपुग १४ वर्षका थिए, खड्गबहादुर काकी। सन् १९९२ मा त्यहाँका तत्कालीन शासकबाट एक लाखभन्दा बढी नेपालीभाषी विस्थापित हुँदा त्यही पंक्तिमा थियो उनको परिवार पनि। भुटानको गेलेफु, दानाबारीका काकी परिवार अरुफै ज्यान मात्रै जोगाएर रातरात नेपाल पसे। थातथलोसँगै सिरिखुसी छोडेर जाँदा परिवारकै एक्री छोरी दिलमाया पनि छुट्टिन्। १९ वर्षकी दिलमायालाई काकी परिवारले वर्ष दिनअघि मात्रै बिहे गरेर पराडघर पठाएका थिए। 'भुटानमा आन्दोलन सुरु हुँदा मेरी जेठी छोरी ६ महिनाकी थिई,' दिलमायाले विगत कोट्याइन्, 'मलाई पनि नेपाल जान मन थियो। तर, बाआमा मलाई लैजान मान्नु भएन।'

तीन दशकअघि परिवारसँग विछोडिएकी दिदी दिलमाया र सन् २०१० मा पुनर्वास भई अमेरिका पुगेका भाइ खड्गबहादुरबीच करिब २५ वर्षपछि विहीवार पुनर्मिलन भयो। भुटानमा जन्मिएका खड्गले नेपालमा लामो समय शरणार्थी जीवन बिताउनुपुन्यो। १२ वर्षदेखि अमेरिकावासी भएका छन्। यी दिदीभाइबीचको पुनर्मिलनको केन्द्रचार्डि भारत बन्थ्यो। कुनै बेला धेरै शरणार्थीको आक्रोश थियो भारतप्रति। केयो पटक भुटान फर्किने आन्दोलनमा भारत तरारो बन्दा उनीहरू दुखित बन्ने गर्थे। अनि भारतसँग गुनासिन्थे, 'नेपाल आउने बेलामा बाटो दिने, भुटान फर्किने बाटो किन छेक्छस् ?'

'कुनै बेला भारतले छेक्दा भुटान फर्किन पाइएन,' खड्गले खुसी हुँदै सुनाए, 'अहिले भारतले नै विछोडिएकी दिदीसँग भेट गरायो।' अहिले खड्गजस्ता धेरै अमेरिकावासी भुटानीहरूले वर्षौं पहिले विछोडिएका आफन्त भेट्ने 'मिडिड च्याइन्ट' बनाएका छन् पश्चिम बंगालको दोस्रो ठूलो सहर सिलिगुडीलाई। 'हामी भुटान जान पाउँदैनौं, भुटानमा भएका परिवार नेपाल जान पाउँदैनन्,' खड्गबहादुर थप्छन्, 'त्यही भएर सिलिगुडी त हाम्रा लागि भुटानजस्तै लाम थालेको छ।'

इन्टा फाउन्डेसन नामक संस्थाका कामले भारत ओर्लनुअघि नै दिदीभाइले सामाजिक सञ्जालमार्फत भेट्ने चर्जा मिलाए। त्यही मेसोमा दिदी सिमान्त सहर जयगार्जबाट करिब २ सय किलोमिटर टाढाको भुटानी गाउँ होलपानीबाट गाडी चढेर आइन्। साथमा आए, माइती छोरी सुशीला र नातिनी रैबिका। वर्षौंपछि भेट्न लागेको भाइलाई कोसेली बोकिन्, आफ्ने घरका मोरीको मह, एक हप्ते गाईको घिउ र आफ्ने वारीमा फलेका वयर।

२५ वर्षपछि भाइसँग भेट्दा दिलमायाको गह आँसुले भरियो। खड्गबहादुरका आँखामा पनि वरिँको भेलभै आँसु बस्यो। 'यति लामो समयपछि भाइलाई भेट्दा हर्षको कुनै सीमा नै छैन,' दिलमायाले दिल खोलेर बोल्नु, 'प्रियजनसँग एक जुगपछि भेट्दा को पो खुसी नहोला।'

भुटानबाट आइपुगेकी दिदी, भाञ्जी र नातिनीलाई खड्गले नजिकैको सपिड मल घुमाउन लगे। लुगा किनिदिए। सँगै बसेर खानेकुरा खाए। त्यही बेला दिलमायाले दुखका पुराना पोकाहरू खोल्नु। भुटानी शासकले माइतीलाई लखेट्दा घरबाट भागेर उनी पनि पछ्याउँदै परसम्म पुगिन्। 'त्यो बेला किन हो काखे वच्ची र श्रीमानको भन्दा आफूलाई जन्माउने बाआमा र दाजुभाइको माया धेरै लाग्यो,' दिलमाया भावनामा वहकिइन्, 'तर, बुवाआमाले १५ दिनमा आउँछौं भनेर भुक्त्याएर भाग्नुभयो।'

दिलमायालाई त्यो बेला सही, गलत छुट्याउने त्याकत थिएन। बाआमाले १५ दिनमा आउँछौं भनेपछि उनले सहजै पत्याइन्। अनि बिदाइको हात हल्लाइन्। उनलाई मन त बाआमाकै साथ लागेर जान मन थियो। तर, बाध्यताले उनी सुकसुकाउँदै घर फर्किनुपुन्यो। घर फर्किएर गएँ, बाआमा आउँछन् भन्दै औला

दिलमायालाई त्यो बेला सही, गलत छुट्याउने त्याकत थिएन। बाआमाले १५ दिनमा आउँछौं भनेपछि उनले सहजै पत्याइन्। अनि बिदाइको हात हल्लाइन्।

भुटानकै देउसिरेका आफन्त दाजु दिलमान भट्टराईले पिठ्युँमा थुम्थुम्याएपछि खड्गले दिदीको अँगालो छाडे। अनि अलि पतिर रूखको फेदमा गएर फेरि भक्कानिए। दिदी पनि कारको देब्रेतिरको सिटमा बसेर पछ्यौरीले आँसु पुछ्न थालिन्।

भाँच्दाभाँच्दै माइती छोरी जन्मिई, हल्का लजाउँदै थपिन्, 'तर, केको आउनु !'

त्योबेला सम्पर्कको कुनै माध्यम थिएन। अहिले जस्तो फोन भएको भए उनी फोनमै भए पनि बोलेर मातापिता भेट्ने इच्छाको धीत मार्थिन् होला। तर, त्यो सम्भव थिएन। उनलाई हेरेक दिन बाआमा आउँदै पो छन् कि भन्ने लाग्यो। सपनामा पटक-पटक बाआमा देखिन्थे। बाटोमा अपरिचितलाई देखा उनीहरूको भक्कालो हुन्थ्यो। मातापिताको पखाँइमा हेरेक दिन गाउँको चुके भौरबाट परसम्म नागबेली बाटोहरू घण्टौं निर्यालिन्थे। गाउँबाट भारततिरको जमिन छयाइइ देखिन्थ्यो। अनि उनी सोचिन्थे, 'त्यही बाटो भएर नेपाल पसे होलान् मेरा बाआमा।'

बाआमालाई सम्झँदा घाँटीमा पीडाको आल्लो लाग्ने हुन्थ्यो। केहीछिन एक्लै भक्कानिन्थे। अनि पछ्यौरीले आँसु पुछ्दै फर्किन्थे घर। 'अहिले पो फोन छ। बोल्छु भन्दा बोल्न पाइन्छ। अनुहारि हेर्छु भन्दा त्यो पनि पाइन्छ,' दिलमायाले विलौला गाइन्, 'पहिला त न फोन। न मोबाइल।' यतिबेला उनलाई ती निर्दयी दिनहरूप्रति अनायासै रिस उठ्छ। सम्झन नपरोस् भै लाग्छ।

दिलमायाका परिवार अमेरिकामा छन्। त्यो देखेर अमेरिका जाउँ-जाउँ त लाग्छ उनलाई। तर, आफू जन्मिएको भुटानको मायाले च्यापे समाच्छ। 'त्यतिबेले बाआमासँग आएको भए त अहिले अमेरिका पुगिने रहेछ,' दिलमायाले भनिन्, 'के गर्नु बाआमासँगै बस्ने, अमेरिका जाने भाग्य रहेनछ।'

दिलमाया सम्झालिन्छिन्। अनि अमेरिका बिर्सिएर फर्किन्छिन् आफ्ने भुटान। 'अहिले त हाम्रो भुटान पनि राम्रो भएको छ। पहिला जस्तो नेपालीलाई शोषण, दमन गर्दिनन्,' दिलमाया भुटानको वचाउ गर्छिन्, 'राजाले घरघरमा बाटो, पानी, बिजुली सबै पुऱ्याइएको छ। केही अभाव छैन। इक्या-नेपाली मिलेर बसेका छौं।' लखौंटने बेलामा स्थानीय विद्यालयमा ५ कक्षा पढ्दै गरेका १४ वर्षका खड्गलाई आमा, पुलिस आको, नेपालीभाषीका घरहरू भक्काले। आक्रमण गरेका घटनाहरू सपनाभै भल्याकभल्लुका मात्रै याद आउँछ। 'के भइराको होला, यस्तो किन गरेको होला भन्ने चेत नै थिएन ऊबेला,' उनी सम्झन्छन्, 'अहिले जस्तो हो भने सहिन थियो होला।'

एक रात सिलिगुडीमै बिताए। राति अवेरसम्म दुखसुखका बात गरे। शुकवार विहान दिलमाया फर्किने भइन्। बल्लबल्ल भेटिएकी दिदी फर्किने कुराले खड्गको मन भारी भयो। अर्को केही समय दिदीसँग बिताउने इच्छा थियो। तर, टाढा फर्किनुपने बाध्यताका पछि उनको केही लागेन। दिदी हतारिँदै थिइन्। फर्किने बेलामा खड्गले दिदीलाई गार्थाम्म अँगालो हाले अनि भक्कानिए। दिदी पनि उसै गरी भक्कानिन्। भाञ्जी सुशीला पनि नजिकै सुस्मुकाइन्। १० वर्षकी नातिनी रैबिकाले यो दृश्य छक्क परेर निर्यालिइन्। भुटानकै देउसिरेका आफन्त दाजु दिलमान भट्टराईले पिठ्युँमा थुम्थुम्याएपछि खड्गले दिदीको अँगालो छाडे। अनि अलि पतिर रूखको फेदमा गएर फेरि भक्कानिए। दिदी पनि कारको देब्रेतिरको सिटमा बसेर पछ्यौरीले आँसु पुछ्न थालिन्।

आँसु हल्का ओभयो। खड्ग वौडिएर कारछेउ पुगे। अनि दिदी बसेपछि गए। एकटकले दिदीलाई हेरे। दिलमायाले इन्कार गर्दादे केही बाटो खर्च हातमा राखिँदै भने, 'के खान मन लाग्छ, खाउ है दिदी।' कार हुँदैकयो। विदाइको हात हल्लाउँदै खड्गले कार ओभल नपरेसम्म हेरिरे। जसरी कुनै बेला दिलमायाले नेपाल हिँडेका बाआमालाई परसम्म हेरेकी थिइन्। 'लामो समयपछिको भेट अनि छिट्टै छुट्टिनुपने भएर होला आँसु थाम्ने सकिन्न,' खड्गले दार्था हातले आँसु पुछिसकेपछि भने, 'भुटानमा हाम्रो आफ्नो भन्ने केही, कोही छैन, यी दिदी मात्रै हुन्।'

भारतको सिलिगुडीमा भएको पुनर्मिलनमा दिदी दिलमायासँग भाइ खड्गबहादुर काकी। २५ वर्षअघि भुटानबाट सपरिवार लखेटिएर हाल पुनर्वासमा अमेरिका पुगेका खड्गबहादुर दिदी भेट्न आए भने भुटानको डोलपानीबाट दिलमाया आइपुगेकी हुन्।

तस्बिर : पर्वत/कान्तिपुर

वर्गीकृत डिस्प्ले

स्वदेशमै उत्पादित गुणस्तरीय

सोलार वाटर हिटर

सरता आयतित तथा न्यूल गुणस्तरीय सोलार जडान गरेको कोठी बरामा नै डिजेर हेराब हनुहुन्छ

महर्जन मेटल इण्डस्ट्रिज टेकु, काठमाडौं, ५३६२००१, ५३६२०३२ ९८०१०३६३६/९८०१०३६५४०

जग्गा विक्रीमा

चितवनको जगतपुर बजार सँगै ३ विघा जग्गा विक्रीमा छ। प्रति कठ्ठा १५,००,०००- सम्पर्क :

9845046231
9814887713

WANTED VICE PRINCIPAL

M.Ed., with a very good academic record and at least 3 years of experience and an excellent knowledge related to modern teaching methodologies.

Also be able to mentor and groom team members for better delivery in classes.

Qualified, honest and dedicated professionals who can devote well enough time are requested to apply with written letter along with expected salary, PP photo and updated CV at: marschool93@gmail.com by 08 March 2023. Address: Raniban, Nagarjun-1, Kathmandu

Singhania University Ph.D.

1. Medical Biochemistry
3. Anatomy
4. Microbiology
5. Public Health

Proposal Writing & Entrance Preparation Classes are going on. Entrance Exam : 5th March 2023. City Foundation, Koteswori 01-4602033/9841206019 Email: cityfoundation@gmail.com

जग्गा बिक्रीमा

धुलिखेल

१२ आना २० आना २५ आना ५ आना ६ लाख ३२ फिट

तु पास गर्नेलाई विशेष छुट। नो दलाल, नो कमिशन। ९८०१९५५८८८

वर्गीकृत डिस्प्ले

श्याम स्वेत: रु. ३०००/-*
स्पट कलर: रु. ३५००/-*
मल्टि कलर: रु. ५०००/-*

अब मल्टिकलरमा पनि छाप्न सकिने

सम्पर्क नं. ५१३५०००, ५१३५००८, Ext. १६४८
Email: mktdisplay@kmg.com.np
* उपरोक्त दररेटहरूमा मूल्य अभिवृद्धि कर समावेश गरिएको छैन।

राष्ट्रपति निर्वाचनपछि मात्रै मन्त्रिपरिषद् पूर्ण

● विश्वासको मत लिन शीर्ष नेतासँग परामर्श गर्दै प्रधानमन्त्री ● १६ मन्त्रालय प्रधानमन्त्रीसँगै, मन्त्रिपरिषद्मा माओवादी र जनमत पार्टी मात्रै

■ कुलचन्द्र ढ्योपाले र बबिता शर्मा (काठमाडौं)

दुई महिना नपुग्दै सत्ता गठबन्धनमा भएको हेरफेरले दुई तिहाईभन्दा बढी मन्त्रालय खाली भए पनि प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहालले राष्ट्रपति र उपराष्ट्रपतिको निर्वाचनपछि मात्रै मन्त्रिपरिषद्लाई पूर्णता दिने भएका छन्। मन्त्रालय बाँडफाँट तत्काल गर्न उत्पन्न हुन सक्ने विवादले आसन्न निर्वाचनमा असर पर्ने भय रहेका कारण मन्त्रिपरिषद् विस्तारका लागि दाहालले केही दिन कुनै भएका हुन्।

मन्त्रिपरिषद्मा सबैभन्दा ठूलो हिस्सा ओगटेको एमाले सोमबार बाहिरिएपछि प्रधानमन्त्री दाहालमातहत १६ वटा मन्त्रालय रहेका छन्। यसअघि राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टी माघ २२ र राप्रपा फागुन १३ मा सरकारबाट बाहिरिएका थिए। अहिलेको सात सदस्यीय मन्त्रिपरिषद्मा माओवादी र जनमत पार्टीको मात्र प्रतिनिधित्व छ। प्रधानमन्त्री दाहालले भने मन्त्रिपरिषद्लाई पूर्णता दिनेभन्दा पनि विश्वासको मतलाई प्राथमिकता दिएका छन्। गठबन्धनको ठूलो दल कांग्रेसले पनि राष्ट्रपति र उपराष्ट्रपतिको निर्वाचनपछि मात्र मन्त्रिपरिषद्लाई पूर्णता दिन प्रधानमन्त्री दाहाललाई सुझाव दिएको एक नेताले बताए।

एमाले र राप्रपाले समर्थन फिर्ता लिएका कारण दाहालले ३० दिनभित्र विश्वासको मत लिनुपर्ने संवैधानिक प्रावधान छ। संविधानको धारा ५६ (२) अनुसार संयुक्त सरकारको नेतृत्व गरेका दाहालले यसअघि पुस २६ मा विश्वासको मत लिएका थिए। सकेसम्म चाँडो विश्वासको मत लिन उनले कांग्रेस सभापति शेरबहादुर देउवा, एकीकृत समाजवादी अध्यक्ष माधवकुमार नेपाल र जसपा अध्यक्ष उपेन्द्र यादवसँग परामर्श गरेका छन्। विश्वासको मत लिने मितिबारे औपचारिक सहमति बन्न बाँकी रहेको एक नेताले बताए।

कांग्रेस उपसभापति पुर्णबहादुर खड्काले गठबन्धनमा मन्त्रिपरिषद् विस्तारका विषयमा छलफल भइसकेको बताए। 'हामी सबै राष्ट्रपति निर्वाचनको तयारीमा केन्द्रित छौं। आजै आठ दलको कार्यदल बैठक बसेर फागुन १९ मा प्रदेश सांसदहरूको भेला बोलाएका छौं,' राष्ट्रपति निर्वाचनको तयारीसम्बन्धी कार्यदलका संयोजकसमेत रहेका उनले भने, 'राष्ट्रपतिको निर्वाचनका विषयमा बाहेक अरु विषयमा गठबन्धनभित्र छलफल भएको मलाई थाहा छैन।' उपसभापति खड्काले नेतृत्वमा कांग्रेस सरकार जाने सम्भावना छ।

कांग्रेस प्रवक्ता प्रकाशरण महतले प्रधानमन्त्री दाहालले विश्वासको मत लिने र सरकारमा सहभागी हुने विषय आठ दल बसैरे तय गरिने बताए। कांग्रेस संसदीय दलका प्रमुख सचेतक रमेश लेखकले भने राष्ट्रपति र उपराष्ट्रपतिको चुनावपछि मात्रै मन्त्रालय बाँडफाँट बारे छलफल हुने बताए। 'अहिले सबैको ध्यान राष्ट्रपति निर्वाचनतिर छ,' उनले भने, 'हामी सरकारमा जोडिने पनि राष्ट्रपति र उपराष्ट्रपति निर्वाचनपछि नै हो।' राष्ट्रपतिको फागुन २५ र उपराष्ट्रपतिको चैत ३ मा निर्वाचन हुँदै छ।

प्रधानमन्त्रीका प्रमुख राजनीतिक सल्लाहकार हरिबोल गजुरेलले भने गठबन्धन दलहरूबीचमा सहमति भयो भने राष्ट्रपति निर्वाचनअघि मन्त्रिपरिषद् पुनर्गठन हुन सक्ने बताए। 'तुरुन्तै विश्वासको मत लिनलाई कुनै समस्या छैन, बहुमत छैँदैन। तर

तस्बिर : रासस

बालुवाटारमा सोमबार प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहाललाई राजीनामा बुझाउँदै उपप्रधान तथा अर्थमन्त्री विष्णुप्रसाद पौडेलसहितका एमाले मन्त्री ।

कहिले लिनै भन्ने विषयमा प्रधानमन्त्री छलफलमा नै हुनुहुन्छ,' उनले भने, 'दलहरूबीच कुरा मिल्नो भने चुनावअघि मन्त्रिपरिषद् पुनर्गठन हुन्छ, पछि जान पनि सक्छ।' प्रधानमन्त्रीनिकट स्रोतले भने राष्ट्रपति निर्वाचनलाई असर नपर्ने गरी केही दलबाट मन्त्री थपिने सम्भावना पनि रहेको जनाएको छ। 'गृह, अर्थ र परराष्ट्र जस्ता महत्त्वपूर्ण मन्त्रालयमा मन्त्री नियुक्ति गरिहाल्ने कि भन्नेमा पनि प्रधानमन्त्री दे

खिनुहुन्छ,' स्रोतले भन्यो।

कांग्रेस, माओवादी, एकीकृत समाजवादी, जनता समाजवादी पार्टी, लोकतान्त्रिक समाजवादी पार्टी, नागरिक उन्मुक्ति पार्टी, जनमत र राष्ट्रिय जनमोर्चाको शुकुबार राष्ट्रपतिमा साभ्ना उम्मेदवार बनाउने र सत्ता सहयात्रा पाँच वर्षसम्म गर्ने समझदारी बनाएका थिए। उक्त समझदारीसँगै गत पुस १० मा बनेको सातदलीय गठबन्धन औपचारिक रूपमा टुट्योको हो। राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टीले भने सरकारबाट बाहिरिए पनि समर्थन फिर्ता लिएको छैन। रास्वपाले गृह मन्त्रालय नपाएपछि गत महिना सरकार छाडेको थियो। नागरिकतासम्बन्धी विवादमा सर्वोच्च अदालतको संवैधानिक इजलासले प्रतिनिधिसभा सदस्यको उम्मेदवारीमा अयोग्य ठहर गरेपछि रास्वपा सभापति रवि लामिछाने गत माघ १३ मा सांसद र उपप्रधान तथा गृहमन्त्री पदबाट मुक्त भएका थिए। लामिछानेले पुनः नागरिकता कायम गरेपछि गृह मन्त्रालयमा फर्कन चाहेका थिए।

एमालेको शनिवारको साँचवालै बैठकबाट राष्ट्रपति निर्वाचनसम्म सरकारबाट नहट्ने निर्णय लिएको थियो। प्रधानमन्त्री दाहालले संयुक्त राष्ट्रसंघ मानवअधिकार परिषदको ५२ औँ सत्रमा सहभागी हुन आइतबार साँफे जेनेभा जान लागेकी परराष्ट्रमन्त्री विमला राई पौड्याललाई रोकेपछि सोमबार विमान बसेको साँचवालै बैठकले सरकारबाट अलग हुने निर्णय लिएको हो। पार्टी निर्णयलगत्तै

उपप्रधान तथा अर्थमन्त्री विष्णु पौडेल, कृषि तथा पशुपन्छी विकासमन्त्री ज्वालाकुमारी साह, उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्तिमन्त्री दामोदर भण्डारी, भूमि व्यवस्था, सहकारी तथा गरिबी निवारणमन्त्री राजेन्द्रकुमार राई, परराष्ट्रमन्त्री पौड्याल, स्वास्थ्य तथा जनसंख्यामन्त्री पदम निरी, महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिकमन्त्री भगवती चौधरी र रक्षामन्त्री हरिप्रसाद उप्रेतीले बालुवाटारमा प्रधानमन्त्रीलाई राजीनामा बुझाएका थिए।

लामिछाने पदमुक्त भएपछि प्रधानमन्त्री दाहालले गृह मन्त्रालय आफूमातहत राखेको एक महिना नाघेको छ भने रास्वपाका अन्य मन्त्रीले राजीनामा दिएपछि खाली मन्त्रालय उनको मातहतमा राखिएको एक महिना हुन लागेको छ। अहिले सरकारमा माओवादीका उपप्रधान तथा भौतिक पूर्वाधारमन्त्री नारायणकाजी श्रेष्ठ, सूचना प्रविधि तथा सञ्चारमन्त्री रेखा शर्मा, संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयनमन्त्री सुदन किराती, संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासनमन्त्री अमनलाल मोदी र पर्यटन राज्यमन्त्री सुशीला सिर्पानी ठकुरी छन्। जनमत पार्टीबाट अब्दुल खान खानेपानी मन्त्री छन्।

राष्ट्रपतिमा कांग्रेसका उम्मेदवार रामचन्द्र पौडेललाई साभ्ना उम्मेदवार बनाएका आठ दलमध्ये अधिकांश सरकारमा जाने सम्भावना छ। राष्ट्रिय जनमोर्चाले तत्काल सरकारमा नजाने मन्त्रिस्थिति बनाएको छ। रेशम चौधरी रिहाइको सतं राख्दै आएको नागरिक उन्मुक्ति पार्टीले सरकारमा जाने विषयमा निर्णय लिइसकेको छैन। नागरिक उन्मुक्तिले दाहाल प्रधानमन्त्री नियुक्ति हुँदै समर्थन गरेको थियो। त्यतिबेले समर्थन भएको जसपा भने मन्त्रालयको भागबन्डामा असन्तुष्टि जनाएर सरकारमा सामेल भएको छैन। आठदलीय गठबन्धन बाहिर रहेको रास्वपालाई पनि सरकारमा समेट्न प्रधानमन्त्री दाहालले प्रयास गरिरहेका छन्।

नयाँ गठबन्धन धेरै टिक्दैन : एमाले

■ गणि दाहाल (काठमाडौं)

माओवादीसँगको गठबन्धन दुई महिनामै भंग भएपछि प्रतिपक्षमा बस्ने घोषणा गरेको एमालेले कांग्रेस, माओवादीलगायत दलको नयाँ गठबन्धन पनि लामो समय नटिक्ने दाबी गरेको छ। मन्त्रिपरिषद् विस्तार र त्यसको नेतृत्वका विषयले नै गठबन्धन संकटमा पर्ने ठोकुवा गरेको छ।

एमालेले आठदलीय नयाँ गठबन्धन निर्माणसँगै राजनीतिक अस्थिरताको शृंखला सुरु भएको टिप्पणी पनि गरेको छ। 'अबको राजनीतिक कोर्स सरल छैन। आठ दल भनिएको छ तर केही दल जबर्जस्ती घिसारिएका छन्,' एमाले उपमहासचिव विष्णु रिमालले भने, '३-४ वटा दलको सरकार बनाउन महाभारत छ, ८ दलको सरकार बनाउने कौशलता कसरी देखाउनुहुन्छ, हेर्न बाँकी छ।' तीन नेता आलोपालो प्रधानमन्त्री बन्ने सहमति कार्यान्वयनमै समस्या आउने उनले दाबी गरे।

कांग्रेस सभापति शेरबहादुर देउवाको जतिसक्ने छिटो प्रधानमन्त्री बन्ने चाहनाले पनि गठबन्धनलाई संकटमा पार्ने रिमालको बुझाइ छ। 'प्रधानमन्त्रीमा बीचको भाग माधवकुमार नेपाल, अन्तिम भाग शेरबहादुर देउवा र बाँकी प्रचण्डजीको हो भन्ने सुनिन्छ, तर केहीले यस प्रकारको सहमति नभएको भनिरहनुभएको छ,' रिमालले भने, 'त्यसले अन्य दलहरू संशयमा देखिन्छन्। त्यसले पनि अब बन्ने सरकार अस्थिर हुन्छ भन्ने बुझिहालिन्छ। कम्तीमा तीन पटक सरकार फेरैर भाग लाउंदा पनि फगडा पर्न सक्छ।'

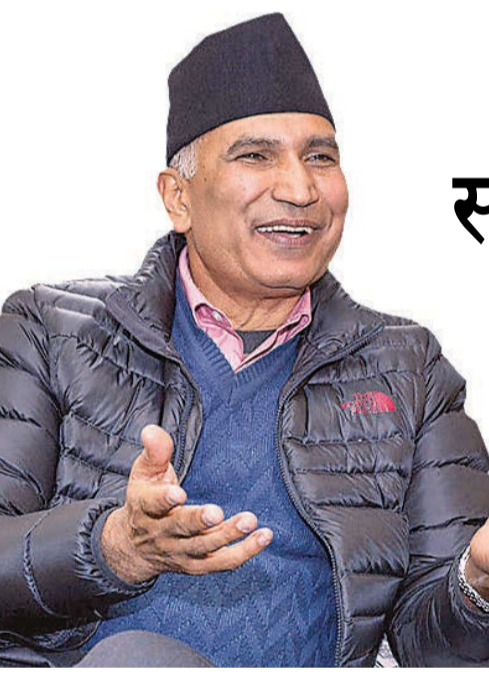
३२ सिट भएको माओवादीलाई प्रधानमन्त्रीसहित ६ जनतालाई मन्त्रिपरिषद्मा ल्याउने दाहालले राम्रो मन्त्रालय नपाएको गुनासो गरेको रिमालले सुनाए। '७९ सिट भएको हामीले ८ मन्त्रालय ल्याउने पनि चित्ता बुझाएका थियौं,' उनले भने। अधिलो प्रतिनिधिसभा विघटनपछि बनेको कांग्रेस नेतृत्वको गठबन्धन प्रधानमन्त्री को बन्ने भन्ने विवादले नै गत पुस १० मा भत्किएको थियो। 'जुन कारणले प्रचण्डजीलाई देउवाले पुस १० मा प्रधानमन्त्री पद दिनुभएन। अब त्यही वाटोमा जाने देखिन्छ,' रिमालले भने, 'पार्टीभित्रको आफ्नो प्रतिस्पर्धीलाई शीतल निवास पठाउने, प्रचण्डजीले प्रधानमन्त्री खाने र देउवाजी धुन्वाराहीमा घाम तापेर बस्ने विषय त्यति सहज नहोला।'

एकीकृत समाजवादीका प्रवक्ता जगन्नाथ खतिवडाले भने राष्ट्रपतिको निर्वाचनमा एक स्थानमा उभिएका दलहरू सरकारमा सहभागी भएपछि एकता भन्ने मजबुत हुने दाबी गरे। 'हामीले लामो समयसम्मका लागि गठबन्धन बनाएका हौं। त्यसको आधार खोजेर अघि बढ्नेछौं। यो राजनीतिकभन्दा पनि सरकार सञ्चालन गर्ने गठबन्धन हो,' उनले भने, 'राष्ट्रपति निर्वाचनले यसलाई मजबुत बनाउने छ। सबै दल सरकारमा सहभागी भएपछि अझै मजबुत बनेछ। एकले अर्कोको भावनालाई सम्मान गर्दै अघि बढ्दा गठबन्धन लामो समय टिक्नेछ।'

तत्कालीन प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीले २०७७ पुस ५ मा प्रतिनिधिसभा विघटन गरेपछि कांग्रेस, माओवादीलगायत दलहरू एक स्थानमा आएका थिए। सहयात्राका क्रममा उनीहरूले चुनावी मोर्चाबन्दीसमेत गरेका थिए। पाँचदलीय मोर्चाका कारण स्थानीय तह चुनावमा एमाले दोस्रो स्थानमा खुम्चिएको थियो। प्रतिनिधिसभा चुनावमा भने समानुपातिकतर्फ सबैभन्दा बढी मत ल्याएको एमाले प्रत्यक्षमा दोस्रो दल बन्यो। प्रतिनिधिसभा निर्वाचनमा उम्मेदवारी भागबन्डामा असन्तुष्ट भएपछि जसपा भने पाँचदलीय गठबन्धनबाट बाहिरिएको थियो, गठबन्धनमा लोसपा भागिएको थियो।

प्रधानमन्त्री पदका विषयमा पाँचदलीय गठबन्धन भत्केपछि एमाले राज्यसत्ताका पदहरूमा हिस्सेदार बनेको थियो। यसबीचमा एमालेका देवराज घिमिरे प्रतिनिधिसभाको सभामुखमा निर्वाचित भए, सात प्रदेशमध्ये चार प्रदेशको नेतृत्व र मधेश प्रदेशमा सभामुख पद पनि एमालेको भागमा पर्यो। नागरिक उन्मुक्ति पार्टीले विश्वासको मत नर्दिदा सुदूरपश्चिम प्रदेश सरकार भने ढल्यो। तत्कालीन पाँचदलीय गठबन्धन नभत्केको भए एमालेले यी पद पाउँदैनथ्यो। अब भने प्रदेश १, गण्डकी र लुम्बिनीमा रहेको एमाले नेतृत्वको सरकार धरापमा परेको छ।

उपमहासचिव रिमाल भने कांग्रेसका लागि पुस १० अघि गरिएको प्रस्तावमा एमाले अहिले पनि खुला रहेको बताउँछन्। 'त्यतिबेले हामीले दुवै दल सँगै बसौं भनेको हो, राष्ट्रपति र सभामुख हामीलाई छाडिदिने हो भने सरकार चलाउनुहोस् भनेका थियौं,' उनले भने, 'हामीलाई राष्ट्रपति छाड्ने हो भने अहिले पनि त्यो प्रस्तावमा हामी खुला नै छौं।'

'अपमानित भएर सरकारमा रहिरहनु सम्भव भएन'

कांग्रेस र माओवादीसहित आठ दलको समीकरण बनेपछि एमाले सोमबार सरकारबाट बाहिरिएको छ। उपप्रधान र अर्थसहित आठ मन्त्रालय, प्रदेशमा चार मुख्यमन्त्रीसहित सत्तामा सामेल एमाले अब सरकारीवन्दु राजनीतिक अभियान चलाउने तयारीमा लागेको छ। सोमबार प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहाललाई राजीनामा बुझाएलगत्तै निवर्तमान उपप्रधान तथा अर्थमन्त्री विष्णु पौडेलसँग गंगा बीसिले गरेको कुराकानी :

दुई महिनामै एमाले सरकारबाट बाहिरिनुपर्ने अवस्था कसरी आयो ?

नेपाल अस्थिरतातर्फ अभिमुख भयो भन्ने लाग्छ। दलहरूबीच विश्वासमा ठूलो खाडल पैदा भएको छ। आपसमा भएका औपचारिक सहमति कार्यान्वयन नहुने हो भने देश कसरी अघि बढ्छ भन्ने राम्रै प्रश्न उत्पन्न भएको छ।

राजनीतिमा न्यूनतम नैतिकता हुन्छ, सत्ताको आडि त्यसको मान्यता हुँदो रहेछ ?

पुस १० गते माओवादीसँग भएको सहमतिअनुसार नै मुलुक अघि बढ्छ भन्ने हाम्रो अपेक्षा थियो तर तोड्ने काम भयो। वास्तवमा एउटा अविश्वासको परिस्थिति उत्पन्न भयो।

यो सत्ता समीकरणले मुलुकमा कस्तो परिणाम ल्याउने देखिन्छ ?

आगामी दिनमा अस्थिरताका शृंखला अघि बढ्न सक्छन्। यति बेला स्थिर सरकार हुनुपर्ने, मुलुकमा देखिएको आर्थिक संकट समाधान गर्नुपर्ने, सामाजिक विकृतिको अन्त्य गर्नुपर्ने, सद्भाव बढाउनुपर्ने अभिभारा हामीसामु छन्। यी अभिभारा पूरा गर्न मुलुकले चुनौतीको सामना गर्ने अवस्था देखिन्छ।

तपाईंहरूले नै स्थिर सरकारको नारा लगाउनुभएको थियो, दुई महिनाभन्दा बढी टिकाउन सक्नुभएन...

यो दुर्भाग्यपूर्ण अवस्था देखापर्छ। सामान्यतया सरकार गठनको पुठभूमिमा जे-जति सहमति भएका थिए, ती कार्यान्वयन हुनुपर्छ। फरक-फरक पार्टी भएको हुनाले पार्टीबीचमा फरक मान्यता हुनु, कामको दौरान असहमति र अन्तरविरोध देखापर्नु स्वाभाविक हो। यस्ता विषयमा आपसी छलफल गरी अघि बढ्नुपर्ने हो। मूलतः सरकार गठन गर्ने बेला भएको फेमवर्कभित्र समस्याको समाधान गर्नुपर्ने हो, त्यो हुन नसक्दा यो परिस्थिति उत्पन्न भएको हो।

दुई महिना अर्थमन्त्री हुनुभयो, कस्ता योजना अघि सार्नुभएको थियो ?

रस्व-युक्रेन युद्ध, कोभिडजस्ता कारणले अर्थतन्त्रमा असर परेको छ। आन्तरिक राजस्व परिचालन, पुँजीगत खर्च, तरलता अभावलगायतका समस्या समाधान गर्न उचित कदम चार्दै थियौं। खासगरी अर्थतन्त्र परिस्त्रुचकलाई सकारात्मक दिशामा

पुस १० मा जे सहमति भएको थियो, त्यो भंग भयो। एमालेले धोका महसुस गरेको छ।

प्रधानमन्त्रीले खासगरी एमाले सरकारबाट बाहिर जाओस् भन्ने अभिव्यक्ति दिनुभयो, त्यसपछि हामीले सरकारबाट बाहिरिने निर्णय गरेका हौं।

फर्काउनु योजनाबद्ध ढंगले काम अघि बढाएका थियौं। यहीबीच हामीले वजेटको मध्यावधि समीक्षा गरेर चालु आर्थिक वर्षमा बजेट कार्यान्वयनका समस्या पहिचान्यौं र त्यसलाई कार्यान्वयनयोग्य बनाउने महत्त्वपूर्ण निष्कर्ष अघि सार्छौं। राजस्व प्रशासनलाई प्रभावकारी ढंगले सञ्चालन गरी संकलनमा सुधार ल्याउने, पुँजीगत खर्चमा बृद्धि गर्ने र निजी क्षेत्रसँग गहन संवाद गरी उनीहरूका समस्या सुन्ने र समाधान गर्ने योजना सुरु गरेका थियौं।

पुस १० बाट माओवादी पछि हट्नुमा के कारण देखिन्छ ?

चुनावमा जनतासँग जाँदा हामीलाई बहुमत दिनुहोस्, बहुमतको सरकार बनाउँछौं, मुलुकलाई आर्थिक समृद्धि र सामाजिक न्यायको दिशामा अघि बढाउँछौं भनेका थियौं। संसदा जनमतको हिसाबले ठूलो र सिटको हिसाबले दोस्रो ठूलो पार्टी बन्यौं। कांग्रेस-माओवादी गठबन्धन बनाएर चुनाव लडे, उनीहरूले सरकार बनाउनु, हामी प्रतिपक्षमा बस्छौं भनेर चुपचाप बसिरहेका थियौं। जब राष्ट्रपतिज्यूले सरकार गठन गर्न दिएको अन्तिम समयसम्म पनि सरकार

गठन गर्ने अवस्था रहेन, तत्कालीन सत्तारूढ दलले सरकार दिन सक्ने अवस्था रहेन, त्यो अवस्थामा दोस्रो ठूलो दलको हैसियतले स्वाभाविक रूपमा सरकार गठनका निमित्त सञ्चालन गर्ने अवस्था सिर्जना भयो। त्यति बेला हामीलगायतका दलले वर्तमान प्रधानमन्त्रीलाई साथ दियौं। यसरी हामी सरकार निर्माणमा सहभागी भएका हौं। जुन आधारमा सरकार बनेको हो, त्यही आधारमा अघि बढ्नुपर्छ। पुस १० मा जे सहमति (सभामुख र राष्ट्रपति) एमालेको, प्रधानमन्त्री माओवादीको भएको थियो, त्यो भंग भयो। एमालेले धोका महसुस गरेको छ।

एमाले र माओवादीबीच पुस १० मा लिखित सहमति भएको देखिन्छ ?

सधैँ लिखित सहमति आवश्यक पर्दैन। त्यो विश्वासको कुरा हो। सहमति भएको कुरा जगजगह नै छ। लिखित हुनु, नहुनु गौण महत्त्वको विषय हो।

एमालेका कारण नयाँ समीकरण बनेको माओवादीको दाबी छ ?

कसले दुई महिनामै नयाँ समीकरण बनायो, कुरा स्पष्ट नै छ।

एमालेका मन्त्रीहरूले प्रधानमन्त्रीसमेत राजीनामा दिँदा के कुरा उल्लेख गरिएको छ ?

हामीले आज (सोमबार) विहान केन्द्रीय साँचवालैको बैठकबाट राजीनामा दिने निर्णय गरेका हौं। त्यो निर्णयको निष्कर्ष छ- जसरी सहामति भएको थियो, त्यसअनुसार कुरा अघि बढेन। सहमति कार्यान्वयन गरिनु। राष्ट्रपति निर्वाचनमा मतभेद थियो भने पनि अस्ति (शनिवार) को बैठकमा सरकारबाट बाहिर ननिस्कने निर्णय भएको थियो। सरकारमै रहने निर्णय थियो। हामीलाई पुस १० गतेको सहमति कार्यान्वयन हुन्छ भन्ने अपेक्षा थियो। त्यसपछि प्रधानमन्त्रीज्यूले एमाले प्रतिपक्षमा जान्छ, म मन्त्रिपरिषद् पुनर्गठन गर्छु लगायतका अभिव्यक्ति दिनुभयो। उहाँले खासगरी एमाले सरकारबाट बाहिर जाओस् भन्ने अभिव्यक्ति दिनुभयो, त्यसपछि अपमानित भएर सरकारमा रहिरहनु सम्भव भएन। हामीले सरकारबाट बाहिरिने निर्णय गर्छौं। अब एमाले र माओवादीबीच सहकार्यको ढोका बन्द भएको हो ?

अहिले नै सुदूर भविष्यमा जान जरुरी हुँदैन।

काठिपुर पब्लिकेसन लि. KMG

काठिपुर

SUBSCRIBE AND DRIVE RELOADED

धेरै पुरस्कारहरूसँगै Brand New Car

हादिक बधाई

साप्ताहिक विजेता 43" Dhi Smart TV

रशिद नं. ३०२३६

विजयराज नेपाल

पुरानो बालेस्वर

काठिपुर राष्ट्रिय दैनिक वा The Kathmandu Post को वार्षिक ग्राहक बनी आकर्षक पुरस्कारहरू जित्नुहोस्। हरेक महिनाका एक आन्वेषणाली विजेताले जित्नेछन् Segway E100 र बत्पराका एकजनालाई KIA SONET

eSewa वा Fonepay को QR Code स्वीकार जरी तपाका कित्तोक वाहक जाफ्तल अथवा ekantipur.com वा kathmandupost.com बाट पत्त

खर जानकरीका लागि फोन: उपत्यका भित्र: ९८४१६६७८४ (शिष्टि), ९८५१०९८९४४ (रा), ९८४६३१३४७३ (पिरेन्ड) ९८५६०३०००५ (विश्व, पोखरा), ९८५६०२५८८५ (राजेन्द्र, भरतपुर) ९८५८०३०६७३ (अशोक, नेपालगञ्ज), ९८५२०२८१२३ (अजुज, विराटनगर)

Type SUB >Space> Your name and Send to 34001

च्याफ्टिडमा तन्नेरी भोटेकोसीदेखि जापानसम्म

भोटेकोसी र सुनकोसीमा च्याफ्टिड सिकेका सिन्धुपाल्चोकका युवाले जापान, यूएई, नेदरल्यान्ड्स, स्विट्जरल्यान्डलागायत देशमा रिभर गाइडका रूपमा काम गरिरहेका छन्

तस्विर सौजन्य : तीर्थ श्रेष्ठ

■ अभिश तिवारी (सिन्धुपाल्चोक)

विश्वका करिब ६ हजार नदीनालामध्ये एडभेन्चरका लागि उत्कृष्ट १० मध्येमा पर्छन् भोटेकोसी र सुनकोसी। हेर्दै अत्यासलाग्दो र उल्लेख्य भोटेकोसीमा पहिलो पटक बढो सकसले च्याफ्टिड सिकेका थिए, बाह्रबिसे नगरपालिका-९ का ३२ वर्षे इन्द्रबहादुर बोगटीले। दुवैको अल एन सहरमा च्याफ्टिड र रिभर गाइड रहेका उनले त्यतिबेलाको 'द लास्ट रिपोर्ट' का संस्थापक दिवंगत डेभिड अलाईस र अल्टिमेट रिभर्स कम्पनीलाई कहिल्यै भुल्न सक्दैनन्। त्यतिबेला 'द लास्ट रिपोर्ट बन्जी जम्प' सुरु भइसकेको थिएन। रिपोर्टको बेसक्याम्प मात्रै थियो।

२२ वर्षको फूर्तिलो उमेरमा उनले पोख्रा च्याफ्टिड गाइड' बनेर लाइसेन्स लिएपछि सुनकोसी र भोटेकोसी नदीमा सञ्चालकसहित आन्तरिक र बाह्य पर्यटकको मन जिते। त्यतिले नअघाएका उनी मलेसिया पुरो गाइडकै रूपमा त्यहाँका नदीमा ३ महिना काम गरे। त्यसपछि आफ्नै भूमिमा फर्किएका उनले सुनकोसी नदीमा च्याफ्टिड गाइड फ्रिल्डान्स र बनेर ७ वर्ष गुजारे फेरि दुवै

हानिएका उनी अहिले अल एन एडभेन्चर कम्पनीमा च्याफ्टिड गाइड बनेर मासिक १ लाख २० हजारदेखि १ लाख ४० हजारसम्म कमाउँछन्। 'सुनकोसी भोटेकोसीमा महिनाको बढीमा ३० देखि ४० हजार कमाउँछे, त्यो बेलाको आनन्द र उत्साह बेग्लै थियो। तर, त्यहाँ भन्दा यहाँ धेरै फरक र सुरक्षा वातावरण छ,'

कमाउँछे, त्यो बेलाको आनन्द र उत्साह बेग्लै थियो। तर, त्यहाँ भन्दा यहाँ धेरै फरक र सुरक्षा वातावरण छ,'

उनले भने। उनका अनुसार दुवैको अल एनमा कुविम नदी बनाइएको छ। त्यहाँ उनीजस्तै १२ जना नेपाली गाइड कार्यरत छन्। सम्पूर्ण गाइडलाई नेपालभन्दा फरक र आधुनिक च्याफ्टिड सेफ्टी' को तालिम दिइन्छ।

जापानको यासिनओगावा सहरस्थित कोचीकेन नदीमा विदेशीलाई च्याफ्टिड गराउँदै आएका बाह्रबिसे-५ गाती जम्बुका ३६ वर्षे तीर्थ श्रेष्ठले आफ्नो आधारभूमि भोटेकोसी र सुनकोसी नदीलाई भने विर्सिएका छैनन्। अहिले आफ्नो कम्पनीमा उनले चार नेपाली र तीन जापानी गरी ७ जना च्याफ्टिड गाइडलाई रोजगारी दिएका छन्। 'यसअघि लामो समय च्याफ्टिड गाइड भएर संघर्ष गरे। ती मेरा अनमोल पल थिए। खुब ऊर्जाशील भएर भोटेकोसीमा च्याफ्टिड गाइडको काम सिकेको थिएँ, श्रेष्ठले भने। भोटेकोसी नदीमा करिब १७ वर्षकै उमेरमा च्याफ्टिड सिकेका उनले अनेक प्रतिस्पर्धा भाग लिए।

१८ वर्षको उमेरमा च्याफ्टिडको जुनियर च्याम्पियनसिप प्रतियोगितामा प्रथम भएको खुसीको क्षण उनले अर्को भूलेका छैनन्। त्यसयता उनी रिभर गाइड भएर टर्कीमा ६ महिना र आइसल्यान्डमा ४ महिना बिताए। त्यसपछि नेपाल फर्किएका उनले तीन वर्ष सुनकोसी नदीमा होमिएर गुजारे। तीन महिना स्विट्जरल्यान्डमा 'समर च्याफ्टिड गाइड' रहेका उनी जर्मनी पनि पुगे। त्यसपछि उनी नवै हुँदै जापान पुरोपछि उनलाई लाग्यो कि 'आफ्नै मूलुक र पर्यटनको नाम राख्ने लागि किन केही नगर्ने?' त्यसपछि उनले ७० लाख लागतमा आफ्नै कम्पनी खोले- 'योउमी च्याफ्टिड कम्पनी।'

दुर्गम गातीबाट जापानसम्म आइपुगेका उनी जापानमा पुग्ने अघिको युवा च्याफ्टिड गाइड' को अभिभावक बन्ने गरेका छन्। उनकै कम्पनीमा बाह्रबिसे नगर सुखवाका २९ वर्षे राज श्रेष्ठ, जम्बुका ३० वर्षे विनोद बस्नेत, राम्चेका २७ वर्षका ईश्वर बोगटी र काठमाडौंका २० वर्षे रितेश श्रेष्ठ च्याफ्टिड गाइडका रूपमा काम गर्छन्। 'यसबाहेक अन्य कला, सीप, भाषा र दक्षताका आधारमा जापानमा गाइडले आफ्नो क्षमता बढाउन सक्छन्, नेपालमा एक गाइडले मासिक १ लाख ५० हजारदेखि १ लाख ८० हजारसम्म कमाउँछन्,'

उनले भने। नेपालका अधिकांश नदीमा विदेशीभन्दा स्वदेशी पर्यटक बढी हुने र तालिम शैली तथा अनुभव उस्तै हुने विदेश पुगेका रिभर गाइडहरूको अनुभव छ। भोटेकोसी, सुनकोसीलागायतका नदीमा रिभर गाइडको अनुभव बढुलेका चितवनका चूडामणि अर्याल हाल अमेरिकामा छन्। स्वदेश र विदेश दुवैमा पर्यटनको माध्यमबाट आफ्नो आयआर्जनको दायरा बढाएका उनको माध्यमबाट धेरै गाइडले अमेरिकाको क्यालिफोर्निया, लस एन्जल्स, क्याटलगायत सहरमा रिभर गाइडको अनुभव बढुल भ्याएका छन्। 'एक अर्थले युवाका लागि यो सूर्ण अवसर र आयआर्जनको माध्यम बनेको छ,' उनले भने। 'रिभर गाइड' कै रूपमा आइसल्यान्डलागायतका देश पुगेका चौतारा सांगाचोकगाडी-११ का ३० वर्षीय उमेश श्रेष्ठ भोटेकोसी र सुनकोसीलाई उर्वर भूमि मान्छन्। त्यसमा सहमत छन्, सुनकोसीका रामबहादुर श्रेष्ठ र मधु पहरी। उनीहरू अहिले नेदरल्यान्ड सर्जो सिटीमा रिभर गाइडका रूपमा कार्यरत छन्। उनीहरू पनि उमेशकै विदेशलाई अवसरका रूपमा मान्छन्।

सिन्धु पर्यटन व्यवसायी संघका अध्यक्ष तथा पर्यटन व्यवसायी नारायण श्रेष्ठका अनुसार देशभरबाट रिभर गाइडका रूपमा विदेश जानेको संख्या धेरै छ। भोटेकोसी र सुनकोसी नदीमा पारगत नेपाली रिभर गाइडले जापान, यूएई, नेदरल्यान्ड्स, स्विट्जरल्यान्डलागायतका देशमा च्याफ्टिड गाइड गरेर राम्रो आम्दानी पनि गर्छन्। देशभर यस्ता युवा धेरै छन्। तीमध्ये २०/२५ जना सिन्धुपाल्चोकका छन्,' उनले भने।

भूकम्पअघि भोटेकोसी र सुनकोसी नदी

किनारामा रहेका रिसोर्टमा मात्रै सात लाख पर्यटक आएका थिए। 'च्याफ्टिड' को लोभले सिजन र अफ सिजनमा दैनिक एक रिसोर्टमा न्यूनतम ५० आन्तरिक र २० बाह्य पर्यटक भित्रने गरेका नेपाल एसोसिएसन अफ च्याफ्टिड एजर्जिन्सज (नारा) का अध्यक्ष तथा पर्यटन व्यवसायी शिव अधिकारीले बताए। अहिले पनि सिजनमा च्याफ्टिड तथा क्यानोनिङको मनोरञ्जन लिन सिन्धुपाल्चोकमा सातमा फन्डै दुई हजार पर्यटक आउँछन्। जसका कारण करिब १० हजार जनाले रोजगारी पाएका छन्। तीमध्ये करिब आधाजसो जलपर्यटनसँग सम्बन्धित छन्। 'यसमा युवाको आकर्षण भन्ने बढ्दो देखिन्छ। १७ देखि ३० वर्षसम्मका युवा जल पर्यटनमा रिभर गाइड बन्ने

युवाहरूकै आकर्षणका कारण सुनकोसी नदीको सुकृष्ट क्षेत्रमा देशभरका ५३ महिला रिभर गाइड तयार भइ लक्ष्य राख्दै च्याफ्टिड स्कूल पनि निर्माण हुँदै छ। ब्रह्ममायणी र सुनकोसी नदीको दोभानमा बन्ने हवाइट वाटर च्याफ्टिड स्कूल सेन्टरका लागि पर्यटन मन्त्रालयले १३ करोड बजेटसमेत छुट्याएको छ। खानी निर्माण सेवाले बनाइरहेको विद्यालयको भौतिक संरचनाको काम करिब ७० प्रतिशत सकिएको छ। सुकृष्टे विच एडभेन्चर रिसोर्टका सञ्चालक महेन्द्रसिंह थापाका अनुसार सुनकोसी र भोटेकोसी किनारामा मात्रै च्याफ्टिडसहितका ७ रिसोर्ट सञ्चालनमा छन्। जिल्लामा भने होटल र रिसोर्ट गरी १६ वटा छन्।

आजकै दिन

खाडी युद्धको अन्त्य

सन् १९९१ मा आजकै दिन (फेब्रुअरी २८) मा पहिलो खाडी युद्धको अन्त्य भएको थियो। इराका राष्ट्रपति सद्दाम हुसेनले १९९० को अगस्टमा छिमेकी देश कुवेतमाथि अतिक्रमण गरेपछि खाडी क्षेत्रमा तनाव उत्पन्न भएको थियो। जसका कारण साउदी अरब र इजिप्टले अमेरिका र पश्चिमी देशलाई हस्तक्षेपका लागि अप्ग्रेड गरेपछि खाडी क्षेत्रमा युद्ध थप चर्कने अवस्था उत्पन्न भएको थियो।

तनावबीच १९९१ को जनवरी मध्यमा राष्ट्रसंघीय सुरक्षा परिषदले कुवेतबाट सेना फिर्ता गर्न इराकसँग माग गरेको थियो। तर राष्ट्रपति हुसेनले त्यसको अवज्ञा गरेपछि अमेरिकाले 'अपरसन डेजर्ट स्टोम' सुरु गरेको थियो। त्यसअन्तर्गत अमेरिकी सेनाले इराकमा भीषण हवाई आक्रमण गरेको थियो।

आक्रमण सुरु गरेको ४२ दिनमा अमेरिकी राष्ट्रपति जर्ज एच डब्लु बुसले फेब्रुअरी २८ मा युद्धविरामको घोषणा गरेसँगै युद्ध अन्त्य भएको थियो। कुवेतमाथि आक्रमण गर्नेमध्ये अधिकांश सैनिकले आत्मसमर्पण गरेका थिए भने केही माइएका वा भागेर इराक फर्केका थिए। करिब ६ महिना चलेको युद्धका कारण कम्तीमा एक लाख सर्वसाधारणले ज्यान गुमाएका थिए।

भिटोको स्वरमा 'छड्के खालास'

काठमाडौं (कास)- बहुप्रतीक्षित फिल्म 'छड्के-२' को 'छड्के खालास' बोलको गीत सार्वजनिक भएको छ। हिप-हप जनरको गीतमा भिटोको शब्द, संगीत र आवाज छ। गीतको भिडियोमा कलाकारहरूको मस्ती मुड, ट्रन्ड र केही संवादसहितका दृश्य समाेटिएको छ।

निगम श्रेष्ठको लेखन र निर्माण रहेको फिल्मले देशको प्राकृतिक स्रोत हत्याउन संघर्षरत तीन ग्याङको कथा भन्छ। रोयल मनाइ ग्याङ, बारुलाङ ग्याङ र गिन ग्याङबीचको लडाइँमा सुपरस्टार अनमोल केसीले गिन ग्याङको प्रतिनिधित्व गर्छन्। उनी फिल्ममा मेनडङ्गको भूमिकामा छन्।

१० वर्ष अगाडिको चर्चित सिनेमा 'छड्के' को सिरिज र अनमोलको अभिनय भएकाले यो सिनेमा दर्शकमाफ प्रतीक्षित छ। सिनेमाले बक्स अफिसमा बम्पर ओपनिङ गर्ने आशा गरिएको छ। सिनेमा फागुन १९ देखि नेपालभर प्रदर्शनमा आउँदै छ। टेलर र टिजरले सिनेमाको हाइप निर्माण गरेका छन्। अहिलेसम्म टेलर र टिजर १९/१९ लाख पटक हेरिएको छ। सिनेमामा अनमोलसँगै रोविन तामाङ, कमलमणि नेपाल, देवकुमार श्रेष्ठ, सिर्जना सुब्बा, देव श्रेष्ठ, रेशा आले मगर, इयान स्कट क्लेमेन्ट, सन्तोष मिजरा, अफरान अली, निगम श्रेष्ठ, चिरञ्जीवी अधिकारी र कुमार घलानलागायत कलाकारको अभिनय छ।

मस्को सिंह र राजेन्द्र सापकोटाको छायांकन रहेको फिल्ममा राजकुमार उप्रेतीको एक्सन र रवि चौधरी तथा लोकेश बज्राचार्यको सम्पादन छ। निर्माणा फिल्म स्कूल, काभ्रे फिल्मस र मेधा फिल्मसको ब्यानरमा निर्मित सिनेमाको निर्माता प्रशान्त गिरी र देवकुमार श्रेष्ठ छन्। कार्यकारी निर्माणमा निर्माणा फिल्म स्कूल र लक्ष्मण काफ्ले छन्।

विद्रोही सुरक्षा

काठमाडौं (कास)- सुरक्षा पन्त र कमलमणि नेपालको मुख्य अभिनय रहेको फिल्म 'बहाव' को टेलर सार्वजनिक भएको छ। स्वर्णिम इन्टरटेनमेन्ट र योड स्टार सिनेमाको प्रस्तुति रहेको फिल्म आगामी चैत २४ गते रिलिज हुँदै छ।

प्रमोद कंडेलको लेखन र निर्देशन रहेको फिल्मको टेलरमा सुरक्षालाई प्रेमी, विद्रोही र गपालपन भावमा देखाइएको छ। काम र विदेश जानुभन्दा पनि क्रांति गर्ने सोच सुरक्षामा देखाइएको छ। 'जिज्ञासा, विचार अनि यथार्थको कथा' लाई प्रमुख विषय बनाइएको फिल्मको टेलर सुरक्षा वरपर घुमेको छ। राजधानीमा सोमबार आयोजित कार्यक्रममा अभिनेत्री सुरक्षाले फिल्ममा जोडिनु आफैका लागि सुखद क्षण भएको बताइन्। 'कुनै फिल्म आउँछन्, जान्छन्, तर यो फिल्मका लागि मेरो बुझाइ फरक छ। किनकि यस्तो फिल्म दर्शकमाफ

आउनुपर्छ,' सुरक्षाले भनिन्, 'बहाव परिवारभित्रको विद्रोहको कथा हो। यसले नेपालको अधिकांश परिवारको कथा भन्छ।' लेखक तथा निर्देशक कंडेलले लकडाउनका बेला 'बहाव' लेखेको बताए। 'यो फिल्मसँग जोडिएका घटना, किस्सा धेरै छन्। तर जुन कथा मैले लेखे, त्यसमा निर्माता श्रीधर पौडेल सहमत हुनु मेरा लागि ठूलो उपलब्धि थियो,' उनले भने, 'हामी स्टुडिओका लागि चितवन जाने तयारी गरिरहेका निर्माता श्रीधर पौडेलको बोली अस्वस्थताका कारण रोकियो। त्यस्तो तनावको अवस्थामा पनि उहाँले मलाई पूर्ण रूपमा विश्वास गरेर सबै जिम्मेवारी दिनुभयो।'

निर्माता श्रीधर पौडेलले निर्देशक कंडेलको कथाबाट प्रभावित भएपछि आफू लगानी गर्न राजी भएको बुलाए। 'उसको स्क्रिप्ट मैले पढेपछि कथा फरक लाग्यो। किनकि मैले यसअघि फरक

कथाको गोपी पनि बनाएको थिएँ। त्यही कारण बहावको कथाले मलाई छोयो,' उनले भने। श्रीधरले यसअघि नेपाल सरकारबाट 'राष्ट्रिय अवार्ड' प्राप्त फिल्म 'गोपी' निर्माण गरेका थिए। अर्का अभिनेता पवन श्रेष्ठले आफ्ना लागि 'बहाव' भए पनि व्यावसायिक कलाकारसँग काम गर्ने पाउँदा खुसी लागेको बताए। त्यस्तै सूर्य शर्मा भइले आफू पनिभर्सीको प्रोफेसर भएको खुलाउँदै पहिलो पटक अभिनय गर्ने पाउँदा उत्साहित भएको बताए।

फिल्ममा सुरक्षसँगै कमलमणि नेपाल, अफरान अली, सूर्य शर्मा भट्ट, ईश्वरी सिंह, हीरालाल कंडेल र पवन श्रेष्ठको अभिनय छ। सुजन बडालको सम्पादन, वसन्त सापकोटा, सुशान्त गौतम र रिकेश गुरुङको संगीत रहेको फिल्ममा सज्जा चौलागाईंको स्वर, अनन्त धिमिरेको कंठ करेक्सन, मुकेश शाहको साउन्ड

डिजाइन र मिक्सिङ र कार्तिकेय स्मिता कर्नाटकको छायांकन छ। फिल्ममा निगम श्रेष्ठको प्रोडक्सन डिजाइन, भारद्वाजसिंह माहिदाको फस्ट युनिट डिरेक्सन, विकास ठाकुरको स्टोरी एडिटर, प्रतीक श्रीवास्तवको स्टोरी डेभलपमेन्ट एन्ड आर्ट डिरेक्सन, सम्राट खनालको साउन्ड रेकर्ड, सीमा गुरुङको मेकअप, रञ्जित शर्माको कस्ट्युम, सनीप सचुको पोस्टर डिजाइन, सुदीप दवाडीको मार्केटिङ स्ट्राटेजी, निर्वाणा फिल्म स्कूलको प्रोडक्सन मेनेजमेन्ट र सिने जोनको पोस्टर प्रोडक्सन मेनेजमेन्ट छ। फिल्मलाई आरआर फिल्मसले

आजको राशिफल

प्रीति आश्रेय ज्ञवाली, फलित ज्योतिषाचार्य

मेघ कतैबाट कुनै कुराको निमन्त्रणा पाइन सक्छ। अनपेक्षित कुरामा खर्च हुन सक्छ। प्रतिस्पर्धात्मक कार्यमा सफलता मिलेको छ।

वृष कतै जाने प्रबन्ध मिल्न सक्ने देखिन्छ। तपाईंको सुखदुःखको ख्याल गरिनेछ। इच्छानुसारका काममा समय बिलेको छ।

मिथुन अनपेक्षित कुरामा अनावश्यक खर्च हुन सक्छ। कुनै कुराले मनमा खुसीको सञ्चार छाउनेछ। व्यक्तिगत कार्यमा समय दिन पाइनेछ।

कर्कट व्यावसायिक क्षेत्रमा सफलता मिलेको छ। कुनै खास कामका निम्ति रकमको जोहो हुन सक्छ। कुनै कुराले मनमा हर्ष बढ्छ।

सिंह शरीरले ताजगीको अनुभव गर्नेछ। काम गर्दा विभिन्न माध्यमबाट सहयोग प्राप्त हुनेछ। आर्थिक पक्ष सुदृढ बन्दै जाने देखिन्छ।

तुला हतारमा/आवेशमा आएर कुनै कार्य नगर्नुहोला। बोली र व्यवहारमा सतर्क रहनुहोला। काम र कर्तव्य बुझेर काम गर्दा सजिलो हुनेछ।

पश्चिम सोचेअनुसार सबै कुरा मिल्दै जानेछ। कुनै कार्यक्रममा सहभागिता जनाउने अवसर मिलेको छ। व्यक्तिगत काममा समय दिन पाइनेछ।

धनु कुनै नयाँ कामको जिम्मेवारी आइलाग्न सक्छ। आर्थिक जिम्मेवारी सम्हाल्नुपर्ने हुन सक्छ। कसैलाई दिएको सापटी रकम फिर्ता मिल्न सक्छ।

मकर कुनै कुराले काममा अवरोध हुन सक्छ। नचाहेदा नचाहेदै पनि मन दुःखी बन्न सक्छ। आफूलाई सकारात्मक सोचमा ढाल्ने प्रयास गर्नुहोला।

कुम्भ कसैमाथि अविश्वास सिर्जना हुन सक्छ। चित्त नबुझेको कुरा बुझ्न खोजे समस्या समाधान हुनेछ। सकारात्मक कुरामा समय दिनुहोला।

मीन सोचेअनुसार काममा सफलता मिलेको छ। समय आफ्नै प्रभुत्वमा रहनेछ। कुनै कुराले मन शंका लु बन्न सक्ने देखिन्छ।

बाँदरले हिँडायो बसाइँ, गाउँबस्ती रित्तिारित्तै

बैतडीमा बाँदरको आतंकका कारण तराईतिर बसाइँ सर्ने र 'कालापहाड' लाग्नेको लर्को छ, गाउँबस्ती खण्डहरमा परिणत हुँदै छन् भने हजारौं रोपनी उर्वरभूमि बन्जर बन्दो छ

■ **रसन्तप्रताप सिंह र लोकेश साउद** (कमाल)

महाकाली नदी छेउको डाँडामाथि छ, धौत्याली गाउँ। सिलेट ओझ्याइएको छाना र कमेरो पाँतएका घर टाढाबाट उज्याला देखिन्छन्। गाउँको सिरानामै छ, प्रसिद्ध त्रिपुरासुन्दरी मन्दिर। गाउँको पूर्व-पश्चिम मोहडा हुँदै तान्कीको छ, मध्यपहाडी लोकमार्ग। उत्तर-दक्षिण भएर १२ मिटर चौडा महाकाली करिडोर अगाडि बढेको छ। यातायात, खानेपानी र सिँचाइ सुविधा छ। तर गाउँभित्रको कथा विरक्तलाको छ।

दशरथचन्द नगरपालिका-८ मा पर्ने धौत्यालीमा ६८ घर छन्। गतिले खर्चमा बनाइएका अधिकांश घरमा मान्छे छैनन्। ४० घरपरिवार बसाइँ सर्िसके। खण्डहर घरका आँगन र बारी भाडीले छोप्नुका छन्। खेतमा वनमारा र सिसु उन्फिएको छ। बाटोमा एकाध भेटिने पाका मानिस उदास देखिन्छन्। दिउँसाँ सन्नाटा छापेको यो गाउँ केही वर्षअघिसम्म गुल्जार थियो।

यहाँका किसान मकै, गहुँ, मास, भटमास, सिमी फलाउंथे। उत्रेको उत्पादन ३० मिनेटको पैदल दूरीमा रहेको सीमापारि फुलाघाट बजारमा बेच्चा जीवन राम्रैसँग धानिएको थियो। तर, केही वर्षयता गाउँमा बाँदर आतंक फैलाएको छ। बाँदरले खेतबारीका अन्न, फलफूल मात्रै होइन, घरभित्रको सामानसमेत उठाएपछि बाँसिनसक्नुभएको छ। बाँदरकै कारण धेरैले गाउँ छोडेका छन्। गाउँमा बाँसिरहेकाहरू गरिखानु न मरिजानुको अवस्थामा छन्। 'पहिले खेतबारीको बाली नचलाउने बाँदरले अहिले घरभित्रको पनि बाँकी राखेन,' धौत्यालीकी ५० वर्षीया पुष्पा बोहरा भन्छन्, 'पाकेको खाना लुटिदिने, पानीको भाँडो घोट्टा याईदिने गर्न थालेपछि बाँसिनसक्नु छैन।' बाँदरको उपद्रो सुनाउँदै उनले थपिन्, 'खेतबारीमा छेउको वीउसमेत बाँकी राखेन, मान्छे नहुँदा घरको छाना उष्काएर भित्र पस्छन्। भ्रूयाल, ढोके फोरेर विध्वंस मच्चाउन थालेका छन्।'।

गत माघ १ मा सुदूरपश्चिममा माधेसकान्तिको रौनक थियो। रोजगारीका लागि कालापहाड गएकाहरू फर्किँसकेका थिए। विवाहित छोरीचेली माइती आएका थिए। यो रमाइलो चहलफुलका बीच दशरथचन्द-१० सतपानीका खिराम लावडको परिवार एकाबिहानै घरमा ताल्ना लगाएर निस्कियो।

पारि र केही भाडामा लिएको जग्गामा खेती गरेर परिवार धान्दै आएका लावड बाँदरले हेरान बनाएपछि श्रीमती, छोरा र छोरीसहित भारत हिँडेका हुन्। 'मिहिनेती मान्छे हुन्, बाँदर नलाग्दामम्म खेतीपातीबाटै पुराो थियो,' छिमेकी प्रकाश लावडले भने, 'बाँदरले केही बाँकी राखेन। गाउँमा बालवच्चा पाल्ने नसक्ने भएपछि, मजदुरी गर्न कालापहाड गए। कुनै दिन फर्किँएछु भने भेटे होला, घरको हेरचाह गरिदिनु भनेका छन्।'।

भारतको बनवासमा भेटिएका खिरामले भने, 'त्यत्रो पसिना बगाएर बनाएको घर र खेतीपाती छोड्ने मन त थिएन तर, बाँदरले अति नै गर्नु थाले। मान्छे भए उजुरवाजुर लाग्थ्यो होला। बाँदरलाई के गर्नु?' बैतडीका दशरथचन्द-१० गडगाउँबाट गन्तव्यमा आएका थिए। बाँदरको उपद्रोले यसै गरी मानवविहीन वन थालेका छन्। खेती हुँदै आएको जमिन बाँकिरहेको छ।

धौत्यालीकै छिमेकी गाउँ तालीका १५ मध्ये ५ घरमा मात्र मानिस बस्छन्। गोन्देउ गाउँमा चार परिवार मात्र बाँकी रहेपछि, बाँकी ५ घर जीर्ण भएका छन्। दशरथचन्द नगरकै १० नम्बर वडामा पर्ने भटाला गाउँका ३५ परिवारले पुरानो थलो छोडिसके। बाँकी २५ परिवारले पनि खुट्टा उचाँलिसकेको पूर्ववदाइय गगनासिंह भण्डारी बताउँछन्। उनी भन्छन्, 'गाउँ त अब कहाँ रह्यो र! सर्वैतर बाँदरकै कब्जा छ।'।

दशरथचन्द-५ को तल्लीआयत गाउँका ५१ मध्ये ३७ परिवारले घर छोडिसकेका छन्। बाँकी १४ घरमा पनि उमेर ढल्क्या मात्र बाँकी छन्। स्थानीय शिक्षक राजु लेखक वृद्धद्वारेले मात्रै गाउँ छोड्न सकेको बताउँछन्। उनी भन्छन्, 'छोरछोरीले छोडेर गए पनि घरका देवतालाई पोखल (पूजा सामग्री) चढाउन छहट्नुहुँदैन भन्ने मान्यताले उनीहरू बाँसिरहेका हुन्।' घर सँगै बसेकालाई गएकाहरू फर्किँएला भन्ने आशा पनि छैन। ७९ वर्षीय वीरपल दमाई भन्छन्, '१२ जना छोराबुहारी र २० जना नातिनातिना लाखापाखा लागिसके। मचाहिँ सालनाल गाडेको ठाउँमा परान छोड्ने भनेर कुँरिहेको छु।'।

'पहिला बेच्छ्यौं, अहिले किनेको खान मुस्किल'
दशरथचन्द-८ को नलटगाली १० वर्षअघिसम्म ३० परिवारको बसोबास थियो। महाकाली किनारोको यो गाउँमा करिब १ हजार ५ सय रोपनी खेतमा खोलाको पानी लाग्थे। गाउँकै एकछेउको ४० रोपनी जग्गामा फलफूल र तरकारी खेती गर्ने डम्बरसिंह थापाले पोलिहाउस बनाएर बेमौसमी तरकारी फलाउंथे। बसोबासमा आँप, केरा, कागतीलगायत फलफूल लटरम्म हुन्थे। तर, बाँदर आतंक सुरु भएपछि, छिमेकीहरू गाउँ छोडेर हिँड्न थाले। हेदाहेदै पूरै गाउँ उठेपछि, एकाको हिउँदमा डम्बर पनि नजिकै भट्टाइमा बसाइँ सर्ने।

सधैको सारस्ती | दशरथचन्द नगरपालिकाले दिएको 'मंकी गन' लिएर घरतर्फ जाँदै एक महिला र बाटोमा बाँदरका हल। तस्बिर : लोकेश साउद

पछिसम्म जेनेतेन गाउँमा बाँसिरहेका डम्बर भन्छन्, 'गाउँले सबै हिँडेपछि त बाँदरको हलले मलाई नै निसाना बनाए। वारीको तरकारी, फलफूल खाइदिने मात्रै होइन, घरभित्रको चिजविज पनि जोगिएन।' अहिले गाउँ टारो छ। नलटगाली गाउँका जीर्ण घरहरू भाडीभिन्नै हराएका छन्। गाउँमा दिउँसाँ बन्दै, रतुवा, घोरत, चितुवा देखिन्छन्।

केही वर्षअघिसम्म खेतीपातीबाट पयात आम्दानी गरिरहेकाहरू अहिले किनेर ल्याएको सामान पनि सत्पोले खान पाउँदैनन्। १५ वर्षअघि विदे गरेर लीला गुरु आठबिसी आउँदा गाउँका सबैले खेतीपाती गर्थे। उनको परिवारले करिब १० रोपनी जमिनमा बाँदरको खेतीबाट वर्षभरि खान पुग्थो। वही भाएको दाल र मकै बेच्चा अन्य गर्जो ठर्थ्यो। दशरथचन्द-८ की वडासदस्य लीला भन्छन्, 'अहिले जमिन बाँके छ। किनेर ल्याएको पनि बाँदरबाट जोगाउन सके मात्र खान पाइन्छ'।

दशरथचन्द नगरपालिकाको तथ्यांकअनुसार बाँदरले वढी सताएका चारवटा वडामा ७५ हजार १ सय ४ रोपनी जग्गा बाँकी छ। यस क्षेत्रको १ हजार ३ सय २३ रोपनी जमिनमा मात्र खेती गरिए पनि त्यसमा बाँदरले दुख दिइरहेको नगरपालिकाको अमिन महादेव भट्ट बताउँछन्। बाँदरले उपद्रो मच्चाउन थालेपछि बैतडीको दोगडाकेदार-४ का किसानले पनि खेतीपाती गर्न छोडेका छन्। किसान हरिशरण भट्ट भन्छन्, 'घरभित्र पसेका बाँदर लखेउने पनि गाउँलेको हल नै चाहिन्छ। एक-दुई जनालाई टैंटेनन्।' बाँदरको उपद्रो कतिसम्म छ भने बाटोमा एक्कै हिँडेका महिला र बालबालिका भेटे भनिन्छन्। गाउँको पीलव चौतारीमा पनि बाँदरले बस्ने दिँदैन। पूर्ववदाइय सुंरुन भट्टले सुनाए, 'भैरे खेतमा सात, आठ किन्टल मकै फल्थ्यो। सरकारले मकै जोन घोषणा गरेको थियो। तर, अहिले यहाँ मकैको रोटी खान पाइँदैन।' उनका अनुसार भारतीय सीमा क्षेत्रबाट सुरु भएको बाँदरको प्रकोप विस्तारै अन्य ठाउँमा फैलियोको हो।

बाँदरको त्रासले सदरमुकामसमेत रहेको दशरथचन्द- ५, ६, ८ र १० नम्बर वडामा पर्ने धौत्याली, साडडी, पुनरगाउँ, विपुरा, फलाचौडाली, आदत, भटाला, भाका, बुड्ढा, खेदीनलगायत गाउँबाट सयौं परिवारको उठीबास लागिसकेको छ। बाँदरको प्रकोप छिमेकी दोगडाकेदार गाउँपालिकामा पनि सुरु भएको छ। 'पहाडबाट हुने खानेहरू तराई फर्कने चलन त पुरानै हो तर, सदरमुकाम भएकाले हाम्रोतिर निकै कम थियो,' दशरथचन्द नगरपालिकाका पूर्वप्रमुख नरेन्द्र थापा भन्छन्। बाँदर आतंकले आजित भएर गाउँ छोड्नेमध्ये आर्थिक अवस्था राम्रो भएकाहरू तराईतिर सर्ने र नहुनेहरू मजदुरीका लागि भारत जाने गरेको उनले बताए। भन्छन्, 'तराई फर्कनभन्दा भारततिर जानेकै लर्को ठूलो छ।'। नेपाल-भारतको सीमा नदी महाकालीसँग जोडिएका यी गाउँहरू रित्तिदै जाँदा नगरपालिकाको जनसंख्याको ग्राफ ओरालो लागेको छ। २०७४ मा साविकका थप पाँच गाविस गाभेर दशरथचन्द नगरपालिकाको जनसंख्या ३६ हजार ९ सय ४७ पुगेको थियो। तर, २०७८ को जनगणनामा ३१ हजार ७ सय ८६ मा झरेको छ। नगरपालिकाको पञ्जीकरण शाखाको अभिलेखअनुसार वडा नं. ५, ६, ८ र १० वाट पछिल्लो ४ वर्षमा ४ सय ८३ परिवारले बसाइँ सर्दाको प्रमाणपत्र लिएका छन्।

रैथाने बाँदर साना हुन्छन् र मान्छेसँग डराउँछन्, अहिलेका बाँदर दाढी भएका, कसैसँग नडराउने हट्टाकट्टा र कुकुरलाई पनि मिलेर कुट्ने बानी भएका छन्

नेपालभित्रै बसाइँ सर्ने गएकोले यी परिवारहरूको अभिलेख नगरपालिकासँग भएको तर भारत जानेको अभिलेख नभएको नगरपालिकाका सूचना अधिकारी राजु विष्टले बताए। बाँदरकै त्रासले गाउँले विस्थापित भएपछि विद्यार्थी अभावमा नगर क्षेत्रका थुप्रै विद्यार्थ्य वन्द भइसकेका छन्। बाँदरकै कतिपय विद्यालयमा विद्यार्थी संख्या दोहोरो अंकमा पनि छैनन्। धौलीका गाउँको कूलपाल आशुभूत विद्यालयमा १८ जना भन्दा भए पनि पढ्ने विद्यार्थी ६ जना मात्रै छन्। यहाँका बाँसिले गाउँ छोडिसके, विद्यार्थी कहाँबाट हुन्, शिक्षक मज्जु थापा भन्छन्, '६ जना शिक्षक छौं, नियमित विद्यालय आउने ६ जना विद्यार्थी पढाइरहेका छौं।'

८ नम्बर वडामा रहेको रणसैनी आधारभूत विद्यालय वन्द भइसकेको छ। वडा नम्बर १० का शांति आधारभूत विद्यालय, ज्ञानेश्वर आधारभूत विद्यालय र वडा नम्बर ६ को जगन्नाथ आधारभूत विद्यालय पनि वन्द भएका छन्। विद्यार्थी संख्या कम भएर वरपरका विद्यालय वन्द भएपछि साडडी गाउँका १५ जना विद्यार्थी सीमापारि भारतका विद्यालयमा जाने गरेका छन्। प्रशासकीय अधिकृत विक्रमबहादुर चन्द थोरे विद्यार्थीका लागि धेरै श्रोत खर्चे हुन थालेपछि मापदण्ड तोकेर विद्यालय वन्द गर्ने वा मर्ज गर्ने अभियान चलाएको बताउँछन्।

भारतबाट आए बाँदर !
बैतडीमा आतंक मच्चाइरहेका बाँदर नेपालका नभई भारतबाट ल्याएर छोडिएका स्थानीय बाँसिन्दा बताउँछन्। 'इन्डियाबाट टुकमा ल्याएर फुलाघाटमा छोड्ने गरेका छन् भन्ने सुनिन्छ। तिनी बाँदर यहाँ आएका हुन्,' दशरथचन्द-१० का वडाअध्यक्ष विनोद सिंघर भन्छन्। २०२२ फेब्रुअरी १९ मा भारतीय पत्रिका द टाइम्स अफ इन्डियामा प्रकाशित एक रिपोर्टमा हरिद्वारबाट बाँदरहरू समातेर सीमा क्षेत्रमा छोड्ने गरिएको उल्लेख छ। पछिल्लो समय गाउँमा देखिएका बाँदर वढी आक्रामक भएकै दशरथचन्द-५ का वासुदेव भट्ट बताउँछन्। 'यहाँका रैथाने बाँदर साना हुन्छन् र मान्छेसँग डराउँछन्' उनी भन्छन्, 'अहिलेका बाँदर दाढी भएका, कसैसँग नडराउने हट्टाकट्टा हुन्।' रैथाने बाँदर कुकुरसँग डराउंथे। तर, अहिलेका बाँदर तीन चारवटा मिलेर कुकुरलाई समेत तसाउने गरेको उनले सुनाए। चार वर्षअघि पिपौरागढ-फुलाघाट सडकको खरखोडा भन्ने ठाउँमा दुई टुक बाँदर ल्याएर छोडिएको दशरथचन्द-६ का गणिवन्द्रराज जोशीले बताए। उनले भने, 'म औषधि किनेर

पिपौरागढबाट आउँदै थिएँ, जाली लगाएको ठूलो टुकको पछाडिको भाग तीन-चार जना मिलेर खोलेपछि डेड-डुई सय बाँदर हुरु जंगलतर्फ भागे।

भारतीय बजार फुलाघाटवासी र त्यहाँका जनप्रतिनिधिहरूले पनि भारतका विभिन्न ठाउँबाट बाँदर ल्याएर यहाँ छोड्ने गरिएको बताएका छन्। 'मैले पनि सुनेकी छु, हरिद्वार, हनुमानवाट ल्याइएका बाँदर यहाँको वनमा छोडिदिन्छन् अरे। आफैले देखेकी त छैन', भारत उत्तराखण्डको मजिरकाँडा ग्राम पञ्चायतकी अध्यक्ष किरन भट्टले हिन्दीमा भनिन्, 'सीमाको छेकराज नलागेने तिनै बाँदर नेपालतर्फ गएका हुन सक्छन्।' बाँदरको उपद्रो भारततर्फ पनि नेपालमा जस्तै रहेको र नियन्त्रणका प्रयास सफल हुन नसकेको उनले बताइन्।

उत्तराखण्ड राज्यको वन एवं पर्यावरण विभागका एडिसनल सेकेटरी डा. धरम सिंह मिषाका अनुसार हिमाञ्चल र उत्तराखण्डमा १० वर्षयता लाखौंको संख्यामा बाँदरलाई पक्रेर 'बन्दरवाडा' (ठूलो क्षेत्रमा थुनेर) मा पाल्ने गरिएको छ। 'बन्दरवाडा' मा राखिएका ती बाँदरमध्ये केही फुकिएर सीमा क्षेत्रका पहाडमा गएका हुन सक्ने उनी बताउँछन्। भन्छन्, 'बन्दरवाडाबाट निस्किएका बन्दरहरू नेपालतर्फ पनि पुगेका होलान्।' बाँदरकै कारण महाकाली नदीको तटीय क्षेत्र फुलाघाटको मलिनेले खेतमा खेती हुने छोडेको भारतीय नागरिक निशा भट्ट बताउँछन्। उनको भनाइलाई समर्थन गर्दै फुलाघाटकै बाँसिन्दा हरिवल्लभ भट्ट थन्छन्, '२० वर्ष अगाडि यहाँ बाँदर थिएनन्, यी बाँदर वाहिरबाट ल्याइएका हुन्।'

भारतका उत्तराखण्ड, हिमाञ्चलनगायत ठाउँमा बाँदरको आतंक बढ्दै गएपछि नियन्त्रणका लागि बाँदर माने, बन्ध्याकरण गर्ने, पक्रेर सीमा क्षेत्रमा छोड्ने जस्ता प्रयास भए। तर, बाँदर नियन्त्रणका लागि भएका यस्ता प्रयास सफल हुन नसकेको वीवीसी, द गार्डियननगायत अन्तर्राष्ट्रिय मिडियाहरूले उल्लेख गरेका छन्। सन् २०१८ सम्ममा भारतको हिमाञ्चल प्रदेशमा मात्रै १ लाख ४३ हजार बाँदरको बन्ध्याकरण गरिएको वीवीसी हिन्दीले लेखेको छ।

बाँदर आतंक नियन्त्रणका लागि भारतमा थुप्रै प्रयास भइरहे पनि ती आंशिक सफल मात्र भएको भारतीय अधिकारीहरू बताउँछन्। उत्तराखण्डका वन एवं पर्यावरण विभागका एडिसनल सेकेटरी डा. मिषा उत्तराञ्चल र उत्तराखण्डमा १० वर्षयता लाखौंको संख्यामा बाँदर पक्रिएर बन्ध्याकरण गरेपछि त्यसले बाँदरको संख्या घटाउन केही मद्दत पुगेको बताउँछन्। पछिल्लो समय बाँदरलाई गर्भनिरोधक औषधि (पिल्स) खुवाउने प्रयोजना परीक्षणको क्रममा रहेको उनले जानकारी दिए। 'तर बाँदर एक वर्षमा दुई पटक ब्याउने भएकाले यिनीहरूको संख्या निकै छिट्टो बढ्छ।' उनी भन्छन्। नेपाल र भारतमा पाइने बाँदर उस्तै प्रजातिको रातो भएकै वताउने विभूवन विश्वविद्यालय प्राणीशास्त्र केन्द्रीय विभागका सहप्राध्यापक डा. लक्ष्मण खनाल बैतडीमा देखिने बाँदर भारतबाट ल्याएर छोडिएका वा नेपालकै रैथाने पनि हुन सक्ने बताए।

'त्यहाँका बाँदरहरू वढी आतंकित जस्ता छन्। मानिसले बन्दुक वा गुलेली हान्ने गरेका कारण तर्सिएर वढी आक्रामक भएका हुन सक्छन्। भारतबाट समातेर यता छोडिएका कारण पनि त्यसो भएको हुन सक्छ,' उनले भने। भारत, उत्तराखण्डका वन एवं पर्यावरण विभागका एडिसनल सेकेटरी डा. मिषा पानि सकेर हत्तीको आकारमा हुने बाँदरको कारण मानिस विस्थापित हुन थालेपछि २०७५ साल वैशाखमा सुदूरपश्चिम सरकारको उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालयले बाँदर र मानवबीचको द्वन्द्वबारे अध्ययन गरेको थियो। उक्त टोलीको अध्ययन प्रतिवेदनमा बैतडीमा भेटिएका बाँदरहरू सामान्य बाँदरभन्दा वढी चतुर र आक्रामक भएको उल्लेख छ।

मौसमी कामदारमा कोरिया लैजाने भन्दै रकम असुली

■ **होग कार्की** (काठमाडौँ)

वैदेशिक रोजगार विभागले मौसमी कामदारमा दक्षिण कोरिया पठाउने भन्दै पैसा असुली कुनै पनि व्यक्ति र संस्थाको भ्रममा नपर्ने र रकम नवृष्ठाउन अनुरोध गरेको छ। विभागले सोमबार एक सूचना जारी गर्दै मौसमी कामदारसम्बन्धी कुनै जानकारी आवश्यक भए स्थानीय निकायको आधिकारिक पदाधिकारी, विभाग वा श्रम, रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालयको कल सेन्टरमा सम्पर्क गर्नसमेत भनेको छ।

श्रम, रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालयले 'मौसमी कामदार व्यवस्थापन निर्देशिका-२०७९' जारी गरेको छ। यो निर्देशिका जारी भएपछि स्थानीय तहहरूले दूतावासमा मागपत्र प्रमाणीकरण गरी कामदार भर्ना प्रक्रिया सुरु गर्नु पर्ने कानूनी व्यवस्था छ। सरकारले निर्देशिका जारी गरेपछि एजेन्टहरूले स्थानीय निकायले माग त्यागेको भन्दै डक्युमेन्ट १० लाख रुपैयाँसम्म रकम उठाउन थालेका छन्। जथाभावी रकम उठाउने प्रवृत्ति बढेपछि वैदेशिक रोजगार विभागमा विभिन्न माध्यमबाट उजुरी आउने क्रम सुरु भएको छ। रकम वृष्ठाउनेहरूले भने औपचारिक रूपमा उजुरी दर्ता गरेका छैनन्। 'मौसमी कामदारका रूपमा जानेहरूसँग रकम उठाउन थालिएको सूचना प्राप्त भइरहेको छ,' विभागका प्रवक्ता कृष्णप्रसाद भुसालले भने, 'विभिन्न व्यक्तिहरूले मागपत्रमा फर्माइ रकम

उठाएको जानकारी आएको छ। विभागका महानिर्देशक उमाकांत आचार्यले कुनै पनि स्थानीय निकायले मौसमी कामदार उठाउन मागपत्र प्रमाणीकरण नगरेको बताए। 'मौसमी कामदार माग गर्ने र पठाउने सम्बन्धमा प्रारम्भिक प्रक्रियाका लागि सम्बन्धित निकाय र यस विभागमा हालसम्म कुनै डक्युमेन्ट पेश भएको छैन,' उनले भने, 'दक्षिण कोरियामा मौसमी कामदार लैजाने प्रक्रियाबारे बुक्नु स्थानीय तह नै आएको छैनन्। उनीहरूले मागपत्र प्रमाणीकरण नगरेसम्म भर्ना प्रक्रिया सुरु हुँदैन।' विभागले मौसमी कामदारमा पठाइदिने भनी कुनै व्यक्ति-संस्थाको भ्रममा नपर्ने र रकम नवृष्ठाउन अनुरोध गरेको छ। निर्देशिकाअनुसार तीन महिनादेखि बढीमा एक वर्षसम्मको करार अवधिसम्म काम गर्न जान पाइनेछ। यसका

लिपिपूर्ण व्यवस्था छ। त्यसका लागि स्थानीय तहले विभागबाट मागपत्र प्रमाणीकरण भएपछि मौसमी रोजगारीका लागि वैदेशिक रोजगारमा जान चाहने व्यक्तिसँग आवेदन माग गरी सार्वजनिक सूचना प्रकाशन गर्नुपर्नेछ। 'पालिकाले जातीय, लैंगिक र उमेरगत विविधता कायम हुने उम्मेदवार छनोट गरी माग गरिएको संख्यामा मुख्य सूची र सोको वढीमा १० प्रतिशत संख्यामा वैकल्पिक सूची तयार गरी विभागमा पठाउनु पर्नेछ, यसको सूची विभागले वेबसाइटमाफर्त प्रकाशन गर्नुपर्नेछ,' निर्देशिकामा उल्लेख छ, 'छनोट भएपछि दुई दिनको अभिमुखीकरण, विमा, स्वास्थ्य परीक्षण गर्नुका साथै कल्याणकारी कोषमा रकम जम्मा गर्नुपर्नेछ। त्यसपछि मात्रै श्रम स्वीकृति मिल्नेछ।'

महानिर्देशक आचार्यले मौसमी कामदार पठाउने एउटा विधि भएकाले जथाभावी रकम नतिर्ने आग्रह गरेका छन्। 'कामदार छनोट विधि छ, माग आएको खबर स्थानीय तहमा प्रस्ट थाहा हुन्छ, सवै सूचना पारदर्शी हुन्छ,' उनले भने। यसअघि भने मौसमी कामदार पठाउने निर्देशिका नहुँदा पालिकाहरूले आफ्मुखीको कोरियामा मौसमी कामदार पठाएका थिए। त्यसरी पठाएका कामदार धेरैजसो कोरियामा गैरकानूनी हैसियतमा बसेका छन्। कोरियाले सन् २०२३ मा नेपालसहित श्रोत देशबाट करिब ५० हजार मौसमी कामदार लैजाने योजना बनाएको छ।

MODERN INDIAN SCHOOL
(Affiliated to CBSE, New Delhi)
45 years of excellence

**"Are you looking for quality education ?
We have the answer"**

Admission Open

For LKG-Class IX

- Forms available from school office on all working days from 9:00 a.m. to 2:00 p.m.
- Forms are also available in the School Website (www.misktm.edu.np), which can be filled up online.
- **ADMISSION TEST: 18th March, 2023, Saturday from 10:00 a.m. to 11:30 a.m.**
- **Last date for the submission of application forms (including online form): 17th March, 2023. Friday.**
- **Announcement of result: 20th March, 2023, Monday at 1:00 p.m.**
- **Interview of successful candidates: 23rd and 24th March, 2023 (Thursday & Friday) (10:00 a.m. to 2:00 p.m.).**

G.P.O. Box No. 1497, Kathmandu, Nepal
Phone (School Reception): 4330163, 4330088
Phone (Admission Desk): 9851211582 & 9851207582. Fax: 4331690
E-mail: info@misktm.edu.np, Website: www.misktm.edu.np

देखायौं वाद, गयौं बरबाद

विद्यानाथ कोइराला

वादी बन्नु-बनायो किन ?

इड भन्छन्- अचेतन अवस्थामै हामी वादी बन्छौं। आफ्ना कुराको प्रमाणका लागि। आफ्नो प्रतिरक्षाका लागि। जोन बोल्सी पनि फ्राइडको प्रमाणका लागि वादी बन्ने कुरा स्विकार्छन्। उनी थन्छन्- वजारीकरणका लागि पनि हामी वादी बन्छौं। उनी भन्छन्, कालान्तरमा त्यो ब्राह्म नै आमा र सन्ततिको जस्तो बन्छ। त्यसो भए किन हामी वादी बन्छौं ? किन हाम्रा राजनीतिज्ञहरू वादी बन्छन् ? धरातलीय यथार्थले भन्छ- माओको देशमा आठवटा मात्र राजनीतिक दल छन्। तीबाहेकका दलहरू बन्देज गरिएका छन्। बन्देजमा परेका नौवटा दलहरूमध्ये दुईवटा मार्क्सवादी लेनिनवादी हुन्। एउटा माओवादी। बाँकी अरू दल छन्। चिनियाँ कम्युनिस्ट पार्टी नै सत्तामा छ। मार्क्सलाई स्विकार्छे। लेनिनलाई पनि मान्छ। माओको सालिक नै पुज्छ। तर तिनकै नाममा खोलिएका दलहरूलाई बन्देज गर्छ। किन ? अध्येताहरू भन्छन्- माओले आफूलाई मार्क्स तथा लेनिनवादी माने। माओ आफैले बनाएका कतिपय नीति वेठीक भए। त्यसैले त्यो वाद बनेन। बन्दैन। फलतः चीनमा माओवादी दल छैनन्। बनाइदैनन्। यस मानेमा चिनियाँ नेतृत्व भन्छ- चीनकै संस्कृतिको नाम चाहिन्छ। स्वाद चाहिन्छ। अहिलेको शब्दावलीमा चिनियाँ स्वादको लोकतन्त्र। सायद माओले त्यो काम गरेनन्। गराएनन्।

माओवाद बनाउने श्रेय पेरुलाई जान्छ। त्यहाँका नेता गुजमानले माओको दर्शन, रणनीति र चाल (ट्याक्टिक्स) लाई स्विकारेर माओलाई वाद बनाए। त्यसैमा मार्क्स र लेनिनवाद पनि जोडे। नाम राखे- साइनिङ पाथ। आतंककारी कार्य गर्नका लागि। यसरी माओवाद आतंकमा मरिन पुग्यो। उनको विकासको चिन्तन त्यहाँ जोडिएन।

भारतमा २०२१ को सेप्टेम्बरसम्म २,८५८ राजनीतिक दल थिए। संयोग नै भन्नुपर्छ, त्यहाँ पनि चीनमा जस्तै आठवटा दल मात्र राष्ट्रिय तहका छन्। ५४ प्रादेशिक। अरू स्थानीय। भारतसहित कोलम्बिया, टर्की तथा भुटानमा पनि माओवादी राजनीतिक दल छन्। अमेरिकामा भने मार्क्सवादी लेनिनवादी दलहरू छन्। तर माओवादी दलहरू छैनन्। मार्क्स तथा लेनिन जोडिएका दलहरू भने नेपाल, भेनेजुएला, वेलायत, भारत तथा क्यानडाका छन्।

माथिको विश्लेषणले भन्छ- वाद बन्न दर्शन चाहिन्छ। रणनीति चाहिन्छ। चाल चाहिन्छ। ती सबै समयसंगै हुनुपर्छ। सन्दर्भसंगै हुनुपर्छ। यो स्थितिमा प्रश्न उब्छ- के विदेशमा बने-बनाइएका सोचहरू हाम्रा लागि सदैव ठीक हुन्छन् त ? तिनका दर्शनहरू हाम्रा सन्दर्भमा मिल्छन् त ? रणनीतिहरू मिल्छन् त ? चालहरू स्वीकार्य हुन्छन् त ? आंशिक रूपमा ठीक भए भने तिनका वादी हौं भन्न मिल्छ त ? जस्तो पार्टीको दस्ता बनाउने लेनिन मार्क्सवादी हुन् भन्ने कि नभन्ने ? उनको पार्टी दस्ताले गरेको क्रान्तिलाई मार्क्सवादी क्रान्ति भन्न सकिन्छ कि सकिन्न त ? मार्क्सले संवादमा जोड दिए। लेनिनको दस्ताले संवादलाई रोक्थो। यस अर्थमा लेनिन नै मार्क्सवादी हुन् त ? हुन् भने किन उनकै पहलमा रुसमा लेनिनवाद बन्यो त ? बनाइयो त ? लेनिनको यो सिक्कोलाई माओले किन अपनाएनन् त ? किन उनले चीनमा माओवादी दल बनाएनन् त ? यसरी वादी बने-बनाइएका नेपाली राजनीतिक दलहरू प्रकारान्तरले अर्को पो बन्यो कि ? संशोधनवादी भएर पनि वादीकै नाम लिने गयौं कि ? पुच्छर भन्डिएका साम्यवादी तथा रौराम्यावादी दलहरूले सोच्ने हो कि त ?

रोमदानमा पो वादी बन्नौ कि ?

आफूलाई मार्क्स तथा लेनिनवादी भने पनि माओले चिनियाँ दर्शनलाई मियो बनाए। गन्तव्यको मियो। लेनिनले सबै खाले पसाकर्मीहरूलाई जनप्रीय बनाए। संवादमा स्वतन्त्रता तथा काममा एकताको चिन्तन जोडेर लोकतान्त्रिक केन्द्रीयता लागू गरे। अहिलेको शब्दावलीमा जनवादी केन्द्रीयता। मार्क्सले प्रतियोगी वजारलाई न्यूनतम ज्यालामा लाने उपाय दिए। यसरी हेदाँ हाम्रा पुच्छर भन्डिएका दलहरूले आफू नो माटोको दर्शन जोड्यो त ? चीनका सी चिनाफइले कम्युनिसयस जोडेजस्तो। अर्थात्, नेपालका वादी भन्ड्याएका दलहरूले समाज बुझ्ने नर्पाणि जनकको दर्शन जोड्यो त ? याज्ञवल्क्यको दर्शन खोज्यो त ? भौतिकता बुझ्ने गार्गीको दर्शन जान्यो त ? अध्यात्म बुझ्ने गोरखनाथको दर्शन थाहा पायो त ? अध्यात्म तथा भौतिक दुनियाँको अन्तरसम्बन्ध बुझ्ने कपिल मुनिको दर्शन जोड्यो त ? आफूले हृदय बदल्ने बुद्धको दर्शन चिन्त्यो त ? प्राञ्ज परिचालक वेदव्यासको दर्शन जान्यो

वादी राजनीतिज्ञहरूले वादमाथि नै घात गयौं।

मार्क्सको घात मार्क्सवादीले गयौं। लेनिनको घात लेनिनवादीले गयौं। माओको घात माओवादीले गयौं। बीपीको घात बीपीवादीले गयौं। मदन भण्डारीको घात मदनवादीले गयौं। अर्थात्, देखायौं वाद। गयौं बरबाद।

त ? त्यस्तै, मन्त्रद्वारा विश्वामित्रको दर्शन। सन्त रविदासको समताको दर्शन। शिवजीको बाघ, साँढे, साँप, मुसा, तथा गुरुङ्गरी राक्ष सक्ने समावेशी दर्शन। कबीर दासको व्यावहारिक दर्शन। आफूले परिक्रमा सोच बनाउने डा. प्रणनाचार्य तथा योगी नरहरिनाथका दर्शन। यस्ता अनेकन नेपाली छन्। वादी भन्ड्याउने नेपालका राजनीतिक दलहरूले तिनका दर्शनहरूको खोजी गरेका छैन त ? ती दर्शनहरूलाई आधार बनाएका छैन त ? राजनीतिक दलहरूले त्यसो गरेका छैन त ? यसरी हेदाँ हामी विदेशीका दर्शनका भरिया मात्रै बनेौं र ? बनाइएनौं र ? वादी बने-बनाइएका भरियाहरू राष्ट्रवादी हुन सक्छौं र ? यस अर्थमा हामी अरूका वादी भएछौं। जनतालाई प्रतिवादी बनाएछौं। केहीलाई दस्ता बनाएछौं। त्यसैमा रमाएछौं। यसो गर्दै जाने हो भने हामीले जनस्तरको योगदान कहिले बुझौला ?

जनता प्रतिवादी पनि बनेौ कि ?

नेता वादी भए पनि जनताले वादका असली अभ्यासको अपेक्षा गरेका थिए। माओले जस्तो स्वदेशीक कम्युनिसयसलाई मार्क्स र लेनिनमा जोडेको अभ्यास। स्वाध्यायलाई संस्कृत बनाउने अभ्यास। लेनिनले जस्तो गरिवको रक्षा गर्ने राज्यशक्तिको अभ्यास। आफ्ना दलका पसाकर्मीलाई पसाकै कुरा गर्न, पसाकै

काम गर्ने, पसाकै अब्ज बन्ने अभ्यास। मार्क्सले जस्तो इतिहासबाट सिक्ने अभ्यास। श्रममा लाग्ने अभ्यास। लगाउने अभ्यास। तर वादी नेतृत्वले देशका चिन्तकलाई बेवास्ता गरे। संस्कृतमाथि प्रहार गरे। पुर्खाले मानव प्रयोगशालामा बनाएका ज्ञान, सीप तथा प्रविधिको जगेर्ना, विकास, उद्यमीकरण, वजारीकरण गर्ने कुरामा ध्यान दिएनन्। उनका पुस्तकलाई कार्यात्मिक तथा अवैज्ञानिक भनिदिए। श्रमको बदलामा दलाल पुँजीपतिको संरक्षण गरे। तिनकै रकममा रजगज गरे। यस अर्थमा नेताहरू वादी भए। जनताहरू प्रतिवादी भए। राज्य चलाउन पाएका न्यायाधीशहरू वादीकै कुरा मात्र सुन्न थाले। परिणामतः नेतामाथिको विश्वास यान्त्रिक भयो। पैसा तथा पदको मोहमा जम्मा हुने भीड बन्यो। यस अर्थमा पैसा दिने नेता पुखीनागण शाहका शब्दमा घूस दिन्या व्यक्ति भए। जनता पनि उनको शब्दमा घूस लिन्या व्यक्ति भए। उनको राज्यमा घूस लिन्या तथा दिन्या दुवैलाई कारवाही हुन्थ्यो। वादी नेताको राज्यमा जनता वस्तु भए। किनने वस्तु। किनिएका वस्तु। कसलाई कति घूस दिए भनी सार्वजनिक नगर्ने नेताहरू सरकारमारा भए। निर्वाचन आयोगको सिलिङको खर्च बुझाएर करोडौं खर्चनेहरू इमानदार वादी नेता ठहरिए। आफू किनिएपछि जनता मौनी बने। वस्तुको मोल तिरका नेताचाहिँ ठालु भए। यस अर्थमा वादी न प्रतिवादी। नेता न जनता। वरु किनिएका वस्तु बनेका जनताले प्रतिवादीको हैसियत पनि गुमायो। नेताहरूले भित्री वेदमानी गरे पनि बाहिर नेताकै दर्जा पाइरह्यो। न्यायाधीशहरूले जनतालाई भन्ने भए- तिमीहरू किन्या हो। सार्वभौम जनता नबनेकाहरू। घूस खाने वा मान्ने जनता सार्वभौम मानिएनौं। जनता तथा नेताबीचका विचौलियाहरू वादी नै मानियो। अर्थात्, दलाल पुँजीपतिको दर्जा पनि पाएनौं। जनता मात्र किन्या बन्यौं। घूस दिने नेता इमानदार मानिए। विचौलिया पक्का वादी मानिए। यस्तो स्थितिका जनताचाहिँ प्रतिवादी भयौं त ?

अब त सुन्नौ कि ?

माथिको संवादले भन्छ- वादी राजनीतिज्ञहरूले वादमाथि नै घात गयौं। मार्क्सको घात मार्क्सवादीले गयौं। लेनिनको घात लेनिनवादीले गयौं। माओको घात

माओवादीले गयौं। बीपीको घात बीपीवादीले गयौं। मदन भण्डारीको घात मदनवादीले गयौं। अर्थात्, देखायौं वाद। गयौं बरबाद। अर्को शब्दमा, वादको आदर्शलाई कार्यान्वयन नै गरेनौं। यसले दिने सकेत हो- वादी राजनीतिज्ञले नै वादको गहिरो बुझ्नुपर्छ। मैले कतै वादका चिन्तकमाथि नै अन्याय गरे कि त भनी प्रतिविम्बन गर्नुपर्छ। आत्मालोचना गर्नुपर्छ।

प्रथमतः वादी राजनीतिज्ञ सम्बन्धित वादका कुनकुन कुरा लागू गर्ने भनी स्पष्ट हुनुपर्छ। वादविज्ञसंग सोधेर। आफैँ पढेर। वादका चिन्तकका कुनकुन कुरा सार्वभौमिक छैनन् भन्ने हिम्मत पनि गर्नुपर्छ। मार्क्सको वर्गीयता पो काम लाग्दैन कि ? माओको सम्पत्ति राष्ट्रियकरण नै चेठीक हो कि ? लेनिनको दस्ता नै महँगो साबित हुन्छ कि ? बीपीको गुजाराभूखी चिन्तन बेकामे हो कि ? मदन भण्डारीको साम्यवादमा लोकतन्त्र मिसाउने अभ्यास नै बेकामे हो कि ? यसरी निखिएर कुरा गर्ने चिन्तकसँग संवाद गर्नुपर्छ। नत्र बाँसको कलमले कागजमा लेखे हिजोको तिरकाको बकालत गरफेँ बन्छ। यस्तो सन्दर्भलाई अघावधिक गर्ने हो भने बाँसको कलम र मसीदानीमा थपिएका आविष्कारको कुरा गरे हुन्छ। कलमको ऐतिहासिक संग्रहालय बनाए हुन्छ। भविष्यमा कस्तो कलम बन्ला वा बनाउनुपर्ला भनी संवाद गराए हुन्छ। युवा तथा उद्यमीलाई त्यतातर्फ लगाए हुन्छ। भोलि बन्ने-बनाइने ती कलमले वातावरणमा के असर पार्छन् भन्ने कुरा गरे हुन्छ। गराए हुन्छ।

अनुसन्धानका शब्दमा, यो विस्तार कार्यक्रम हो। वादको विस्तार। मार्क्सवाद मार्क्सवादी बन्ने तरिका। लेनिनवाद लेनिनवादी बन्ने तरिका। माओवाद माओवादी बन्ने उपाय। बीपीवाद बीपीवादी बन्ने तरिका। मदन भण्डारीवाद मदनवादी बन्ने तरिका। यसको अर्थ यो पनि हो कि, वाद बन्दे विचारहरू सन्दर्भमा बन्छन्। सन्दर्भ फरक हुनासाथ विचारले काम गर्दैन। वादले काम गर्दैन। यो कुरा वाद बोक्ने राजनीतिज्ञले जान्नुपर्छ। विदेशी वाद बोके पनि। स्वदेशी वाद बोके पनि। यसो नगर्नु भनेको धरातल नबुझ्नु हो। वादका षष्ठांशिको अन्याय पनि हो। जंगल वा भेदान जाने संस्कार भएको वस्तीमा कमांड नभए शौच आउदैन भनेर गनगानाजुनसुत्ने हो।

महात्मा गान्धीका लँगौटी, गन्जी र गम्छा गर्मी भूभागमा काम चलाए। जाडोमा उनको कपडा-आदर्श बेकामे हुन्छ। यस्ता कुरा पनि नबुझी वादको पछि लाग्नु भनेको भुईँफुडावादमा जाकिनु हो। यसबाट बच्न आफ्नो देशभित्रकै वादको खोजी गर्नुपर्छ। पश्चिमको वादमा मात्र आश्रित हुँदा पहिचान गुम्छ। माटोको आदर्श गुम्छ। अहिले हामी त्यही बाटामा छौं। पुँजीलाई सर्वस्व ठान्ने बाटामा। हाम्रो धरातलका वादले पुँजीलाई साधन माने। अहिले साध्य बन्न पुग्यो। साधन मान्दा बुद्धको चिन्तन जोडिन्थ्यो। द्रव्दात्मक कुरा गर्दा कपिल मुनि जोडिन्थे। प्राचीण गरिवीको कुरा गर्दा बीपी जोडिन्थे। संविधानमा सम्पत्तिको अधिकार, बाक् स्वतन्त्रता तथा प्रेम स्वतन्त्रताको कुरा गर्दा साम्यवादमा कसरी ती कुरा जोड्ने भनी संवाद हुन्थ्यो। यसो नगर्दा हामी टुप्पाबाट पलाएका राजनीतिज्ञ बन्यौं। अर्कोले जे भन्यो, त्यही मान्ने अभ्यासी। बीपीले बाटामा अलमल भए एक मुठी माटो उठाएर सोध भनेको कुरामा गहिरोन थास्यौं। यसरी सोच्ने विचारकको अहिले जरूरत छ। नेताहरूले यसबारे गहिरोन पढ्छे।

वाद विदेशी बोक्ने। पहिचान आफ्नो खोज्ने। यो अहिलेको नेपाली अभ्यास हो। यो अभ्यासमा पनि राजनीतिज्ञले घोलिनुपर्छ। स्वदेशीका ज्ञान तथा ज्ञानी विसर्ने। तिनका षष्ठा विसर्ने। अनि ज्ञानभूमि शान्तिभूमि भनेर राष्ट्रिय गान घोके। पुर्खाको धर्म विसर्ने। संस्कृति पनि विसर्ने। भाषा पनि विसर्ने। अनि पहिचानको कुरा गर्ने। यो अहिलेको अभ्यास सत्याउन वादी राजनीतिज्ञहरू लाग्नुपर्छ। सबै गुमेपछि अफ्रिका बनिन्छ। धर्म गुमाएको। संस्कार गुमाएको। मूल्य र मान्यता गुमाएको। अनि पहिचानका लागि अभिन्दा वादीसँग सम्भोजता गर्न बाध्य भएको। त्यति बेला हाइब्रिडाइजेसन सिद्धान्त निकालेर पुनर्जीवन खोज्नुपर्ने हुन्छ। हामी भाभा जन्मनुपर्ने हुन्छ। राजनीतिज्ञ तथा बौद्धिक व्यक्तिहरूले यो कुरा बुझ्नेकै हुनुपर्छ।

सन्दर्भ बुझ्नेहरूले सक्भर आफ्नै माटोको विकास गरौं। सकिन्न भने हाइब्रिडाइजेसनको सहारा लिऔं। सुन्तला र ज्यामिरबाट जुनार बनाएजस्तो। सिर्फ वादी मात्रै बन्ने हो भने सन्दर्भ नै फेरो। तर बुझ्ने, सन्दर्भ फेर्न सहज छैन। भूगोल फेरिदैन। भाषा फेर्दा त्यसमा भएको ज्ञान-विज्ञान मछ। संस्कृति फेर्दा पहिचान हराउँछ। धर्म फेर्दा समाजसंगको सहसम्बन्ध बदलिन्छ। यो कुरा नबुझ्ने हो भने नेता न यता न उताको हुन्छौं। वादका विचारकका दुईटमा बेकामे। आफ्नो धरातलमा बेकामे। प्रश्न हो- वाद बोकेर बेकामे नै बन्ने कि ? भारतले गान्धीवाद बनाएजस्तो आफ्नै वाद बनाउने कि ? उपलब्ध रैथाने वादलाई समासमाथिकै बनाउने कि ? पश्चिमा वाद र रैथाने वादलाई वर्णसंस्कार गरेर नयाँ वाद बनाई लागू गर्ने कि ? समयले यी प्रश्नहरूको उत्तर खोजेको छ। वादी नेतृत्वले समयको चाल नबुझे प्रतिवादी जनता अगाडि आउँछन्। वादी नेतृत्व पछाडि पछि। निश्चिन सक्ने यो निर्यातबारे बेवेला होस गरौं। त्यसैमा वादी नेता तथा प्रतिवादी जनताको कल्याण छ।

(अ)राजनीतिक प्रहसनमा डबलीका धूर्त मानिस

सुर्यराज अमटाराई

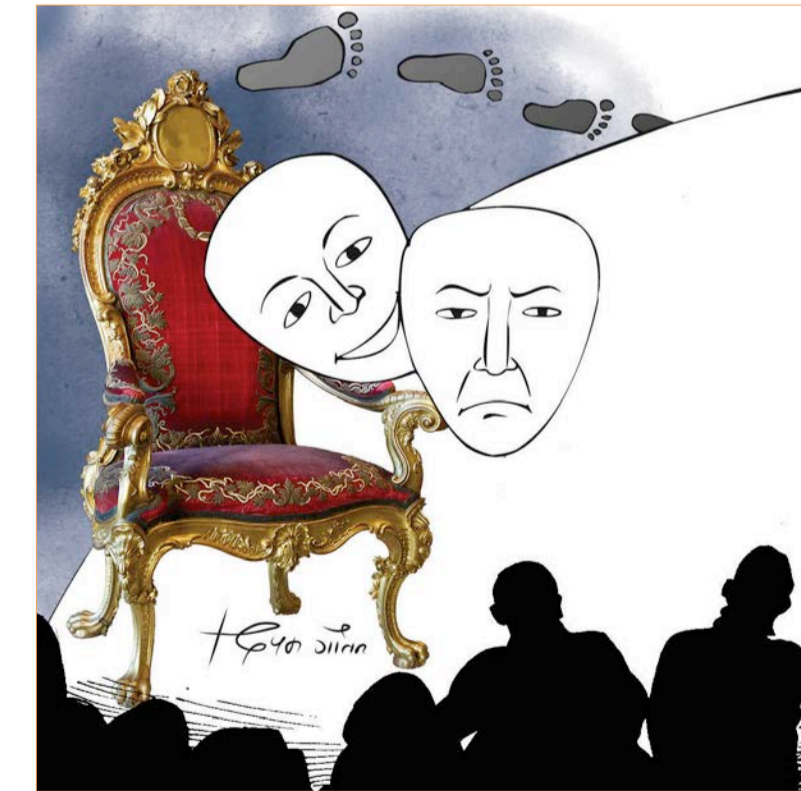
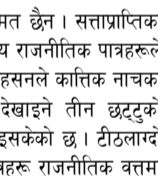
बाथः प्याखं का तीन घुँहहरू

दाजु, समादाजु र बाथकिजा। क्रमशः काठमाडौं, भक्तपुर र पाटन (ललितपुर) का तीन बाठा मानिसहरू। लोकनाटकका यी तीन पात्र पाटनको कृष्ण मन्दिरक्षेत्रको डबलीमा देखाइने कालिक नाचका अभिन हिस्सा हुन्। नेपाल संवत् ७५४ मा सिद्धिनरसिंह मल्लले सुरु गरेको कालिक नाचका दौरान यिनका छलकपट र टागठागका कैयौँ किस्सा 'बाथः प्याखं' को स्वरूपमा हरेक साँझ देखाइने प्रचलन थियो। आजकल पनि तिनका चार प्रस्तुति अस्तित्वमा छन्।

पाटनको बाथः प्याखंको पहिलो प्रस्तुति 'छुँ धाल ख' (तैले भनेको ठीक हो) मा यी तीन छट्टुले एकअर्काले भनेको कुरा पत्याउनेपनि सत तर्क्याउँछन्। नपत्याएको छण्डमा विमति राख्नेले उठ्ठे नोकर बन्नुपर्ने हुन्छ। कान्तिपुर गंडाजुले माकुराको जालले बुनेको बाटामा हाथीघोडा दौडाएको गफ दिन्छ, बाँकी दुवैले पत्याइदिन्छन्। समादाजुले एउटा रायोको सागको पात बढेर भक्तपुर हाकेको गफ दिन्छ, बाँकी दुवैले पत्याइदिन्छन्। नपत्याएर नोकर बनिहालिन्छ। अन्ततः बाथकिजाले आफू दुई नोकर लिएर आसामी उठाउन जाँदा नोकरहरू हराएको र आज भेट्टाएको भन्दै गंडाजु र समादाजुलाई नोकर बनाएर लैजान्छ। अखिर सतं मुताबिक बाथकिजाको कुरा नपत्याउने हो भने पनि गंडाजु र समादाजुले नोकर बन्नेपर्ने थियो।

अर्को प्रहसनमा यी तीनमध्ये 'को जेठो' भन्ने होड चल्छ। छाती पिठीपिठी आफ्नो नाति मरेको होड गर्दै त्यही नाटकीय अभिनयको सहारा लिएर बाथकिजाले श्रीकृष्णको कचहरीबाट आफू जेठो भएको फैसला गराउँछ। सबैभन्दा मूखं को बन्ने भन्ने प्रतिस्पर्धा गर्ने पनि यी छट्टुहरू पछि पढेनन्। यी तीन पात्रले अरूलाई पनि ठगन्छ। १२ दामको बाबो ६ दाममा किन्छन्, बाबा बेच्ने महिला ठगिएको थाहा पाएर डबलीमा पुग्दा यी ठगहरू पहिल्यै सुईकुच्चा ठोकिसकेका हुन्छन्।

श्रुति परम्परामाट जनिंएका हास्यरसप्रधान यस्ता लोकनाटक र प्रहसनमा ठगहरूको भूमिका विशिष्ट छ। 'चौरमाथि चण्डाल' भन्ने विषयमा बनेका हास्य-प्रहसन विश्वभर नै लोकोप्य छन्। दुखको कुरा, यस्ता पात्रहरूको भूमिका अब

'पद्धति प्रमुख हो र व्यक्ति गौण' भन्ने लोकतन्त्रको आधारभूत मान्यतालाई जुन दिन हामी स्थापित गर्न सकौं, त्यही विन्दुदेखि हाम्रा परम्परागत बाठा मानिसहरू राजनीतिबाट विस्थापित हुने क्रम सुरु हुनेछ र सँगै तिनीहरूको प्रहसन पनि।

उनले प्रधानमन्त्रीको कुर्सीबाट शृंखलाबद्ध रिमता मात्र देखाइरहे। कोभिड महामारीबीच सिंगो मुलुक समादाजुका तमासा टुलुटुले हेर्न बाध्य भयो। जे होस्, सबैलाई थाहा थियो उनका यी गतिविधि अहार्ड-तीन वर्षका लागि मात्रै हुने भन्ने। त्यसपछि त चुनावी एकताको सतं अनुसार, बाथकिजा (प्रचण्ड) दोस्रो कार्यकालका लागि प्रधानमन्त्री बन्नेवाला थिए। तर, समादाजुले प्रधानमन्त्रीको कुर्सी बाथकिजालाई सुम्पन मानेनन्। परिणामस्वरूप, भन्डै दुईतिहाइबाला समादाजु अत्यन्तमा परे, पार्टी टुँकियो, रिसको भोँकमा समादाजुले संसदीय डबली नै भकाउने कुचेष्टा गरे। मुलुकमा संवैधानिक संकट देखा पर्‍यो।

आधा कार्यकाल बाथकिजालाई प्रधानमन्त्री दिने सतं थियो। सहमतिमा प्रधानमन्त्रीको प्रस्ताव लाने समयसीमा पुस १० सम्म तोकिएको थियो। गंडाजुले ओगटेको बालुवाटारमा गंडाजु र बाथकिजाबीच प्रधानमन्त्रीका लागि रस्साकस्सी थियो। दुवैबीचको सहमति अनुसार, बाथकिजा पहिलो आधा कार्यकालको हकदार थिए।

तर, राजनीतिक प्रहसन उत्कर्षमा पुग्न बाँकी नै थियो। एकातिर, आसपासले गंडाजुलाई प्रधानमन्त्री छोड्ने नहुने दबाव दिइरहे, उता भक्तपुर (बालकोट) बाट समादाजुले फोर्नेमा भावी प्रधानमन्त्री तपाईं नै हो र आफूले कुनै हालतमा बाथकिजालाई समर्थन नगर्ने भन्दै अक्काइरहे। बाथकिजा जसरी पनि आफूतिरै फर्केर आइहाल्ने भ्रममा बालुवाटारमा गंडाजुले वुँगरहे। उता बालकोटमै बोलाएर समादाजुले बाथकिजालाई प्रधानमन्त्री बनाइदिए। अहिले फेरि बाथकिजाले समादाजुलाई जिल बुवाए।

यी राजनीतिक घटनाक्रमहरू स्वयम् डबलीको प्रहसनभन्दा पनि बेजोड छन्। समादाजुले पहिल्यै पाँचौँ शक्ति प्रपञ्च समाइहालेका थिए। त्यत्तिले मात्रै पनि भक्तपुर समादाजु र ललितपुर बाथकिजाको पल्ला भारी हुने थिएन। त्यसका लागि बडो नाटकीय रोलमा राजनीतिक डबलीमा आइपुगे अर्को पात्र- रवि दाजु। उनकै समर्थनमा अन्ततः बाथकिजा प्रधानमन्त्रीका लागि सबैभन्दा योग्य पात्र दारिए।

गंडाजु, समादाजु र बाथकिजाले ओगटिरहेको यो राजनीतिक प्रहसनमा यी तीचमध्ये को ठूलो भन्ने निर्णय दिन अर्को चौथो पात्र चाहिएको थियो। जस्तो-पाटनको डबलीमा थिए भगवान् श्रीकृष्ण। अब यहाँ श्रीकृष्णको भूमिकामा रवि नै आइसकेपछि भने नेपाली राजनीतिको तमासा पनि चरमोत्कर्षमा पुग्यो।

विश्वासको मत लिने क्रममा संसदीय डबलीमा पाटनको प्रहसनको 'छुँ धाल ख' (तैले भनेको ठीक हो) भन्ने प्रस्तुति पनि हुइइ भनेजसरी नै प्रदर्शन गरियो। सत्तामा सक्रिय सहभागिता अनि प्रादेशिक सरकार गठनका लागि समादाजुले बाथकिजालाई विश्वासको मत दिए। नयाँ पात्र रविलाई पनि सत्ताको चारसी चाख्नु थियो। त्यसैले उनीसहित सत्ता-समीकरणमा भाग लिने अन्यले पनि विश्वासको मत दिनु स्वाभाविक थियो। तर, सबैलाई आश्चर्यचकित तुल्याउँदै प्रतिपक्षका गंडाजुले समेत बाथकिजालाई विश्वासको मत दिन पुगे, बाथकिजालाई स्विकार्ने पुगे। लोक नाटकमा जसरी ललितपुर बाथकिजाको कुरालाई तैले भनेको त ठीकै हो भनेर समर्थन गर्दा पनि गंडाजु र समादाजुले बाथकिजाकै दास बन्ने स्थिति आउँछ, त्यसरी नै सबैका आ-आफू ना राजनीतिक स्वाथका कारण मन नलागे पनि

दोलखा (कास)- विद्यार्थीसँग मित्रता कार्यक्रम अन्तर्गत जिल्लाका पाँच सामुदायिक विद्यालयका विद्यार्थीलाई भोला उपहार वितरण गरिएको छ । एसएस फाउन्डेसनले ४ थप ९८ विद्यार्थीलाई भोला उपहार

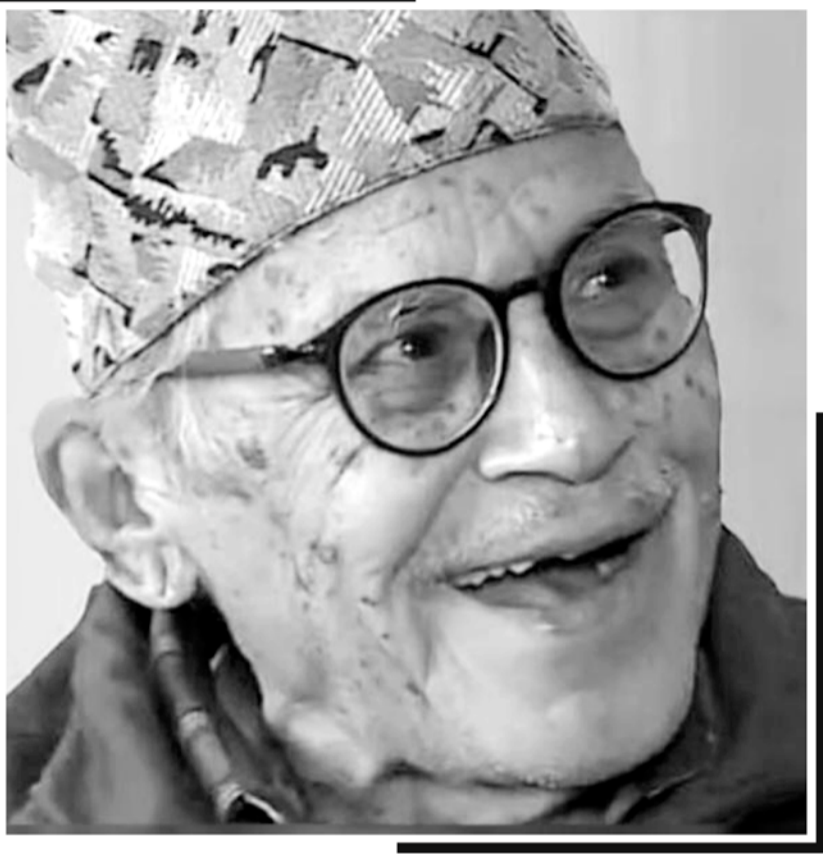
विद्यार्थीलाई भोला दिएको हो । फाउन्डेसन दोलखाको भीमेश्वर बहिरा र सूर्योदय, जनज्योति र चण्डिका आधारभूत र वीरेन्द्र

माविका विद्यार्थीसँग मित्रता गाँसेर भोला उपहार दिएको हो । अध्ययनमा सहज तुल्याउन फाउन्डेसनले जिल्लाभर विद्यालयमा आवश्यकताअनुसार अध्ययन सामग्री उपहार दिने बताएको छ ।

फागु शुभारम्भ होली सुरु भएको जनाउ दिन काठमाडौंको वसन्तपुरमा सोमबार चौर ठड्याइएको छ । तस्बिर : इलिट जोशी/कान्तिपुर

भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली

जन्म : १९६३/०८/२४ एकादशी

स्वर्गारोहण : २०७६/११/०४ एकादशी

स्व. प्रा. डा. मोहन हिमांशु थापा

हाम्रा प्रातःस्मरणीय अभिभावक कवि तथा साहित्यकार प्रा. डा. मोहन हिमांशु थापाको असामयिक स्वर्गारोहण भएको आज १३ औं पुण्यतिथिमा दिवंगत आत्माको चीर शान्तिको कामना गर्दै हार्दिक श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछौं । साथै यस दुःखद घडीमा हामीप्रति सद्भाव, सहानुभूति तथा समवेदना प्रकट गर्नु हुने सम्पूर्ण ईष्टमित्र, आफन्तजन एवं शुभचिन्तकहरूमा हार्दिक कृतज्ञता प्रकट गर्दछौं ।

धर्मपत्नि: उर्मिला थापा

घोराहरू: डा. प्रज्ञास थापा आश्रवास थापा

नातिनी/नाती: अरुषी थापा अन्वित थापा

एवं समस्त थापा परिवार

सहजकर्ताले रोके बालविवाह

हेटौडा (कास)- बालमैत्री शासन कार्यालयको चरणमा रहेको हेटौडा उपमहानगरपालिकामा दुई वडामा बालविवाह रोकेको छ । बालमैत्री नगर घोषणाका लागि उपमहानगरले नियुक्त गरेको वडा सहजकर्ता तथा सम्पर्क व्यक्तिको सक्रियतामा हेटौडा उपमहानगरको १४ र १७ नम्बर वडामा बालविवाह रोकेको हो । दुवै वडामा फागुन १० गते हुन लागेको बालविवाह रोकेको छ ।

उपमहानगरका महिला तथा बालबालिका महाशाखा प्रमुख विष्णुकुमारी लामिछानेले जानकारी दिइन् । वडा शाखाले सचेतनाका कार्यक्रम सञ्चालन गर्दै गर्दा बालविवाह हुँदै गरेको जानकारी पाएपछि वडा सहजकर्ता र वडा कार्यालयले तोकिएको सम्पर्क व्यक्तिलाई परिचालन गरेर विवाह रोक्ने कार्य भएको हो । यसअघि उपमहानगरपालिका वडा कार्यालय र जनप्रतिनिधिहरूको सक्रियतामा बालविवाह रोकेको थियो । बालमैत्री उपमहानगर घोषणाको तयारीका क्रममा विभिन्न होटल तथा व्यावसायिक क्षेत्रमा प्रयोग भएका ७ जना बालबालिकालाई पुनःस्थापनाको काम गरेको महाशाखाले जनाएको छ । बाहिर

जिल्लाबाट आएर हेटौडाका विभिन्न होटल तथा अन्य क्षेत्रमा काम गर्ने बालबालिका रहेको बताइएको छ । हेटौडा उपमहानगरले १ नगर र १९ वडा सहजकर्ता तथा ३० तथ्यांक संकलक गरी ५० जनालाई नियुक्ति दिएको छ । उपमहानगरले २०८० मासिकसम्म पालिकालाई बालमैत्री घोषणा गर्ने तयारी थालेको छ । यसअघि मकवानपुरका १० पालिकामध्ये मनहरी, बकैया र मकवानपुरगढी गाउँपालिका बालमैत्री पालिका घोषणा भइसकेका छन् । बालमैत्री पालिका घोषणाका लागि वडा तथा तथ्यांक संकलकले ५१ वटा सूचकमा आधारित भाएर काम गर्ने बताइएको छ ।

हार्दिक श्रद्धाञ्जली
स्व. हरि देवी श्रेष्ठ
जन्म: वि.सं. १९९६/०६/२० गते
स्वर्गारोहण: वि.सं. २०७५/११/०४ गते
यस नेशनल कलेज अफ इन्जिनियरिङका प्रिन्सिपल श्री पुरुषोत्तम श्रेष्ठको ममतामयी आमा श्री हरि देवी श्रेष्ठको ८३ वर्षको उमेरमा स्वर्गारोहण भएको आज १३औं दिनको पुण्य तिथिमा दिवंगत आत्माको चिरशान्तिको कामना गर्दै भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछौं । साथै यस दुःखद घडीमा शोकसन्तप्त परिवारमा धैर्यधारण गर्ने शक्ति प्राप्तिको कामना गर्दै हार्दिक समवेदना व्यक्त गर्दछौं ।

चिनियाँ भाषा निरन्तर
भक्तपुर (कास)- भक्तपुर नगरपालिकाका प्रमुख सुनील प्रजापतिले नगरपालिकाले अध्यापन गराउँदै आएको चिनियाँ भाषा कक्षलाई निरन्तरता दिने बताएका छन् । सोमबार नगरप्रमुख प्रजापति र विभुवन विश्वविद्यालय कन्फर्युसियस इन्स्टिच्युटका चिनियाँ निर्देशक छिन लुकाओवीच मैत्रीपूर्ण सम्बन्ध विस्तार गर्न भक्तपुरमा चिनियाँ भाषाको कक्षा सञ्चालनलाई निरन्तरता दिने विषयमा छलफल भएको हो ।

वर्गीकृत विज्ञापन

घर जग्गा
वृहदालकठ भंगालमा ०-५-०-० आयुक्तको ०-७-२-० व्यापारिक जग्गा ९८५१३१५५५५

कपिंग नैखडी, फासिदोल पुल संगै, फास्टट्याक नजिक ४ रोपनी ५ आना जग्गा विक्रीमा ९८५१३१५५५५

विद्यार्थीकोलाँग सस्तोमा Cash Deposit 9765345999
कम्पनिबाट अडिट प्रोजेक्टरीपोट बैकअणकोलाँग ९८५१३१५५५५

संतुलमा कम्पाउण्डवाल लगाएको बाइआना: ९८५१३१५५५५
बागवजार एरियामा चलि रहेको अफिस सामानसहित ९८५१३१५५५५

सेफ्टीट्याङ्की सेफ्टीट्याङ्की सस्तोमा ९८५१३१५५५५
दलमगाँव टवाइलेट जामखोल सस्तोमा ९८५१३१५५५५

प्रसारणत टेलिभिजनमा कलाकारहरू इमजनी, नजानेलाईन प्राथमिकता ९८५१३१५५५५
टोलमिडियलमा कलाकारहरू इमजनी, नजानेलाईन प्राथमिकता ९८५१३१५५५५

मनाङकोलाँग कुक तुस्तुत चाहियो ९८६०५५५५५
मोटरसाइल डेलिभरी Person ९८६०५५५५५
कुक, मसाली, बेटर ९८६०५५५५५

वेकरी उद्योगको उच्चगणस्तरिय उत्पादनहरू विक्रीवितरण गर्ने हिलर, सेलम्यान चाहियो ०१४९७०२२२
गोर्खुस्थित रेस्टुरेण्टकोलाँग अनुभवी अलराङ्गडरकुक-१ बेटर-२ तुस्तुत चाहियो ९८६०५५५५५

दलमगाँव टवाइलेट जामखोल सस्तोमा ९८५१३१५५५५
मंसिनाबाट सेफ्टीट्याङ्की दलमगाँव जामखोल ९८५१३१५५५५

घरजग्गा खरिदविक्री नगरमा ९८५१३१५५५५
मध्यपुरठिमी चालोबाटोमा ६ आना जग्गा विक्रीमा: ९८५१३१५५५५

सम्पर्क
सस्तोमा धितोफुकुवा Cash Deposit ९८५१३१५५५५

विविध विक्रीमा
न्युलाजामा चलि रहेको रेस्टुरेण्ट विक्रीमा सम्पर्क: ९८५१३१५५५५

निर्माण सफाई
मंसिनाबाट सेफ्टीट्याङ्की दलमगाँव जामखोल ९८५१३१५५५५

माडामा
नलिनुपरमा घरकन्याट भाडामा लिनुदिने ९८५१३१५५५५

वाहियो
कर्मचारी आवश्यक्ता माछापोखरी २२,०००/- ९८५१३१५५५५

विज्ञान एजेन्सीलाई गार्फिक्स डिजाइनर चाहियो ९८५१३१५५५५
घरायसी कामगर्ने महिला माछापोखरी ९८५१३१५५५५

मर्मत
नेटमंसिनाबाट सेफ्टीट्याङ्की दलमगाँव जामखोल ९८५१३१५५५५

तालिम
हाउसवाडी प्लव्हीड मोवाइल टेलिभिजनचाहियो ९८५१३१५५५५

विदेशी मुद्रा		
अमेरिकी डलर	१३२.७९	रुप
युरो	१३९.९८	रु १०१८.००
पाउन्ड स्टर्लिंग	१५८.५४	
अस्ट्रेलियन डलर	८९.२६	पौडी
कतारी रियाल	३६.२३	रु १२५५
नेपाल रुपैयाँ		

सेयर गिरावटले डेढ वर्षमा लगानीकर्ताको साढे १५ खर्ब घट्यो

गत वर्ष भदौ २ मा कुल बजार पुँजीकरण ४४ खर्ब ६८ अर्ब थियो, फागुन १५ सम्ममा २९ खर्ब २२ अर्बमा झन्डो

■ यज्ञ बज्राडे (काठमाडौं)

एकौं डेढ वर्षमा सेयरधनीको सम्पत्तिको मूल्य करिब साढे १५ खर्ब रुपैयाँले घटेको छ। ०७८ भदौदेखि गत सोमबार (फागुन १५) सम्ममा दोस्रो बजारमा सूचीकृत सेयरको मूल्यमा आएको गिरावटका आधारमा यस्तो विश्लेषण गरिएको हो।

करिब अठार महिनाको अवधिमा सेयर बजारको आकार अथवा कुल बजार पुँजीकरण (स्टक एक्सचेन्जमा सूचीकृत सबै सेयरको बजार मूल्य) करिब १५ खर्ब ४६ अर्ब रुपैयाँले घटेको छ। यसको अर्थ सेयर लगानीकर्ताको सम्पत्तिको मूल्य घटेको भन्ने हो। ०७८ भदौ २ मा कुल बजार पुँजीकरण ४४ खर्ब ६८ अर्ब रुपैयाँ कायम थियो। सोमबारसम्म आइपुग्दा यो २९ खर्ब २२ अर्ब रुपैयाँमा झरेको छ। सोमबारसम्मको कुल बजार पुँजीकरण हालसम्मको सबैभन्दा धेरै अवस्थाको तुलनामा करिब साढे १५ खर्ब रुपैयाँले कम हो। ०७८ भदौ २ मा कुल बजार पुँजीकरण हालसम्मको सबैभन्दा धेरै ४४ खर्ब ६८ अर्ब रुपैयाँ कायम भएको थियो।

गत वर्षको भदौ २ मै नेप्से परिसूचक हालसम्मकै उच्च बिन्दु (३ हजार १ सय ९९ बिन्दु) मा थियो। नेप्सेको अघिल्लो उच्च बिन्दु ०७२ साउन १२ मा थियो। त्यतिबेला नेप्से परिसूचक १ हजार ८ सय ८९ बिन्दुमा पुग्दा कुल बजार पुँजीकरण २० खर्ब ७० अर्ब ९९ करोड रुपैयाँ पुगेको थियो। त्यसयता घटेको बजार पुनः बढेर गत भदौ २ मा नेप्से परिसूचक र बजार पुँजीकरण दुवै हालसम्मकै उच्च बिन्दुमा पुगेर नयाँ रेकर्ड बनेको थियो। त्यसयता फेरि बजार ओरालो लान थाल्यो। यही कारण उच्च बिन्दुको तुलनामा अहिले नेप्से करिब ६३ प्रतिशत र कुल बजार पुँजीकरण करिब ६५ प्रतिशतले घटिसकेको छ।

सरकार र नियामक निकायद्वारा हचुवाका भरमा नीति परिवर्तन गर्ने प्रचलन नै सेयर बजारमा उच्च गिरावटको प्रमुख कारण भएको उद्योग वाणिज्य महासंघअध्यक्षसहितको पुँजी बजार फोरमका सभापति अम्बिका पौडेलले बताए। 'राष्ट्र वैकले कुनै समयमा सेयर कर्जामा ४/१२ करोडको सीमा तोक्यो। यसले बजारलाई नराम्रो प्रभावित बनायो। चालू आर्थिक वर्षको मौद्रिक नीतिमाफत उक्त सीमा परिमार्जन गरेर १२ करोड मात्र बनाइयो। धितोपत्र बोर्डले पनि विभिन्न नीतिगत परिवर्तन गर्‍यो भने ५१ वटा कम्पनीको वित्तीय सूची नै प्रकाशित गर्‍यो,' उनले भने, 'नीतिमा एकरूप नहुनु (नीतिगत अस्थिरता) नै सेयर बजार धेरै अंकले घटनुको प्रमुख कारण देखिन्छ।'

यस्तै, मुलुकको विदेशी मुद्रा सञ्चित निरन्तर रूपमा घट्नु थालेपछि 'अव अर्थतन्त्र संकटमा जान्छ, श्रीलंका बन्ने' लगायत हल्ला चले। यी हल्ला र राजनीतिक अस्थिरताले लगानीकर्ताको मनोबल घटाएकाले बजार प्रभावित भएको पौडेलको तर्क छ। 'अव मुलुक श्रीलंका बन्ने, नेपालसँग औषधि किन्न सक्ने पैसा पनि हुँदैन, अर्थतन्त्र संकटको संघारमा छ, जस्ता प्रचार धेरै गरियो,'

उनले थपे, 'ती प्रचार सेयर बजारका लागि नकारात्मक टिप्पणी थिए।' यसअघिको उच्च बिन्दु १ हजार ८ सय ८९ वाट बढेर नेप्से परिसूचक हालसम्मकै उच्च बिन्दु ३ हजार १ सय ९९ मा पुग्दा करिब १ हजार ३ सय अर्ब बढिसकेको थियो। यसकारण बजारमा करेक्सन आवश्यक थियो। तर नीतिगत अस्थिरता र नियामक निकायका कदमले 'करेक्सन' आवश्यक क्षेत्रमा नभएर अरु नै क्षेत्रमा हुँदा बजारमा असर पायो। 'पछिल्लो १० महिनामा मात्र नेप्से परिसूचक करिब ४४ प्रतिशत घटिसकेको छ। उक्त अवधिमा सेयर कर्जा पनि १ खर्ब ६ अर्ब रुपैयाँवाट घटेर ७८ अर्बमा झरेसकेको छ' उनले भने, 'लगानीकर्ताको मनोबल बढाउन सरकार र नियामक निकायले नीतिगत पहल गर्न सक्छ।'

नेप्सेमा सूचीकृत कुल सेयरलाई तिनको पछिल्लो बजार मूल्यले गुणा गरेर कुल बजार पुँजीकरण निकालिन्छ, जसलाई सेयर बजारको आकार भनिन्छ। सेयर मूल्य बढेको अवस्थामा कुल बजार पुँजीकरण पनि बढ्छ। घटेको अवस्थामा पुँजीकरण पनि घट्छ। हाल सेयर बजार घट्दा कम्पनीमा रहेकाले कुल बजार पुँजीकरण पनि निरन्तर रूपमा घटिरहेको देखिन्छ।

यो वर्ष स्थानीय तह, प्रतिनिधिसभा र प्रदेशको चुनाव

शान्तिपूर्ण रूपमा सम्पन्न भएपछि सेयर बजार पनि बढ्ने अपेक्षा गरिएको थियो। निर्वाचनपछि थप पाँच वर्षका लागि स्थायी सरकार अपेक्षा गरिए पनि त्यो हुन सकेन। अहिले पनि राजनीतिक उथलपुथल कायमै छ। मुलुकमा आर्थिक गतिविधि सुस्ताएको छ भने पुँजीगत खर्च बढ्न सकेको छैन। राजस्व संकलन घटेको छ। केही वर्षदेखिको तरलता अभावको समस्या समाधान भएको भनिने पनि बैकमा कर्जा माग बढ्न सकेको छैन। ब्याजदर अर्कासिको छ। सरकारले मुलुकको आर्थिक समृद्धिलाई प्राथमिकता दिइएको भनिने पनि व्यवहारमा त्यो देखिएको छैन। यही कारण सेयर बजारमा अपेक्षाकृत तरंग आउन नसकेको जानकारीहरू बताउँछन्। बजारले निरन्तर अपेक्षाविपरीत विवरिस (घट्दा) प्रवृत्ति देखाउन थालेको छ। सोमबारसम्म नेप्से परिसूचक २ हजार २३ बिन्दुमा बन्द भएको छ। यो हालसम्मको उच्च बिन्दु ३ हजार १ सय ९९ अंकको तुलनामा १ हजार १ सय ७६ अंकले कम हो।

यतिबेला बैक ब्याजदर उच्च छ। ब्याजदर बढ्दिको पहिलो र प्रत्यक्ष असर सेयर बजारमा पर्छ। सामान्यतया ब्याजदर बढ्दिर सेयर बजारबीच उल्टो सम्बन्ध रहन्छ। यसको अर्थ बैक ब्याजदर बढ्दा

नेप्से घट्छ र घट्दा बजार बढ्छ भन्ने हो। जोखिमका हिसावले सेयर बजारको तुलनामा बैक निक्षेप सुरक्षित मानिन्छ। यसकारण ब्याजदर बढेको अवस्थामा पैसा बैकमा राख्दा जोखिमविना राम्रो प्रतिफल पाउने भएकाले सेयर बजारमा नकारात्मक प्रभाव पर्ने गरेको हो।

बजार घट्दा सेयर धितोमा कर्जा लिएका लगानीकर्तालाई बैकहरूले मार्जिन बुझाउन बोलाउने गरेको लगानीकर्ताहरू बताउँछन्। 'बजार लगातार रूपमा घट्नु थालेपछि बैकहरूवाट आउने मार्जिन कल बढ्न थालेको छ। यसले बजारमा विक्री चाप (पैनिक सेल) बढाएको छ,' नेपाल पुँजी बजार लगानीकर्ता संघकी अध्यक्ष राधा पोखरेलले भनिन्, 'लगानीकर्ता बाध्य भएर नोक्सान व्यहोरेर भए पनि सेयर विक्री गरिरहेका छन्।' दुई वर्षअघि ६/७ प्रतिशत ब्याजदरमा लिएको सेयर कर्जाको ब्याज अहिले १६/१७ प्रतिशत पुगेको उनले बताइन्। 'एकतिर बजार बढ्न सकेको छैन। अर्कोतिर उच्च ब्याजदरले लगानीकर्ताको कर्जा भुक्तानी क्षमतामा हास ल्याएको छ,' उनले भनिन्। यस्तो अवस्थामा सरकार र नियामक निकायको प्राथमिकतामा सेयर बजार नपर्दा लगानीकर्ता चिन्तित भएको उनले बताइन्।

त्रिशूली आयोजनामा अतिक्रमण बढेपछि 'ल्यान्ड मार्किङ'

■ गोविन्द पोखरेल
कृष्ण थापा (त्रिशूली, नुवाकोट)

त्रिशूली जलविद्युत आयोजनाको जग्गा अतिक्रमण हुन थालेपछि चारकिल्ला छुट्टयाउन सुरु गरिएको छ। आयोजनाले करिब ५० प्रतिशत जग्गा अतिक्रमण भएको जनाउँदै आफ्नो क्षेत्र घेरावेराको काम थालेको हो।

आयोजना निर्माण गर्दा सरकारले करिब ३५ सय रोपनी जग्गा स्थानीयवाट अधिग्रहण गरेको थियो। बाँध बनाउने क्रममा तत्कालीन समयमा अधिग्रहण गरिएको जलविद्युत आयोजना वितरण केन्द्र प्रमुख बाबुराजा महर्जनले बताए। उनका अनुसार तत्कालीन सरकारले जग्गा अधिग्रहण गरेर माटो सम्प्राप्तिका लागि थप जग्गा अधिग्रहण गरिएको थियो। तर, जग्गा उपयोग नभएपछि स्थानीयले त्यहाँ अतिक्रमण थालेका थिए।

जलविद्युत आयोजनाको निर्माणका लागि नेपाल र भारत सरकारबीच समझदारी भएको थियो। विद्युत प्राधिकरणका अनुसार सन् १९६७ मा आयोजना भारतको १४ करोड भारु लगानीमा निर्माण भएको थियो। सुरुवातमा २१ मेगावाट जडित क्षमताको भए पनि सन् १९९५ मा स्तरोन्नति गर्दै आयोजनाको जडित क्षमता २४ मेगावाटको बनाइएको थियो। हाल त्रिशूली जलविद्युत आयोजनाका अतिक्रमण जमिन विद्वर नगरपालिकाको १, ७ र ९ नम्बर वडामा पर्छन्। ती क्षेत्रमा रहेका ५० प्रतिशत जग्गा अतिक्रमण भएको हो। 'करिब ३ सय वटा घरटहराहरू आयोजनाको जग्गा निर्माण भएका छन्,' महर्जनले भने।

भूकम्प अगाडि सामान्य किसिमका संरचना थिए। भूकम्पपछि, पुर्ननिर्माण प्राधिकरणले घर बनाउन पीडितहरूलाई अनुदान दिएको थियो। त्यसपछि आयोजनाको जग्गाभित्रै ती कौकटका संरचनाहरू निर्माण भएका छन्। घरटहराको संख्या लगातार बढेपछि आयोजनाले आफ्नो चारकिल्ला प्रस्ट राख्न सकेको छैन।

जग्गा अतिक्रमण थप बढ्न सक्ने भएकाले 'ल्यान्ड मार्किङ'को काम सुरु गरिएको महर्जनले जानकारी दिए। हाल प्राधिकरणको लोगो अंकित पहेलो रंगका ७ सयवटा पिल्लर गाडेर जग्गा छुट्टयाउने काम सुरु गरिएको उनले बताए। यो कामका लागि प्राधिकरणले पछिल्ला ५ वर्षमा डेढ करोड रुपैयाँ

खर्च गरेको छ। 'आयोजना निर्माणका लागि खरिद गरिएको जग्गावाट माटो निकालेर बाँध बनाउन प्रयोग भएको थियो,' महर्जनले भने, 'त्यो जग्गा विस्तारै अतिक्रमणमा परेको देखिन्छ। पहिल्यै डिमाकेसन गरेको थियो भने यो अवस्था हुँदैनथ्यो।' साँघुसिमाना छुट्टयाउन चिनो लगाइएका क्षेत्रमा वृक्षरोपण गरिएको छ। ५ सयभन्दा बढी विरुवा रोपिएको महर्जनले बताए।

यसैगरी बालुवा र लेदोको मात्रा धेरै भएपछि आयोजनाको जलाशय सफा गर्न थालिएको छ। आयोजनाका कर्मचारी हरिप्रसाद प्याकुरेलका अनुसार २०४९ सालपछि जलाशय सफा गरिएको थिएन। उच्च माग भएको समयमा उत्पादन गर्ने र सुक्का समयमा पानी जम्मा गरेर विद्युत उत्पादन गर्ने परियोजना भएकाले त्रिशूलीमा ४ सय रोपनीमा १ लाख ३० हजार स्वयंसेवक मिटर क्षेत्रफलको जलाशय निर्माण गरिएको थियो।

जलाशयमा बालुवा भरिँदा पिक समयमा उत्पादन क्षमता कम हुने गरेको छ। 'त्रिशूली नदी प्रवाहमा आधारित परियोजना हो, त्यसैले जलाशयमा बालुवा भरिनु स्वाभाविक हो,' महर्जनले 'पानी जम्मा गर्नका लागि हामीले पोखरी बनाएका थियौं। ३० वर्षसम्म धेरै नै बालुवा भरिएकाले पानी भण्डारण क्षमता अनुसार हुन सकिरहेको थिएन।' **बाँकी पृष्ठ १०**

भन्सारमा रोकिएका गाडी चोभार बन्दरगाहमा ल्याइँदै

व्यवसायीले जाँचपास गराउन नसक्दा भैरहवामा ११ सय र वीरगन्जमा १६ सय नयाँ गाडी रोकिएका छन्

■ दिगल सतिवडा (काठमाडौं)

एक वर्षदेखि भैरहवा र वीरगन्ज भन्सारमा रोकिएका सवारीसाधन चोभारस्थित सुक्खा बन्दरगाहमा ल्याउने तयारी थालिएको छ। तत्काल भन्सार छुटाएर ल्याउन नसकेपछि र राखिराख्दा पार्किङ शुल्क महँगो पर्ने भएपछि चोभारमा ल्याइँदैन व्यवसायीले माग गरेका हुन्। भन्सार विभागले यसबारे छलफल थालेको जनाएको छ। व्यवसायीका अनुसार अहिले भैरहवामा १ हजार १ सय र वीरगन्जमा १ हजार ६ सय गाडी रोकिएका छन्।

विभागका सूचना अधिकारी पुर्णविक्रम खड्का गाडी ल्याउन सम्बन्धित भन्सार कार्यालयमा बुझ्ने काम भइरहेको बताउँछन्। 'छलफलपछि यसबारे निर्णय हुनेछ,' उनले भने। उनले चोभारमा ल्याएर राख्न पाए पार्किङ शुल्क सस्तो पर्ने र त्यहाँवाट विस्तारै छुटाउँदै लाने व्यवसायीको मागअनुसार छलफल अघि बढाइएको बताए। नाडा अटो मोबाइल एसोसिएसन अफ नेपालका अध्यक्ष युव थापाले चोभारमा दुवै भन्सार कार्यालयवाट ५ सय गाडी राख्न दिन माग गरिएको बताए। 'अहिले भन्सार नतिरी गाडी ल्याएर राख्छौं, विस्तारै भन्सार तिर्दै गाडी छुटाउँदै लक्छौं भनेका छौं,' उनले भने, 'यसो गर्न सकिए भैरहवा र वीरगन्ज भन्सारमा गाडी पार्किङमा चाप नपर्ने र गाडी व्यवस्थापन गर्न पनि सजिलो हुनेछ।' 'एक वर्षदेखि भन्सारमा राखिएका नयाँ गाडीमा भार उभिएको छ,' थापाले भने, 'नयाँ गाडी शोरूममा

जाँचपासको पर्साइ वीरगन्ज भन्सारमा जाँचपास नगरिँदा थन्किएका नयाँ गाडी। तस्बिर सौजन्य : जितेन्द्र रसाइली

नल्याउँदै पुराना भए कसरी विक्री गर्नु?' विभागको निर्देशनअनुसार अहिले भन्सारमा कुन कम्पनीका कति-कति गाडी छन् भनेर तथ्यांक लिइरहेको नाडाले जनायो। नेपाल इन्टर मोडल यातायात विकास समितिका कार्यकारी निर्देशक आशिष गजुरेल भन्सारमा पार्किङ गरेर राखिएका गाडीको संख्या धेरै भएको भन्दै सुक्खा बन्दरगाह पठाउन सुझाव दिएको बताउँछन्। 'भन्सारमा गाडी

राख्ने ठाउँ अभाव देखिएको, हामीसँग ठाउँ छ,' उनले भने, 'भन्सार कार्यालयलाई ३ सय गाडी चोभार पठाइदिन भनेका छौं, नाडाका पदाधिकारीसँग यसबारे छलफल भएको छ, उनीहरू सकारात्मक छन्।' उनले पार्किङ क्षमता ५ सयवटा अटने भएकाले ३ सयभन्दा बढी गाडी ल्याए पनि समस्या नहुने बताए। 'ताँकिएको न्यूनतम शुल्क लिएर गाडी राख्न सकिन्छ,' उनले भने।

व्यवसायीले बैकले ऋण सुविधा नदिएको र शोरूमका पनि विक्री नभएकाले भन्सारवाट नयाँ गाडी जाँचपास गराउन नसकेको बताएका छन्। 'शोरूममै भएका गाडी विक्री भएको छैन, तत्काल गाडी छुटाएर ल्याउन सक्ने अवस्था छैन,' नाडाका अध्यक्ष थापाले भने। एउटा गाडी भन्सार पास गराउन न्यूनतम १५ लाखदेखि बढीमा साढे दुई करोड रुपैयाँसम्म पर्ने उनको भनाइ छ।

नेपालमा धेरै सवारी भित्रिने भन्सार नाकामा वीरगन्ज र भैरहवा पर्छन्। अध्यक्ष थापाका अनुसार व्यावसायिक प्रयोजन (कमर्सियल) का लागि ल्याइएका सवारीसाधन मात्रै भन्सारमा रोकिएका हुन्। निजी प्रयोजनका लागि गाडी अर्भे भन्सारमा आइसकेका छैनन्। पिकअप, बढी सिट क्षमताका जिप, वान, वसका च्यासिस, ट्रकलगायत जाँचपास हुन नसकेको उनले बताए।

अर्थ संक्षेप

मुरारका ग्रुप र सोमानी सेरामिक्सबीच सहकार्य

काठमाडौं (कास)- नेपालमा टायल उत्पादन केन्द्र खोल्न मुरारका ग्रुप र भारतको सोमानी सेरामिक्सबीच सहकार्य भएको छ। दुवैको संयुक्त उद्यमले नेपालमा करिब ३० लाख स्क्वायर मिटर वार्षिक क्षमताको टायल उत्पादन केन्द्र सञ्चालन र व्यवस्थापन गर्ने भएको हो। काठमाडौंको मेरियट होटलमा कम्पनीका प्रतिनिधिको उपस्थितिमा आयोजित सम्मेलनमा उक्त सहकार्यका बारेमा जानकारी दिइएको छ। मुरारका ग्रुपका प्रबन्ध निर्देशक पशुपति मुरारकाले गुणस्तरीय उत्पादनमा आफू प्रतिबद्ध रहेको बताए। 'यस सहकार्यले नेपाली बजारमा देखिएको गुणस्तरीय टायलको आवश्यकतालाई परिपूर्ति गर्नेछ। साथै रोजगारीको सिर्जना गरी देशको आर्थिक विकासमा समेत टेवा पुग्नेछ,' उनले भने। सोमानी सेरामिक्सका प्रबन्ध निर्देशक एवम् सीईओ अभिषेक सोमानीले आफूहरूले सञ्चालन गर्ने टायल उत्पादन केन्द्रले नेपाली बजारमा गुणस्तरीय उत्पादन थाल्ने बताए। उनले भने, 'सोमानी सेरामिक्सले विश्वभर आवासीय तथा औद्योगिक प्रयोजनका लागि उपयुक्त टायल उत्पादन तथा आपूर्ति गर्दै आएको छ र यसले नेपाली बजारमा पनि राम्रो स्थान पाउने विश्वास छ।'

पोखरामा सेगवेको सुरुम्

काठमाडौं (कास)- सेगवे ई-स्कूटरको नेपालका लागि आधिकारिक वितरक आईहव प्रालिले पोखराको पुरानो विमानस्थलनजिकै नयाँ सौरम् सञ्चालनमा ल्याएको छ। नयाँ सौरमले यस क्षेत्रका ग्राहकलाई सेगवेको मौलिक उत्पादनको अनुभव प्रदान गर्ने कम्पनीको भनाइ छ। सेगवेले पोखरा सौरमबाट खरिद गरेको प्रत्येक सेगवे ई-स्कूटरको खरिदकर्ताको सम्मानमा एउटा रूब रोपे जनाएको छ। पोखराको सौरमले ग्राहकलाई उत्कृष्ट सेवाको साथमा स्पेयर पार्ट्स पनि उपलब्ध गराउने कम्पनीले जनाएको छ। 'सौरममा प्रशिक्षित प्राविधिक टोली रहनेछन्, जसले कुनै पनि सेगवे स्कुटरका लागि छिटो र प्रभावकारी सेवा प्रदान गर्नेछन्,' कम्पनीको विज्ञापनमा भनिएको छ। आईहवका अनुसार यो सौरमले श्री एस (बिक्री, सेवा र स्पेयर पार्ट्स) को सुविधा दिनेछ। नेपाली बजारमा सेगवे ई-सिरिजका ई-१००, ई-१२५ र ई-११० एल उपलब्ध छन्। सेगवेले नेपालमा एनसिरिजको एन १०० सार्वजनिक गरेको छ।

मेदान्त मेडिसिटीमा सिटिजन्सका कार्डवाहकलाई छुट

काठमाडौं (कास)- सिटिजन्स बैंकका कार्डवाहकलाई भारतको हरियाणास्थित मेदान्त-२ मेडिसिटी अस्पतालमा छुट उपलब्ध हुने भएको छ। अस्पतालको सेवाशुल्कमा बैंकका कार्डवाहकले १५ प्रतिशतसम्म छुट पाउने गरी सम्झौता भएको बेकले जनाएको छ। समकक्षीयतामा बैंकका तर्फबाट प्रमुख कार्यकारी अधिकृत गणेश राजपोखरेलले हस्ताक्षर गरे। यो सम्झौताले भारतमा स्वास्थ्योपचार गराउनु जाने बैंकका ग्राहकलाई उपचारका क्रममा थप सहजता हुने बैंकको भनाइ छ। बैंकका देशभर १८२ वटा शाखा, १३४ वटा एटीएम र ९७ वटा शाखासहित बैंकड इकाइ सञ्चालनमा छन्।

सामसडले नेपालमा थाल्यो एस २३ सिरिजको बिक्री

काठमाडौं (कास)- सामसडले आफ्नो उत्पादन नभै अबल दावी गरेको ग्यालेक्सी एस २३ सिरिजका स्मार्टफोन बिक्री थालेको छ। प्रि-अर्डरको चापलाई मध्यनजर राख्दै बजारमा फोनहरू उपलब्ध गराइएको कम्पनीले जनाएको छ। सामसड नेपालका निर्देशक प्रणयरत्न स्थापितले प्रि-अर्डरको परिणाम उत्साहजनक रहेको दावी गरे। नयाँ २०० एमपी एडिप्टिभ पिक्सेल सेन्सर र प्रिप्रिजिन्ट एम्बेडेड एस पेनसहितको ग्यालेक्सी एस २३ अल्ट्राद्वारा नेतृत्व गरिएको ग्यालेक्सी एस २३ सिरिजअन्तर्गत एस २३ प्लस र एस २३ छन्। एस २३ अल्ट्राको मूल्य १२ र ५१२ जीबीमा २ लाख ९ हजार ९९९ रूपैयाँ तोकिएको छ। त्यस्तै १२ र २५६ जीबीमा १ लाख ९९ हजार ९९९ रूपैयाँ तोकिएको छ। एस २३ प्लसको (८ र २५६ जीबी) १ लाख ५९ हजार ९९९ रूपैयाँ र एस २३ (८ र २५६ जीबी) को मूल्य १ लाख २७ हजार ९९९ रूपैयाँ तोकिएको छ।

पर्यटक बढेपछि घलेगाउँमा चहलपहल

गाउँगाउँमा पर्यटक आउन थालेपछि होमस्टेको संख्या बढेको छ, त्यसको आम्दानीले स्थानीयको जीवनस्तरमै परिवर्तन देखिन थालेको छ

घलेगाउँमा घुम्किर लमजुङको क्वेलासाँघार-३ घलेगाउँ घुम्न आएका आन्तरिक पर्यटक। तस्बिर: आश/कान्तिपुर

आश गुरुङ (लमजुङ)

पर्यटकको लक्ष्य लागेपछि घलेगाउँकी कमला घले लोकल कुखुरा खोज्न तस्मिन्छन्। गुरुङको अचार, भट्टामा, सेलरोटीका लागि कोदो तयारी अवस्थामा छिरे छ। पर्यटक एकैसाथ आइदिपछि स्वागत गर्ने फुसद हुँदैन। पर्यटक फर्किने बेला भने फूलमाला र सेतो चामलको ट्रीकाले विदाइ गर्छन्। 'बर्खायाममा पर्यटक खासै आउँदैनन्। चिसो मौसममा पनि आउँदैनथे, तर यस पर्यटक भने आइरहेका छन्,' उनले भनिन्, 'कहिलेकाहीँ पर्यटक धेरै आएर कपाल कोर्ने फुसद पनि हुँदैन।' पर्यटकीय गाउँ भुजुङकी इन्द्रमाया गुरुङलाई पनि हिजोआज फुसद छैन। शुकृवार र शनिवार बढी पर्यटक आउने उनी बताउँछिन्। 'बाटो खुलेपछि पर्यटक आएका छन्। अहिले देशविदेशमा हाम्रो गाउँको प्रचार भएपछि पर्यटक आउने क्रम बढेको छ,' उनले भनिन्। उनका अनुसार डेढ महिनाअघि कलाकार राजेश हमाल, पाइलट विजय लामा, गायक रामकृष्ण ढकाल, बरिष्ठ रंगकर्मी सुनील पोखेल, कलाकार विपिन कार्की, वर्षा सिवाकोटी, मधुसूदन पाठक (सिते वा), तेक्वान्दो खेलाडी दीपक विष्टलगायत डेढ सय पर्यटक आएका थिए।

पर्यटन व्यवस्थापन समिति स्मार्ट भिलेज घलेगाउँका कार्यालय सचिव दीर्घ घलेका अनुसार

अन्य दिनभन्दा शुकृवार र शनिवार धेरै पर्यटक आउँछन्। 'कहिलेकाहीँ पर्यटक बढी हुँदा वरपरका गाउँमा पठाउँछौं,' उनले भने। गाउँमा ४२ होमस्टे छन्। उनले फागुनको १५ दिनमा मात्रै एक हजारभन्दा बढी पर्यटक आएको बताए। धेरै पर्यटक हिजोआज घलेगाउँ कटेर भुजुङ पुग्छन्। क्वेलासाँघार गाउँपालिका-३ घलेगाउँ कटेपछि मस्युङ्डी गाउँपालिका-१ को घनपोखरा गाउँ पर्यटकका लागि अर्को गन्तव्य हो। क्वेलासाँघार-४ मा भुजुङ बास बस्न पुगेका पर्यटक फर्केपछि घलेगाउँ हेर वेसीसहर भर्छन्। कतिपयको भने गन्तव्य भुजुङ हुन्छ। भुजुङबाट कतिपय पर्यटक पसगाउँ जाने गरेका छन्। पसगाउँ आएका भुजुङ हुँदै घलेगाउँ भएर वेसीसहर भर्छन्। 'भुजुङमा पर्यटक घुम्न मात्रै नभई ठूलो गाउँ भएकाले इतिहास, कला र संस्कृतिको अध्ययन गर्न पनि आउँछन्,' पर्यटन व्यवस्थापन समिति अध्यक्ष तुलबहादुर गुरुङले भने। करिब ४ सय घरघुरी रहेको भुजुङका ३२ घरमा होमस्टे छन्। वेसीसहर-३ मा पर्ने काउलेपानीमा आन्तरिक मात्रै नभएर बाह्य पर्यटक पनि आउँछन्। काउलेपानी सामुदायिक होमस्टेका अध्यक्ष देउबहादुर गुरुङका अनुसार बाह्य पर्यटकलाई पञ्चेबाजा बजाएर स्वागत गरिन्छ। 'पर्यटक पाहुनालाई हामी गाउँको गेटमै स्वागत र विदाइ गर्छौं। फेरि

माछा खोलाको ४.५५ मेगावाट राष्ट्रिय प्रसारणमा

काठमाडौं (कास)- गोरखाको धार्चौँ गाउँपालिकामा ४.५५ मेगावाट क्षमताको माछा खोला जलविद्युत आयोजनाले उत्पादन सुरु गरेको छ। आयोजनाको विजुली सोमवारदेखि विद्युत् प्राधिकरणको राष्ट्रिय प्रसारण लाइनमा जोडिएको हो। आयोजनाको प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहालले बालुवाटारबाट भुजुङ रूपमा उद्घाटन गरे। प्रवर्द्धक कम्पनी विकास हाइड्रोका अध्यक्ष खगेन्द्र न्यौपानेले १५ दिन परीक्षणपछि उत्पादन थालेको जानकारी दिए। गोरखाको उत्तरी भूभागमा पर्ने बुढीगण्डकी नदीको सहायक नदी माछा खोलाका करिब १ अर्ब लगानीमा आयोजना निर्माण भएको हो। आयोजनामा ३५ प्रतिशत लगानी संस्थापकको छ भने बाँकी ६५ प्रतिशत राष्ट्रिय वाणिज्य बैंकको लगानी गरेको छ। आयोजनाले विद्युत् प्राधिकरणसँग गरेको विद्युत् खरिद विक्री सम्झौताअनुसार २०८० असार ३० मा विद्युत् उत्पादन गर्ने लक्ष्य थियो। तर, उक्त सम्झौता मितिभन्दा ४ महिना निर्माण सकिएर उत्पादन सुरु भएको हो। प्रधानमन्त्री दाहालले जलविद्युत् निर्माणमा संलग्न गैरआवासीय नेपाली र स्थानीय लगानीकर्ताको योगदानका लागि धन्यवाद व्यक्त गर्दै एनआरएनलाई धप लगानी गर्न आग्रह गरे। उनले १३२ केमीको प्रसारण लाइन निर्माणका लागि सरकारले तत्काल काम सुरु गर्न बताए। उनले सरकारको अवको लक्ष्य सुशासन र विकास नै रहेको भन्दै लगानीकर्तालाई बुझ्ने भएर लगानी गर्न आग्रह गरे। भुजुङ उद्घाटन कार्यक्रममा गोरखाका सांसद राजेन्द्र वज्राङले १३२ केमीको प्रसारण लाइन निर्माण तत्कालै सुरु गर्नुपर्ने बताए। उक्त जलविद्युत् कम्पनीको नेतृत्व गैरआवासीय नेपाली संघका वर्तमान सचिव खगेन्द्र न्यौपानेले गरेका छन् भने सञ्चालक समितिको प्रबन्ध निर्देशकमा कृष्णप्रसाद धिमरे, निर्देशकमा सरोज धिताल, जोन घले, इन्द्रबहादुर ढकाल, सुनील श्रेष्ठलगायतका व्यवसायी छन्। एनआरएनका कोषाध्यक्ष एवम् आयोजनाका लगानीकर्ता लोक दाहालले विद्युत्को समयसीमामा कैयौँ जलविद्युत् आयोजना नबनेको अवस्थामा विकास हाइड्रोले तोकिएको समयअगावै काम पूरा गरेको बताए।

त्रिशूली आयोजनामा...

रोपनी क्षेत्रफलमा जलविहार परियोजना निर्माणमा लगानी गरेको नगर प्रमुख राजन श्रेष्ठले बताए। उनका अनुसार प्राधिकरणसँगको सहकार्यमा जलविहार गर्ने र पर्यापर्यटन विकासका लागि योजना बनाइएको छ। मुलुककै पुरानो जलविद्युत् आयोजना त्रिशूलीको जीर्णोद्धारको काम भइरहेको छ। हाल जलाशयबाट बालुवा र लेदो फिकन्का साथै नयाँ उपकरण जडान तथा ट्रान्सफर्मरहरूसमेत परिवर्तन गर्ने काम भइरहेको छ। प्राधिकरणको अधिल्लो आर्थिक वर्षको वार्षिक प्रतिवेदनअनुसार त्रिशूली आयोजनाले गत वर्ष १३७१ मिटरको बाइपास क्यानल (नहर) निर्माण गरेर विद्युत् उत्पादन भइरहेको छ। यो जलाशय करिब ४ सय रोपनी क्षेत्रफलमा फैलिएको छ। विदुर नगरपालिकाले पनि जलाशय क्षेत्रको करिब २ सय ५०

नेपाल स्टक एक्सचेन्ज

१५ फागुन २०७९ को कारोबार				
कम्पनीको नाम	अघिल्लो दिनको मूल्य	अन्तिम मूल्य	कारोबार संख्या	कुल कारोबार
युनिलिभर नेपाल	२२०००	२०७००	२१०	२०
राष्ट्रिय बीमा कम्पनी	१३७००	१३६६६	१७०	६
बोटलर्स नेपाल (तराई)	१३०००	१२९००	४५	४
राष्ट्रिय बीमा कम्पनी प्रो. से.	११३६६.१	११३८५	४०	३
साव्ट ट्रेडिङ कर्पोरेसन	४५५५	४७७१	३०६०	५६
महिला लघुवित्त	४५७६	४०७९	९७७७	४०५
नेस्को समृद्ध लघुवित्त	३३२५	३२८५	२७२	१५२
जाल्पा सामुदायिक लघुवित्त	३२८५	३२६०	८७०	४७
बिशाल बजार कम्पनी	३२६२	३२४२.१	२७१	१६
शिवन विकास लघुवित्त	२७७७	२७१५	३६८९	१८०
हिमावाहन डिस्ट्रिब्युटरी	२५६६.१	२५२४	२५७७९	८३०
उपकार लघुवित्त	२३१०.३६	२३३३	५७७०	२९९
आदर्श लघुवित्त	२२२०	२५७०	८७०	५७
नेशनल माइक्रोफाइनान्स	२१७५	२१३२.५	३५०३	११७
सिर्जनशील लघुवित्त	२१३०	२०९०	२७७९	१५७
सिटिजन इन्भेस्टमेन्ट ट्रस्ट	२०७०	२०१५	२६७६	१७८
सिवाइसी नेपाल लघुवित्त	१८२०	१८००	१९०७	६६
फरवार्ड माइक्रोफाइनान्स	१८०९	१७८७	३२२७	१७७
जनउत्थान सामुदायिक लघुवित्त	१५८५	१५७०	१५५९	४७
लाइफ इन्स्योरेन्स को.	१५७१.८	१५५०	५८८३	८७
स्वामिमान लघुवित्त	१३९०	१३८०	१३५	७
खुपद लघुवित्त	१३३९	१३०८	४३०	२८
मिथिला लघुवित्त	१३६०	१३६०	२२५४	५
चन्द्रागिरी हिल्स	१२५५	१२३५	३९५५	१७७
धीलागिरी लघुवित्त	१२७४	१२२०.१	७७०	४१
साना किसान लघुवित्त	१२५५	१२५०	५०७६	१५०
समिटे लघुवित्त	१२३३	१२१०	२२३०	३६
सपोर्ट माइक्रोफाइनान्स	१२७०	१२००	१३८८	२१
डिमिक लघुवित्त	११८६	११७७	५८८१	१७४
स्वावलम्बन लघुवित्त	११३२.९	११३३	२५१३	४५
महुली लघुवित्त	११५४.४	११२५.१	१८०	६
सामुदायिक लघुवित्त	११२५	११२५	३४६	१५
ग्लोबल आईएमई लघुवित्त	११२२.९	११२४	१७६३	४५
आधिखोला लघुवित्त	११३०.१	११२९	७००	४२
मिथिला लघुवित्त	१०७५	१०६०	१०१२	५६
आरएमडिसी लघुवित्त	१०२९	१०१६	४९२३	९३
लक्ष्मी लघुवित्त	१०७९	१०१५	३५६८	२६
आइसीएफसी फाइनान्स डिवेन्चर २०२३	१०२७.३	१०१०	२७०	६
आशा लघुवित्त	९२२.२	९२०	१०७४	३४
माथुली लघुवित्त	९८०	९६५	८१९	२१
सबैको लघुवित्त	९८५	९६०	१५०२	३५
वेन नेपाल लघुवित्त	९६३	९४०	३१०	१७
कालिका लघुवित्त	९४४.५	९३३	५१८	२६
एआइसी एसिया डिवेन्चर २०२२/२३	९३०.१	९२५.१	१००	३
स्वरोजगार लघुवित्त	९४८	९३०	२२३६	५९
विजय लघुवित्त	९००	९०४	१७७५	३२
डिग्रोक्स लघुवित्त	९०३	९०२.७	७६८०	१३३
उन्नती सहकार्य लघुवित्त	९०७.१	९००	७४	६
राष्ट्र उद्योग लघुवित्त	८९९	८८२	१३३६	५३
केथिल डिभिन्चर २०२६	८६८.८	८६४	२५६	१
नयाँ सारथी लघुवित्त	८८८	८६०	४०३	१७
सूर्योदय बोमी लघुवित्त	८६९	८५०	३०५९	४६
साधना लघुवित्त	८६०	८४९	६६६	२५
सिमिल लघुवित्त	८६१	८४९	१३७०	३१
मनकामना स्मार्ट लघुवित्त	८७०	८४९	३९७	२०
नेपाल दूरसंचार कम्पनी	८३०	८३७	१७४१७	३७०
नेपाल एकाईआइ बैंक डिवेन्चर २०२३	८४०	८३९.२	२५	१
गणपति लघुवित्त	८२५	८२४	२२६६	११
एनआइसी एसिया बैंक	८१७	८१५.५	४५६५	३००
गुरूस लघुवित्त	८२०	८०५	१३४	४
समता घरेलु लघुवित्त	८१३	८०४	८७५	१२
किसान लघुवित्त	८००	८०४	२७९	१९
माउन्टेन इनर्जी	७९८	७९८.९	१५१५	४५
नेपाल रिजन्वोरेन्स कम्पनी	८०४.९	७९४	३३७६	४०२
निर्धन उद्योग लघुवित्त	७९९	७८२	४९६३	९९
इन्फिनिटी लघुवित्त	७९७	७८०	१५२८	५५
गरिमा डिभेन्चर	९३८०.५	७८७	७८५	७८.५
प्राइम डिभेन्चर २०८५	७९०	७७५.४	५०	१
आरम्भ चौतारी लघुवित्त	७७६	७६५	७६९	३१
बीजेको डिभेन्चर २०२६	७६०	७६१	१००	१
नेपाल इन्भेस्टमेन्ट बैंक डिभेन्चर २०२४	७५३.४	७६०.१	२५	१
नेको इन्वोरेन्स	७६६.२	७६०.०	१५७७	७८
रूकु जलविद्युत	७७०	७५९.२	५३२	१३
शिखर इन्वोरेन्स	७५९.९	७५९.२	९७३०	१५०
मिर्मिरे लघुवित्त	७६२.५	७५५.१	१५२०	२९
नेपाल बैंक डिभेन्चर २०८७	७७५	७७५.५	११०	३
सिईबीसी हार्डिगवर	७७५.०	७७०.४	६०३०	११२
नेरुड लघुवित्त	७७५	७३८	१९६६	७५
एनआइसी एसिया लघुवित्त	७२५	७३८	५६२७	१७०
अभियान लघुवित्त	७२०	७१९	८२१९	१५५
नेपाल लघुवित्त इन्वोरेन्स	७०७.१	७०३	३४७६	३३६
मेरो माइक्रोफाइनान्स	७२१	७०२	३३०४	७२
एनएमबी माइक्रोफाइनान्स	७०३	७००	९६८	२५
नेडेप लघुवित्त	७१०	६९९	२८७०	२५
सागरमाथा इन्वोरेन्स	६८२	६८२	३६२५	३७
इमर्जिन्स नेपाल लि.	६७१	६८५	५१५२	७०
नविल बैंक लि.	६७५.५	६७०.२	५७७५	८८.१
एनएलसी इन्वोरेन्स	६६७	६६५	५७२९	३५
एसियन लाइफ इन्वोरेन्स	६६६	६६५	२०५९	१३६
फस्ट माइक्रोफाइनान्स	६५३	६४१	७०२२	९३
बाराही हाइड्रो	६५४.७	६४०	२१३३	२७६
प्रिमियर इन्वोरेन्स	६३०	६२८	७७९१	८६
सिद्धार्थ इन्वोरेन्स	६३५	६२४	७७८८	५३
आरएसबीसी लघुवित्त	६०९.६	६०५	५०१९	६४
ग्राभिन विकास लघुवित्त	६०५	६००	३७४१	५९
नेशनल लाइफ इन्वोरेन्स	६०८	५९२.१	२४३५	२०३
प्रभु इन्वोरेन्स	५५४	५५३	५३५५	३८
साहस उर्जा	५५१	५४०	१३२८	२८८
गुर्खाज फाइनान्स	५३२	५२८	१८९३	१६८
ओरेन्टीयल होटेल्स	५३७.९	५३७	२७७५	३१
नेपाल इन्वोरेन्स	५३०	५२३	१७४३३	३७३
स्ट्याण्डर्ड वार्टर्ड बैंक	५२१.२	५१२.६	२५६८	१७३
एभरेस्ट बैंक	५२४	५१७	२७७६	१६२
युनाइटेड इन्दी मदी हाइड्रो	५२८	५१५.१	७२३३	८६
शिवम सिमेन्ट	५१५	५१२.४	५२३६	३७७
लुन्धीनि जनरल इन्वोरेन्स	५११	५११	७७९९	३७६

लगातार पाँचौं जितको कीर्तिमान

नेपालले एकदिवसीय अन्तर्राष्ट्रिय मान्यता जोगाउन अब सातमध्ये चार खेल जित्नुपर्ने

कान्तिपुर संवाददाता (काठमाडौं)

नेपालले एकदिवसीय अन्तर्राष्ट्रियमा लगातार ५ खेलमा जितको कीर्तिमान बनाएको छ। नेपालले यूईएम क्रिकेट विश्वकप लिग २ अन्तर्गत सोमवार पपुवा न्युगिनी (पीएनजी) विरुद्ध ४ विकेटको जित हात पार्दै पहिलो पटक लगातार ५ खेल जितेको हो।

टस हारेपछि ब्याटिङमा आएको पपुवा न्युगिनीले दुवै अन्तर्राष्ट्रिय क्रिकेट रंगशालामा निर्धारित ५० ओभरमा ९ विकेट गुमाई २ सय ३ रन बनाएको थियो। ओपनर कुशल भुल्लेको अर्धशतकप्रति नेपालले ४५ र ओभरमा २ सय ७ रन बनाउँदै लक्ष्य पूरा गर्‍यो।

अधिल्लो साता घरेलु मैदानमा लिग २ को नामविद्या र च्याम्पियन स्कुटल्यान्डविरुद्ध २-२ खेल गरी सबै ४ खेल जितेर क्लिन स्विप गरेको नेपाललाई पीएनजीविरुद्धको जितले लगातार जितको कीर्तिमानमा पुऱ्याएको हो।

नेपालले सन् २०२० को फेब्रुअरीदेखि २०२१ सेप्टेम्बरसम्म गरी एकदिवसीय अन्तर्राष्ट्रियमा लगातार चार खेल जितेको थियो। यसक्रममा नेपालले लिग २ कै खेलमा अमेरिकालाई कीर्तिपुर र ओमानमा गरी २ पटक तथा पीएनजीलाई मस्कटमा भएको द्विपक्षीय शृंखलामा दुई पटक पराजित गरेको थियो।

प्लेयर अफ द म्याच कुशलले ५६ रन बनाए। एकदिवसीय अन्तर्राष्ट्रियमा यो उनको चौथो अर्धशतक हो। ६९ बल खेप्दै उनले ५ चौका प्रहार गरे। कुशल र आसिफ शेखले पहिलो विकेटमा ५५ ओभरभित्र ७६ रनको ठोस साझेदारी गरेर नेपालको विजय आधार खडा गरे। आसिफले ३९ बल खेप्दै ५ चौकासहित ४४ रन बनाए।

आसिफ रनआउट भए। आफ्नै कलमा रन लिन वीटिए पनि नन स्ट्राइकमा रहेका कुशलले याद नगरेपछि आसिफ रनआउट हुनु पुगे। ज्ञानेन्द्र मल्ल ४ रन बनाई इन्स्युइड एज लागेर नोमन भानुआको बलमा बोल्ड भए। कप्तान रोहित पौडेलले ३४ बलमा १४ रन बनाए।

टोनीमा फर्किएका आसिफ शेखले दीपेन्द्रसिंह ऐरीसँग पाँचौं विकेटमा ५४ रनको साझेदारी गरे। ६ बल अन्तरमा उनीहरू दुवै आउट भए। आसिफले ६६ बल खेप्दै १ चौका र १ छक्का प्रहार गर्दै ३३ रन बनाए। दीपेन्द्र २२ रनमा आउट भए। कुशल मल्ल १२ र सोमपाल कामी ५ रनमा

दुवै अन्तर्राष्ट्रिय रंगशालामा सोमवार जितपछि नेपाली खेलाडीलाई बधाई दिँदै पपुवा न्युगिनीका खेलाडी। तस्विर सौजन्य : आईसीसी

अर्जित रहे। पपुवा न्युगिनीबाट असाद भालाले ३ विकेट लिए। उनले १० ओभरमा ३७ रन खर्चे। यसअघि पपुवा न्युगिनीबाट कप्तान भालाले ३३ रन बनाएका थिए। उनले ५३ बल खेप्दै ४ चौका प्रहार गरे। सेसे वाउले ५१ बल खेप्दै ३ चौका प्रहार गरेर ३१, किप्लिन डोरिगाले ३९ बलमा ४ चौका प्रहार गरेर २९ रन बनाए। ओपनर टोनी उरा २ र चार्ल्स अमिनी ६ रनमा आउट भए। चार सोपर ३६ रन बनाई अर्जित रहे। उनले ५३ बल खेप्दै २ चौका प्रहार गरे। नोमन भानुआले खेलको अन्त्यतिर १५ बलमा २५ रन बनाए। उनले समान २ चौका र छक्का प्रहार

गरे। नेपालका गुलशन भाले ३ विकेट लिए। उनले ९ ओभरमा २८ रन खर्चे। कुशल मल्लले ८ ओभरमा ४३ रन खर्चे २ विकेट लिए। सोमपाल कामी र करण केसीको नाममा १-१ विकेट रह्यो। 'डेब्यू' गरेका प्रतिश जसि केही महँगो सावित भए। उनले ६ ओभरमा ३७ रन खर्चेर एक विकेट लिए। दीपेन्द्रले सानदार क्याच लिएर हरी हिलीलाई १० रनमा पेभोलेसन फर्काउँदै प्रतिशलाई पहिलो विकेट लिन सहयोग गरे। लिग २ मा पुछ्यारको पपुवा न्युगिनीले पछिल्ला ६ खेल नै हारेको छ। टोलीले लिग २ का २९

खेलमा २ मा मात्र जित हात पार्न सकेको छ। नेपाल २९ खेलको समाप्तिमा २८ अंकसहित सात राष्ट्र सहभागी लिग २ को छैटौं स्थानमा छ। नेपालले बाँकी ७ मध्ये ४ खेल जितेमा शीर्ष पाँचभित्र परेर एकदिवसीय अन्तर्राष्ट्रिय मान्यता कायम राख्ने छ भने ६ खेल जितेमा शीर्ष ३ राष्ट्र बन्दै जुलाईमा जिम्बावेमा हुने विश्वकप छनोटमा पुग्नेछ। यूईई भ्रमणमा नेपालले पपुवा न्युगिनी र यूईईसँग २-२ खेल खेलेपछि लगत्तै काठमाडौं आएर यही दुई टोलीसँग थप २-२ खेल खेप्दै लिग २ को यात्रा सुरुआत छ।

नेपालको यू-१९ मा सफलता कायमै

मलेसिया र यूईईमाथि विजयी भएर यू-१९ विश्वकपमा पुग्ने

कान्तिपुर संवाददाता (काठमाडौं)

नेपालले आईसीसी यू-१९ एसिया विश्वकप छनोट क्रिकेटमा लगातार तेस्रो विजय हात पारेको छ। आकाश त्रिपाठीले अर्धशतक बनाएपछि नेपालले सोमवार यूईईको अजमानमा हडकडलाई ९ विकेटले पराजित गरेको थियो।

टस जितेर ब्याटिङ गरेको हडकड ४६.३ ओभरमा १ सय २० रनमै अलआउट भएपछि जवाफमा आएको नेपालले मलेक क्रिकेट मैदानमा प्लेयर अफ द म्याच आकाशको अर्जित ६४ रनमा १ सय २६ रन बनाउँदै २२.१ ओभरभित्रै लक्ष्य पूरा गर्‍यो।

प्रतियोगितामा नेपालको लगातार तेस्रो जित हो। नेपालले पहिलो खेलमा सिंगापुरलाई ८६ र त्यसपछि कुवेतलाई २ सय ४३ रनले पराजित गरेको थियो। ६ राष्ट्रसम्मिलित यस प्रतियोगिताको विजेता टोली अर्को वर्ष श्रीलंकामा हुने आईसीसी विश्वकपमा पुग्नेछ। मलेसिया विरुद्ध मंगलवार र यूईई विरुद्ध विहीवार दुई खेल जितेमा नेपालले राउन्ड रोविन लिगमा भइरहेको प्रतियोगिता जित्ने छ। यूईईले पनि लगातार तीन खेल जितिसकेको छ। यूईईले सोमवार नै भएको खेलमा मलेसियालाई ८ विकेटले

पराजित गर्‍यो। सिंगापुरलाई ४७.४ ओभरमा १ सय १ रनमा अलआउट गरेपछि यूईईले त्यो लक्ष्य १३.२ ओभरमै पूरा गर्‍यो।

आकाशले प्रतियोगितामा दोस्रो अर्धशतक बनाए। उनले ७२ बल खेलेर ५ चौका र ४ छक्का प्रहार गरे। आकाशले एलियन जाहिरको बलमा छक्का प्रहार गर्दै विजयी रन बटुले। उनले दोस्रो विकेटमा उत्तम थापामगरसँग अर्जित ९८ रनको साझेदारी गरे। उत्तम ३९ रन बनाई अर्जित रहे। उनले ५० बल खेप्दै ४ चौका प्रहार गरे। अर्जुन कुमालले १६ रन बनाए। अधिल्लो खेलमा शतक बनाएका उनले ३६ बल खेप्दै २ चौका प्रहार गरे।

यसअघि हडकडबाट पार्थ भागवतले सर्वाधिक ३६ रन बनाएका थिए। उनले ९३ बल खेप्दै ४ चौका प्रहार गरे। एलियन जाहिरले ६७ बलमा ३ चौकासहित २९ रन बनाए। कप्तान आहान त्रिवेदीले ११ रन बनाए।

नेपालबाट हेमन्त धामीले ३ विकेट लिए। उनले १७ ओभरमा ३ मेडन राख्दै ३९ रन खर्चे। सुवास भण्डारीले १० ओभरमा ३ मेडन राखेर १० रनमात्र खर्चेर २ विकेट लिए। आकाश चन्दले ८.३ ओभरमा ४३ रन खर्चेर २ र दीपेश कडेलले १ विकेट लिए। दीपेशले १० ओभरमा ३ मेडन राख्दै १७ रन खर्चे। हडकडका दुई खेलाडी रनआउट भए।

तस्विर सौजन्य : कथान जितपछि नेपालका आकाश त्रिपाठी र उत्तम थापामगर।

लिगको अधिकार एक करोड ९७ लाखमा बिक्री

काठमाडौं (कास)- अखिल नेपाल फुटबल संघ (एन्फा) ले सहिद स्मारक लिगको मार्केटिङ, ब्रोडकास्टिङ, डिजिटल र टिकटिङ अधिकार एक करोड ९७ लाख रूपैयाँमा एमडीएसी स्पोर्ट्स प्राइलाइड बिक्री गरेको छ। 'ए.वी.र.सी' डिभिजन लिगको टाइल स्पान्सरबाहेक मार्केटिङ, ब्रोडकास्टिङ, डिजिटल र टिकटिङसम्बन्धी सम्पूर्ण अधिकार एमडीएसी स्पोर्ट्सलाई ब्याटवाहेक १ करोड ९७ लाखमा दिने निर्णय गरिएको छ, एन्फाका महासचिव किरण राईले सोमवार भने, 'यो सम्झौता यही एक निष्पत्तिका लागि हो।' सोमवार सम्झौता-पत्रमा महासचिव राई र एमडीएसी स्पोर्ट्सका सीईओ अर्जुन धिर्मरेले हस्ताक्षर गरे। निर्णय प्रक्रियाबारे महासचिव राईले भने, 'हामीले टिकटिङ १ करोड ५० लाख, मार्केटिङ १ करोड ५० लाख र ब्रोडकास्टिङ ६० लाख रूपैयाँ न्यूनतम रकम तोकेका थियौं तर त्यसमा कुनै टेण्डर परेन। फेरि ७ दिनको सूचना दिएर टेण्डर निकाल्दा हन्ड्रेड स्पोर्ट्सले ब्याटवाहेक १ करोड ५० लाख (सबैका लागि) हालको थियो तर न्यूनतमभन्दा पनि थोरै भएपछि स्वीकृत गरियो। त्यसपछि छलफल गरेर सबैलाई खुला गर्दै सबैभन्दा बढी बोल्कबोल गर्नेलाई दिने गरी तीनै सूचना निकाल्यौं, जसमा दुई कम्पनी (एमडीएसी र हन्ड्रेड स्पोर्ट्स) ले प्रस्ताव हालेका थिए। र, सबैभन्दा बढी प्रस्ताव गरेर एमडीएसीलाई मूल्यांकन समिति

मछिन्द्र र आर्मीको आफ्नै दाबी

भद्रपुर भापा गोल्डकप टुफीका साथ फाइनल प्रतिस्पर्धी मछिन्द्र र आर्मीका कप्तानद्वय। तस्विर : अर्जुन/कान्तिपुर

अर्जुन राजवंशी (बितांभोड) प्रथम भद्रपुर भापा गोल्डकप फुटबल प्रतियोगिताको उपाधिकार लिएका मंगलवार ए' डिभिजन प्रतिस्पर्धी मछिन्द्र र त्रिभुवन आर्मी क्लबबीच फाइनलमा प्रतिस्पर्धा गर्दै छन्। सिजनको दोस्रो उपाधि जित्ने वाउसहित लिग विजेता मछिन्द्र भद्रपुरस्थित मेची रंगशालामा उत्रन लागेको हो। साताअघि सर्लाहीमा राजर्षि जनक कप जितेको मछिन्द्र भद्रपुर भापा गोल्डकपमा विजयी हुनेमा विश्वस्त रहेको प्रशिक्षक प्रवेश कटुवालको दाबी छ। सोमवार उनले भने, 'आफ्ना सबै खेलाडीहरूले राम्रो खेलिरहेका छन्। फाइनल जित्ने रणनीतिमा साथ खेलाडी मैदानमा

उतार्ने तयारी छ। त्यसैले दुक्क छौं, गोल्डकप हामीले नै जिच्छौं।' उनले भापा मछिन्द्रको होम ग्राउन्डसह भएको दाबी गरे। 'भापा हाम्रो होम ग्राउन्डसह छ। टिममा भापाका मात्रै ७ खेलाडी छन्। म पनि यहीको हुँ। त्यसैले पनि यो गोल्डकप हाम्रा लागि महत्त्वपूर्ण छ। हामीलाई दर्शक र मैदानले पनि साथ दिन्छ भन्ने विश्वास छ।' कटुवाल गृह जिल्लाप्रति भावनात्मक बने। कप्तान सुजल श्रेष्ठले गोल्डकपको दुई खेलमा आफ्नो टिमको प्रदर्शन चिन्तबुझ्दो नै रहेकाले फाइनलमा पनि राम्रो प्रदर्शन गर्नेगरी रणनीति बनाइरहेको बताए।

भद्रपुर भापा गोल्डकप

विभागीय टोली आर्मीका प्रशिक्षक राजु तामाङले मछिन्द्र सशक्त प्रतिद्वन्दी भएको बताए। उनले आफूहरू पनि लिगको दोस्रो टिम भएकाले भद्रपुर भापा गोल्डकपको फाइनलमा नतिजा निकाल्ने गरी रणनीति बनाएर मैदान उत्रिने बताए। उनले भने, 'भापा हाम्रा लागि सधैं राम्रो नतिजा प्राप्त हुने जिल्ला हो। विगतमा भापा गोल्डकपको पाँचौ संस्करणमध्ये चार संस्करण विजेता बन्न सफल भयो। भद्रपुरमा पनि पहिलो पटकमै फाइनल खेलिरहेका छौं। त्यसैले यो गोल्डकपका उपाधि पनि हामीले नै जित्नेमा विश्वस्त छौं।' उनले लिगमा मछिन्द्रसँग नतिजा हात पार्न नसके पनि गोल्डकप नकआउट गेम भएकाले ९० मिनेटभित्रै नतिजा ल्याउने गरी खेल्ने बताए। भद्रपुर भापा गोल्डकपमा आर्मीले अधिकांश दोस्रो टिमका खेलाडीलाई खेलाइरहेको छ। 'टिममा अधिकांश नयाँ खेलाडी छन्। तर, उनीहरूले निकै राम्रो खेलिरहेका छन्। रणनीतिअनुसार नै नतिजा आइरहेकाले फाइनलमा पनि हामी नतिजा निकाल्न सफल हुन्छौं भन्ने विश्वास छ,' प्रशिक्षक तामाङले भने।

सैमिफाइनलमा आर्मीले संकटा क्लबलाई र मछिन्द्रले एपीएफ क्लबलाई पराजित गर्दै फाइनल यात्रा तय गरेका हुन्। विजेताले १३ लाख र उपविजेताले ७ लाख रूपैयाँ र टुफी प्राप्त गर्ने गोल्डकप आयोजक समितिका अध्यक्ष दीपेश ढकालले जानकारी दिए। सर्वोत्कृष्ट खेलाडीलाई एक लाख रूपैयाँ तथा उत्कृष्ट गोलरक्षक, सर्वाधिक गोलकर्ता, उदीयमान खेलाडी, उत्कृष्ट डिफेन्डर, मिडफिल्डर, फरवार्ड, फाइनलका पहिलो गोलकर्ता र उत्कृष्ट प्रशिक्षकलाई जम्मा २५ हजार रूपैयाँले पुरस्कृत गर्ने आयोजकका महासचिव जीवनकुमार श्रेष्ठले जनाए।

पूर्वविजेता पुलिस पराजित

तस्विर : प्रदीप/कान्तिपुर पुलिसका हेम तामाङ (नीलो) र भापाका कर्मा शेर्पा बल लिने होडमा।

प्रदीप गेन्दाङ्को (सुनसरी) निशान लिम्बुको दुई गोल मदतमा काँकडभिट्टा फुटबल ट्रेनिङ सेन्टर (केएफटीसी) धरान रंगशालामा भइरहेको बुढासुब्बा गोल्डकप फुटबल प्रतियोगिताको सेमिफाइनलमा पुगेको छ। पाँच पटकको विजेता नेपाल पुलिस क्लबलाई २-० ले हराउँदै केएफटीसीले अन्तिम चारमा स्थान पक्का गरेको हो। अब केएफटीसीले भारत कल्याङको युनाइटेड कल्याङ फुटबल क्लबसँग फागुन १७ मा हुने सेमिफाइनलमा प्रतिस्पर्धा गर्नेछ। केएफटीसीले बुढासुब्बाको २१ औं संस्करणमा पुलिससँग बेहोरेको हारको बदला यसपालि २३ औं संस्करणमा लिएको छ। पुलिससँग भापाका गोलरक्षकमा खेल्ने गोल खार्पाछि सहालिन नसकेको पुलिसको गोल फर्काउने प्रयास सफल हुन सकेन। भापा टिममा तीन विदेशी खेलाडी रहे पनि एकजना मात्र मैदानमा उतारेको थियो। स्ट्राइकर यामीलाई मात्र उतारेको थियो। २५ औं मिनेटमा बक्स नजिकैबाट निशानले गरेको प्रहार कसवारमा ठोक्किएर रिवाउन्ड भयो। खेलको ३५ औं मिनेटमा म्यान अफ द म्याच निशानको फ्रिक्कि प्रहार वारमा लागेर फर्किएको थियो। लगत्तै यामीको प्रहार गोलरक्षक अमित तामाङले बचाए। खेलको २७

पूर्वकप्तान पारसलाई सम्मान

काठमाडौं (कास)- मनास्लु वर्ल्ड स्कुल/क्लेजले राष्ट्रिय क्रिकेट टोलीका पूर्वकप्तान पारस खड्कालाई सोमवार मनास्लु खेलकुद सम्मान प्रदान गरेको छ। मनास्लुले २५ औं स्थापना दिवसका अवसरमा नेपाली क्रिकेटलाई माथि उठाउन महत्त्वपूर्ण योगदान पुऱ्याएवापत पारसलाई खेलक्षेत्रबाट सम्मान गरेको हो। वरिष्ठ सर्गीतकार शम्भुजित बाँस्कोटा, सञ्चारकर्मी टीकाराम यात्री, शिक्षाकर्मी रित्तराज सापकोटा र समाजसेवी रामजी अधिकारीलाई पनि सम्मान गरिएको थियो। मनास्लु वर्ल्ड

कजेजका एकेडेमिक हेड शशी कर्मालाई मनास्लु विशेष सम्मान अर्वाइवाट सम्मानित गरियो।

फुटभलीमा नेपाल विजयी

सातदोबाटोस्थित एन्फा कम्प्लेक्स मैदानमा भइरहेको क्पेी ओली कप फुटबलमा सोमवार सेमिफाइनलमा मछिन्द्र फुटबल क्लब (सेतो) र आयोजक क्पेी एफसी रातो टिमका खेलाडी प्रतिस्पर्धामा। विजल घर्तीमगरको गोलमा मछिन्द्रले खेल १-० ले जितेको थियो। मछिन्द्रले फाइनलमा बुधवार सातदोबाटो युथसँग खेल्नेछ। आइतवार चट्याङ र वर्षाका कारण स्थगित खेल्नमा सातदोबाटोले आर्मीलाई सडनडिउया हराएको थियो। तस्विर : हेमन्त श्रेष्ठ/कान्तिपुर

काठमाडौं (कास)- भारतको केरलामा भइरहेको २५ औं विश्व फुटभली प्रतियोगितामा भारतलाई पराजित गर्दै नेपाल क्वाटरफाइनल पुगेको छ। वेस्ट अफ थ्रीको सेटमा भएको खेलमा नेपालले १५-९, १४-१६,

१६-१० ले पराजित गर्दै क्वाटरफाइनल तय गरेको हो। ९ राष्ट्र सहभागी प्रतियोगितामा नेपालले सेमिफाइनल पुग्न फ्रान्सको सामना गर्नेछ। नेपाली टोली प्रशिक्षक राजुविक्रम थापाको प्रशिक्षणमा रहेको छ।

सञ्चारिकामा राईको नेतृत्व

धनकुटा (कास)- सञ्चारिकामा समूह धनकुटाको दोस्रो साधारणसभाले शर्मिला राईको नेतृत्वमा १३ सदस्यीय नयाँ कार्य समिति चयन गरेको छ। उक्त समितिको उपाध्यक्षमा निर्मला कुँवर, सचिवमा आकृति राई र कृष्णाकुमारी राई, सहसचिवमा शारदा विश्वकर्मा र कोषाध्यक्षमा चंदनी राई छनोट भएका छन्। सदस्यहरूमा अनिता राई, बालकुमारी थापा, सिर्जना खुलाल, सन्दिपा राई, सुमिता राई, अनुशा राई र धनकुमारी राई छन्।

हिमपातले आवागमन ठप्प

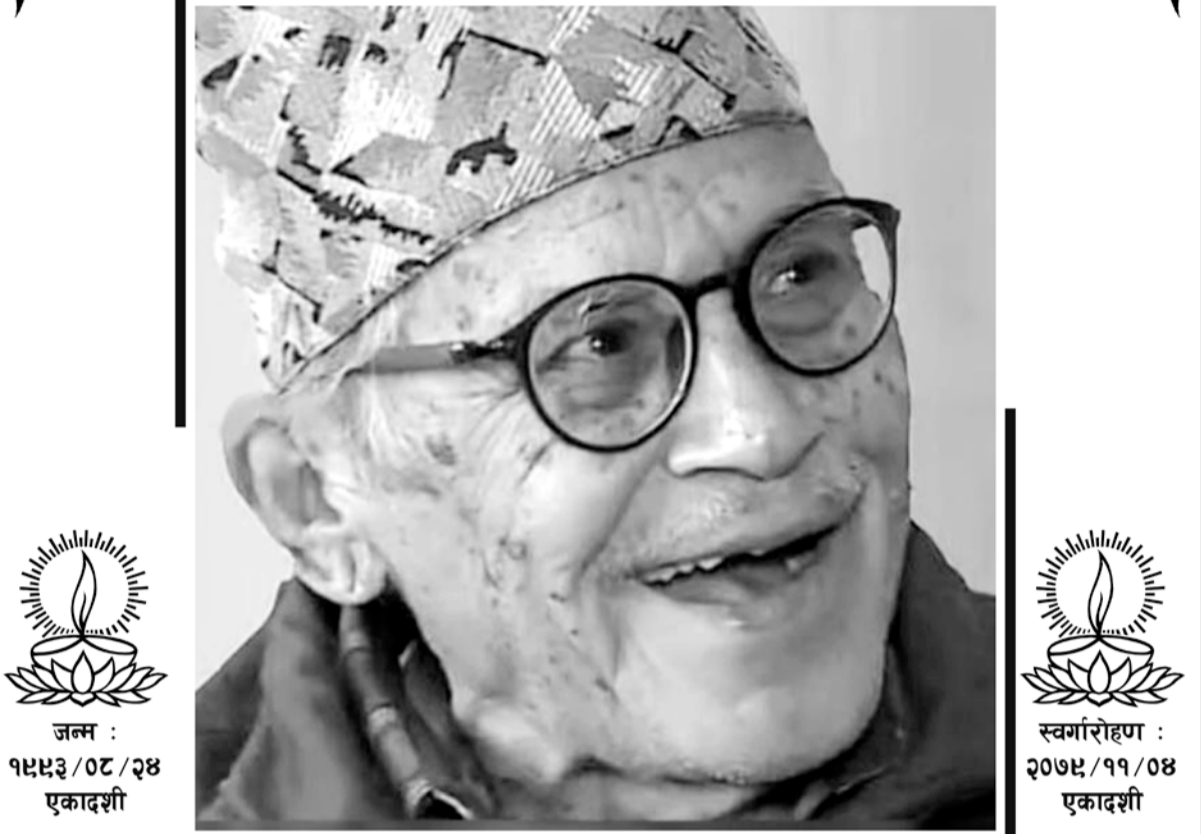

तेह्रथुम र संखुवासभाको सीमा पाँचपोखरी क्षेत्रमा आइतबार राति परेको हिउँ। तस्बिर सौजन्य : उमेश बुढाथोकी

वन्द कार्की (तेह्रथुम) तेह्रथुम र संखुवासभाको उच्च पहाडी क्षेत्रमा आइतबार रातिबाट हिमपात भएको छ। हिमपातले चिसो बढ्नका साथै जनजीवन प्रभावित भएको छ। सामान्य वर्षा र हिमपातका कारण पर्यटकीय क्षेत्र तीनजुरेबाट ताप्लेजुङको साँघुतर्फ जाने सडक अवरुद्ध भएको छ। दर्जनौ सवारी बाटोमै रोकिएको पाँचपोखरीका होटल व्यवसायी उमेश बुढाथोकीले बताए। पाँचपोखरी क्षेत्रमा १ फिटसम्म हिउँ जमेको उल्लेख जानकारी दिए। तीनजुरे, पाँचपोखरी, गुफापोखरी, मंगलबारे, चौकी, मिक्लेलगायत क्षेत्रमा हिउँ जमेकाले सवारी आवागमन रातिदेखि ठप्प छ।

वाको हिउँ परिरहेकाले बसन्तपुर ताप्लेजुङ जोड्ने मदन भण्डारी लोकमार्ग पनि अवरुद्ध भएको छ। हिउँले सडक पुरेकाले पैदल हिंडलसमेत नसकिने स्थानीयको भनाइ छ। सिमसिम पानीसँगै हिउँ परेकाले लेकाली क्षेत्रमा चौपायालाई चरन समस्या भएको गुफा क्षेत्रका चौरी पालक किसान म्याजोला भोटेले बताए। 'चौपाया चर्ने पुरै जंगल हिउँले सेतामै भएको छ,' उनले भने, 'जंगलमा छाडिएका चौरी, गाईभैसी र भेडावाखा गोठमा फर्किनसमेत गाह्रो छ।' हिमपातबाट माथिल्लो क्षेत्रका होटल एवं पर्यटन व्यवसायी भने उल्लासित छन्। यो वर्ष पुस र माघमा हिउँ परेको थिएन। हिउँले जमिनको चिस्यान बढाउने भएकाले उत्पादन बढ्ने बताइन्छ।

भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली

जन्म : १८६३/०८/२४ एकादशी

स्व. प्रा. डा. मोहन हिमांशु थापा हाम्रा प्रातःस्मरणीय अभिभावक कवि तथा साहित्यकार प्रा. डा. मोहन हिमांशु थापाको असामयिक स्वर्गारोहण भएको आज १३ औं पुण्यतिथिमा दिवंगत आत्माको चीर शान्तिको कामना गर्दै हार्दिक श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछौं। साथै यस दुःखद घडीमा हामीप्रति सद्भाव, सहानुभूति तथा समवेदना प्रकट गर्नु हुने सम्पूर्ण ईष्टमित्र, आफन्तजन एवं शुभचिन्तकहरूमा हार्दिक कृतज्ञता प्रकट गर्दछौं।

धर्मपत्नि: उर्मिला थापा

घोराहरू: डा. प्रश्रवास थापा आश्रवास थापा

नातिनी/नाती: अरुषी थापा अन्वित थापा

एवं समस्त थापा परिवार

हार्दिक श्रद्धाञ्जली

स्व. हरि देवी श्रेष्ठ यस नेशनल कलेज अफ इन्जिनियरिङका प्रिन्सिपल श्री पुरुषोत्तम श्रेष्ठको ममतामयी आमा श्री हरि देवी श्रेष्ठको ८३ वर्षको उमेरमा स्वर्गारोहण भएको आज १३औं दिनको पुण्य तिथिमा दिवंगत आत्माको चिरशान्तिको कामना गर्दै भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछौं। साथै यस दुखद घडीमा शोकसन्तप्त परिवारमा धैर्यधारण गर्ने शक्ति प्राप्तिको कामना गर्दै हार्दिक समवेदना व्यक्त गर्दछौं।

वर्गीकृत विज्ञापन

घर जग्गा: बर्दनासकट भंगालमा ०-५-०-० औद्योगिकघर ०-७-२-० व्यापारिक जग्गा १९८११२०३२०

सम्पत्ति: सप्तरीलाइला रिङ्गरोडबाट ५० मिटरमा ४०अना जग्गा विक्रीमा, १९८११२०३२०

विद्यार्थीको लागि सस्तोमा Cash Deposit ९७६५३५९९९९

निर्माण सफाई: मंसिरबाट सेफ्टीट्याङ्गी डलमंगल जामखोल ९८४९४४२७२८

भाडामा: नलिपुत्रमा घरक्यान्ट भाडामा लिनाईने ९८५१७१५९०

चाहियो: कर्मचारी आवश्यकता माछापोखरी २२,०००/- ९८५९६२३०४९८

विज्ञापन: एजेन्सीलाई प्रायिकस डिजाइनर चाहियो ९८५१०६२३०५

मर्मा: कर्मचारी आवश्यकता माछापोखरी २२,०००/- ९८५९६२३०४९८

तालिम: हाउसवाइटी प्लम्बिङ मोबाइल टेलिभिजनका ९८५११७३४१

वर्गीकृत विज्ञापन संकलन काउन्टरहरू

Table with multiple columns listing various services and contact information for classified advertisements.

वर्गीकृत विज्ञापन साधारण प्रति शब्द रु. ८५/- बोल्ट प्रति शब्द रु. १००/- वर्गीकृत डिस्ले श्याम/श्वेत रु. ३०००/- स्पट कलर रु. ३५००/- मल्टी कलर रु. ५०००/-

शान्तिसुरक्षा चुस्त बनाउन निर्देशन

पर्वत (कास)- गण्डकी प्रदेश प्रहरी प्रमुख बुद्धिराज निदेशन दिएका छन्। जिल्लाहरूमा शान्तिसुरक्षाको अवस्था, परिचालित प्रहरी जनशक्तिको व्यवस्थापन र सम्पादन गर्न मातहतका प्रहरी कार्यालयलाई सोमबार आगामी दिनमा आइपर्ने सुरक्षा चुनौतीको पहिचान गरी

शान्तिसुरक्षाको अवस्थालाई चुस्त बनाउन उनले दिएका भिडियो कन्फरेन्समा प्रदेशका सबै ११ वटै जिल्ला प्रहरी कार्यालयका प्रमुखको सहभागिता थियो।

डुम्रे-बेसीसहर सडक विस्तार सुस्त

आश गुरुङ (लमजुङ)

पृथ्वी राजमार्गको तनहुँ डुम्रेबाट बेसीसहर हुँदै मनाङ पुग्ने डुम्रे-बेसीसहर सडकलाई २५ वर्षपछि डबल लेन बनाउने काम थालिएको हो। तर तनहुँ खण्डको पाउँदीसम्म २४ किलोमिटरअन्तर्गत पहिलो चरणकै काम 'कठुवा' गतिमा भइरहेको छ। दोस्रो वा अर्को चरणको काम कहिले हुने हो भन्ने नियाँले छैन। पाउँदी-बेसीसहर १८ किलोमिटर र बेसीसहरदेखि मनाङ सदरमुकाम चामेसम्म ६५ किलोमिटर छ।

बेसीसहर-डुम्रे सडकअन्तर्गत तनहुँको खरे क्षेत्रमा डबल लेनको सडकका लागि नाला निर्माण गरिँदै। तस्बिर : आश/कान्तिपुर

'सडक फराकिलो बनाउने काम भइरहेको छ। पानी नपर्दा थुलोमैलो र पानी परेपछि हिलोले हिँड्ने भएको छैन। छिटो बनाइदिने हुर्याउ, बेसीसहर-काठमाडौँ माइक्रोवस चालक टसबहादुर गुरुङले भने। उनका अनुसार माटो थुपारेर मात्र राखिएको छैन। कतिपय ठाउँमा काम अलपत्र छोडिएको छ।

डुम्रेबाट प्रवेश गर्ने यो सडकले २ जिल्ला पुगिन्छ। तर, यसको शुरूवात बिन्दुमा भर्खर २ लेनको सडक बनाउन थालिएको छ। 'मनाङसम्म डबल लेनको चाहिन्छ। भर्खर तनहुँतर्फ भइरहेको छ। लमजुङ कहिले आइपुग्ने ? मनाङसम्म पिच कहिले हुने ? डबल लेनको के कुरा ?' मनाङ डिस्याडालाका अध्यक्ष कान्छु घलेले भने।

डुम्रे-बेसीसहर-चामे सडक आयोजनाले डुम्रेको शून्याबन्धबाट २ सय २० मिटर अगाडिदेखि ८.३ किलोमिटर चाम्वासम्म पहिलो चरणमा २ लेन सडक निर्माण गरिरहेको छ। पहिलो चरणमा कुल ८ किलोमिटर ८० किलोमिटर सडक २ लेनको कालोपत्र गर्न २०७८ वैशाख २२ मा आशुप अनस्ट जेभीले सम्झौता गरेको छ। निर्माण सक्न साढे ७ महिना बाँकी रहेका ४८ देखि ५० प्रतिशत मात्र काम सकेको आयोजनाको दावी छ।

सडक आयोजनाका सूचना अधिकारी इन्जिनियर पुरुषोत्तम अधिकारीले ४८-५० प्रतिशत काम सकिएको दावी गरे। उनले टेवा पखाल निर्माण ५५ प्रतिशत सकिएको बताए। स्ल्याब कलम्ट र पाइप कलम्टको काम अन्तिम चरणमा छ। नाली निर्माण आधा सकिएको छ। नालीको काम भइरहेको ठाउँमा पिचको लागि सवरेड (कालोपत्रका लागि सतह मिलाउने कार्य) भइरहेको छ। २ किलोमिटर सवरेड पूरा गरिएको छ, उनले भने।

सडकमा रहेका विद्युतका २० वटा र टेलिफोनका १८ वटा खम्बा हटाउनपनि काम प्रभावित भएको अधिकारीले बताए। 'काम केही हिला भएको थियो। अब ठेक्का सम्झौताको म्यादअनुसार सकिन्छ,' उनले भने।

सडक कार्यालय प्रमुख इन्जिनियर अशुप विलास पन्तका अनुसार पहिलेभन्दा अहिले काम छिटो भएको छ। 'हामी तोकिएको समयमा सडक निर्माण सक्नुपर्छ भन्नेमा छौं। म्याद थप्ने प्रयोजनतर्फ लाग्नु हुँदैन,' उनले भने। उनले निर्माणकार्य तोकिएको समयमा सक्न ताकेता भइरहेको बताए। उक्त सडक निर्माणका लागि म्याट र पीएसवाहेक करिब ७५ करोड ९५ लाखको स्ट्रेमेट गरिएकोमा आशुप अनस्ट जेभीले करिब ३८ करोड १० लाख रूपैयाँमा ठेक्का सम्झौता गरेको हो।

भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली

जन्म : १९६३/०८/२४ एकादशी

स्वर्गारोहण : २०७९/११/०४ एकादशी

स्व. प्रा. डा. मोहन हिमांशु थापा

हाम्रा प्रातःस्मरणीय अभिभावक कवि तथा साहित्यकार प्रा. डा. मोहन हिमांशु थापाको असामयिक स्वर्गारोहण भएको आज १३ औं पुण्यतिथिमा दिवंगत आत्माको चीर शान्तिको कामना गर्दै हार्दिक श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछौं। साथै यस दुःखद घडीमा हामीप्रति सदभाव, सहानुभूति तथा समवेदना प्रकट गर्नु हुने सम्पूर्ण ईष्टमित्र, आफन्तजन एवं शुभचिन्तकहरूमा हार्दिक कृतज्ञता प्रकट गर्दछौं।

धर्मपत्निलः उर्मिला थापा

छोराहरुः डा. प्रश्रवास थापा आश्रवास थापा एवम् समस्त थापा परिवार

नातिनी/नातीः अरुषी थापा अन्वित थापा

Advertisement for 'Hartik Shradhanjali' featuring a portrait of Sw. Hari Devi Shrestha and details of her passing.

वर्गीकृत विज्ञापन

Grid of classified advertisements including real estate, services, and business opportunities.

वर्गीकृत विज्ञापन संकलन काउन्टरहरु

Grid of classified advertisements for various services and businesses.

वर्गीकृत विज्ञापन साधारण प्रति शब्द रु. ४५/- बोल्ट प्रति शब्द रु. १००/- वर्गीकृत डिस्टले श्याम/श्वेत रु. ३०००/- स्पट कलर रु. ३५००/- मल्टी कलर रु. ५०००/- सम्पर्क नं. ५१३५०००, ५१३५००८, Ext. १६४८ Email: mktclassified@kmg.com.np

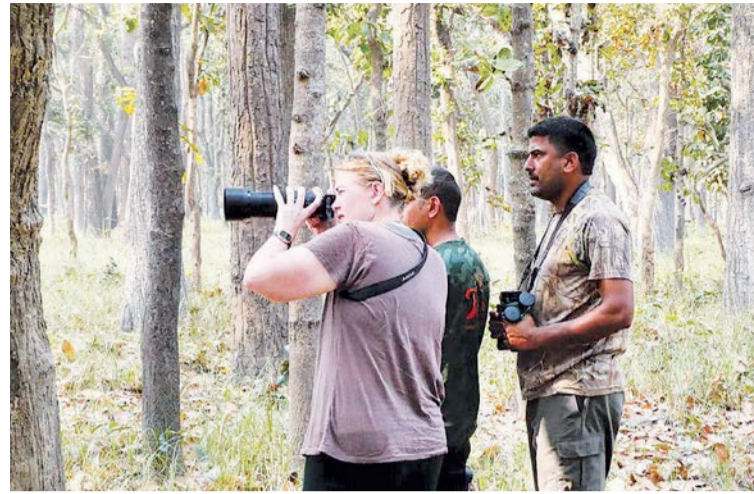
गोठमा आगलागी हुँदा एकको मृत्यु

रोल्पा (कास)- रोल्पाको सुनिल स्मृति गाउँपालिकाको अडुतवार राति सुनिल स्मृति-८ चिन्नेका भूपनारायण घर्तीमगरको गोठमा आगलागी हुँदा एक जलेको शव एक जनाको मृत्यु भएको छ। प्रहरीका अनुसार आगलागी भएपछि सहयोगका लागि पुगेका गाउँलेले जलेको शव फेला पारेको प्रहरीले जनाएको छ। गोठमा आगलागी हुँदा जलेर मृत्यु भएका व्यक्तिबारे अनुसन्धान भइरहेको प्रहरीले जनाएको छ।

निकुञ्ज घुम्ने घट्टै

कमल पन्थी (बर्दिया)

बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्जको अवलोकन गर्ने उपयुक्त मौसममै पर्यटक घटेका छन्। पर्यटक आगमनका हिसावले फागुनलाई उपयुक्त महिना मानिन्छ। यसै महिनामा पर्यटन घट्टै गएपछि यहाँका व्यवसायी निराश बनेका छन्। निकुञ्जको भन्दा सफा भएका कारण अहिले यहाँबाट बाघ, गैडालगायत वन्यजन्तु सहजै देख्न सकिन्छ। यहाँ आउने ९० प्रतिशत भन्दा बढी पर्यटकले जंगल सफारी गरेको दिन बाघ देखेको जानकारी निकुञ्ज प्रशासनलाई दिने गरेका छन्। बाघ सजिलै देख्न सकिने पर्यटकीय गन्तव्यका रूपमा राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय क्षेत्रमा बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्जले नाम कमाएको छ। पर्यटन व्यवसायी एवं होटल संघ च्याप्टर ठाकुरद्वाराका अध्यक्ष मोहनलाल चौधरीले विदेशी पर्यटक आवागमन घट्नुको प्रमुख कारणमा आर्थिक मन्दी, रूचैडिहामा कोरोनापछि अत्यागमन कार्यालय बन्द हुनु र हवाई यात्रामा जोखिम भएको बताए। 'अहिले त व्यवसाय धान्नै गाह्रो छ,' उनले भने। ९ सय ६८ वर्ग किमी क्षेत्रफल ओगटेको बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्जको मनमोहक र शान्त वातावरणले यहाँ आउने पर्यटकलाई लोभ्याउने गर्छ। विशेष गरी पाटे बाघ सहजै हेर्न पाइने भनेर पर्यटक आउने गर्छन्। पछिल्लो गणनाअनुसार यहाँ १ सय २५ वटा बाघ रहेका छन्। यसबाहेक एकसिंगे गैडा, चितुवा, घोडेगाधा, जरायो, चितुवा, लगुना,

बाघसंगालगायत ६१ प्रजातिका स्तनधारी वन्यजन्तु यहाँ देख्न पाइन्छ। जलचरमा घडीयाल गोही, मगर गोही, सोस र विभिन्न प्रजातिका माछा पाइन्छन्। यसैगरी रैथाने र बसाई सरी आउने ५ सय १३ प्रजातिका पक्षीको यहाँ अभिलेख छ। यहाँ १ सय २५ जंगली हात्ती रहेको अनुमान गरिएको छ। पर्यटक आगमनका हिसावले अहिले ज्यादै निराशाजनक अवस्था रहेको पर्यटन व्यवसायी रामजीवाबु थापाले बताए। 'बाघ हेर्ने मौसममै पर्यटक घट्नु दुर्भाग्यको कुरा हो,' उनले भने, 'सरकारले पर्यटक आकर्षित गर्ने खालको प्रचारप्रसार र प्याकेज कार्यक्रम ल्याउन जरुरी छ।' गत ६ महिनामा ७ हजार ९ सय ३० आन्तरिक पर्यटकले बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्जको अवलोकन गरेको सहायक संरक्षण अधिकृत आशिष न्यौपानेले बताए। यहाँ आउने पर्यटकमा सार्क मुलुकबाट ५ सय ६५ र अन्य वैदेशिक मुलुकबाट २ हजार ८ सय ७५ पर्यटक यहाँ आएका छन्। १ करोड २८ लाख रूपैयाँ मात्रै राजस्व संकलन भएको छ। बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्जको ठाकुरद्वारा सानाठूला गरी २८ वटा होटल रहेका छन्।

भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली

जन्म : १९५३/०८/२४ एकादशी

स्वगरोहण : २०७५/११/०४ एकादशी

स्व. प्रा. डा. मोहन हिमांशु थापा

हाम्रा प्रातःस्मरणीय अभिभावक कवि तथा साहित्यकार प्रा. डा. मोहन हिमांशु थापाको असामयिक स्वर्गारोहण भएको आज १३ औं पुण्यतिथिमा दिवंगत आत्माको चीर शान्तिको कामना गर्दै हार्दिक श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछौं। साथै यस दुःखद घडीमा हामीप्रति सद्भाव, सहानुभूति तथा समवेदना प्रकट गर्नु हुने सम्पूर्ण ईष्टमित्र, आफन्तजन एवं शुभचिन्तकहरूमा हार्दिक कृतज्ञता प्रकट गर्दछौं।

धर्मपति:

उर्मिला थापा

घोराहरु: डा. प्रज्ञास थापा आश्रवास थापा

नातिनी/नाती: अरुषी थापा अन्वित थापा

एवं समस्त थापा परिवार

हार्दिक श्रद्धाञ्जली

स्व. हरि देवी श्रेष्ठ

यस नेशनल कलेज अफ इन्जिनियरिङ्गका प्रिन्सिपल श्री पुरुषोत्तम श्रेष्ठको ममतामयी आमा श्री हरि देवी श्रेष्ठको ८३ वर्षको उमेरमा स्वर्गारोहण भएको आज १३औं दिनको पुण्य तिथिमा दिवंगत आत्माको चिरशान्तिको कामना गर्दै भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछौं। साथै यस दुखद घडीमा शोकसन्तप्त परिवारमा धैर्यधारण गर्ने शक्ति प्राप्तिको कामना गर्दै हार्दिक समवेदना व्यक्त गर्दछौं।

नेपाल नेशनल एजुकेशन एकेडेमी परिवार नेशनल कलेज अफ इन्जिनियरिङ्ग परिवार

भीममा सिटी स्क्यान र ब्लड बैंक

भैरहवा (कास)- भीम अस्पताल भैरहवामा सिटी स्क्यान र ब्लड बैंक सेवा सञ्चालनमा आएको छ। अस्पतालमा सोमबार लुम्बिनी प्रदेशका स्वास्थ्यमन्त्री विष्णु पन्थीले ती सेवाको शुभारम्भ गरेका हुन्। 'उपचार र सेवा लिनबाट कोही बाँच्न नहोस्' भन्नेमा प्रदेश सरकार सचेत छ,' मन्त्री पन्थीले भने, 'यसका लागि सरकारले आफ्नो सामर्थ्य प्रयोग गर्छ।' २ करोड ७५ लाख रूपैयाँ लागतमा अस्पतालमा सिटी स्क्यान सञ्चालनमा ल्याइएको हो। प्रदेश सरकारले सिटी स्क्यानका लागि बजेट उपलब्ध गराएको थियो। सेवा प्रवाहलाई थप व्यवस्थित र सुविधा सम्पन्न गराउने उद्देश्यले सिटी स्क्यान र ब्लड बैंक सेवा सुरु गरिएको अस्पतालले जनाएको छ। अस्पतालकी मेडिकल सुपरिन्टेन्डेन्ट डा.शकुन्तला गुप्ताले भीम अस्पताल अब विस्तारै हरेक पूर्वाधारमा सम्पन्न हुँदै जान थालेको बताइन्।

वर्गीकृत विज्ञापन

Advertisement for classified advertisements with various categories like 'घर जग्गा', 'सम्पक', 'विविध विक्रीमा', 'चाहियो', 'निर्माण सफाई', 'भाडामा', 'व्यापार', 'मर्मा', 'मर्मत', 'तालिम', 'उपचार', 'बिहावारी', 'मर्मत', 'मर्मा', 'मर्मत'.

वर्गीकृत विज्ञापन संकलन काउन्टरहरू

Table listing various classified ad categories and their corresponding phone numbers, such as 'रिजल सिम्पल क्लासिफाइड', 'पेप्सिकोला/कोटेश्वर', 'पशुपति विज्ञापन सेवा', 'सोह्रखुटे चोक', 'स्वीक कम्प्युनिकेशन सिर्स', 'बालाजु सिमान्तक', etc.

वर्गीकृत विज्ञापन साधारण प्रति शब्द रु. ४५/- बोल्ट प्रति शब्द रु. १००/- वर्गीकृत डिस्प्ले श्याम/श्वेत रु. ३०००/- स्पट कलर रु. ३५००/- मल्टी कलर रु. ५०००/- सम्पर्क नं. ५१३५०००, ५१३५००८, Ext. १६४८ Email: mktclassified@kmg.com.np

पाँच पालिकामा स्वास्थ्य शिविर

डडेलधुरा (रासस)- यहाँका सात तहमध्ये पाँच पालिकामा स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन भएको छ। पालिकाका हरेक वडामा स्वास्थ्य सेवामा सबैको पहुँच

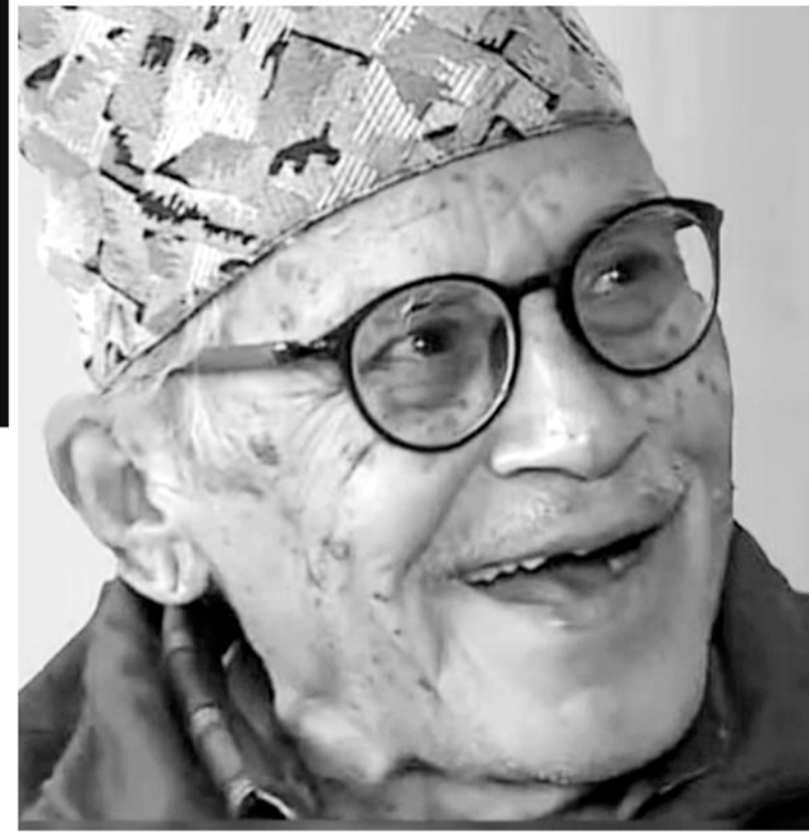
पुःयाउने उद्देश्यले शिविर सञ्चालन भएको हो। नवदुर्गा गाउँपालिकाले पाँचवटै वडाका ज्येष्ठ नागरिक महिला तथा बालबालिकाको स्वास्थ्य चेकजाँच गर्न शिविरको आयोजना गरेको जनाएको छ। गन्यापधुरा गाउँपालिकाले पनि दीर्घरोगी, एकल महिला तथा आर्थिक अवस्था कमजोर भएका नागरिकको शिविरबाट निःशुल्क उपचार सेवा दिएको छ। अमरगढी नगरपालिका-१० द्वारा शनिवार संचालित आँखा शिविरमा एक हजार पाँच सय भन्दा बढीले उपचार सेवा लिएका छन्।

सीमावर्ती बजारमा भारु लेनदेन घट्यो

राष्ट्र बैंकको प्रदेश कार्यालयबाट महिनामा ४ लाखभन्दा बढी भारु सटही हुने गरेकामा अहिले एक लाख पनि सटही भएको छैन

गण्डकी प्रदेशको कञ्चनपुर जिल्लाको कञ्चनपुरको वेदकोट नगरपालिका-५ का जयराज जोशी महिन्द्रनगरस्थित एक पेट्रोल पम्पमा लाइन बसेका थिए। विक्रेताले सुरुमै सोधे, 'तपाईंसँग भारु कति नर ?' जोशीले भारु भएको बताए। विक्रेताले भारु नचल्ने भनेपछि जोशी पेट्रोल नहालेरै फर्किए। केही समयअघिसम्म सीमावर्ती बजारमा किनमेल तथा उपचारका लागि जान भारुको हाहाकार हुन्थ्यो। नेपालतर्फ पनि भारु देखेवाटिकै संकलन गरेर राख्थे। नेरुवाट भारु सटहीका लागि कमिसन पनि दिनुपर्थ्यो। तर अहिले ठीक उल्टो भएको छ। नेपालमा भारतीय रुपैयाँ कमजोर हुनुका साथै कतिपय ठाउँमा कारोवार नै नहुने अवस्था आएको छ। 'बजारमा मात्रै होइन गाउँमा पनि भारु नचल्ने अवस्था आयो,' जोशी भन्छन्, 'दस/बीसका नोट पनि चलाउँदैनन्।' उनका अनुसार ग्रामीण भेगमा सय भारु डेढ सय नेरुमा चलिरहेको छ। पाँच सय र हजारका नोट त भन्ने चलाउने मान्दैनन्। भारतमा रोजगारी गरेर घर फर्किनेहरूका लागि पनि अहिले भारुवाट नेरु सटही चिन्ताको विषय हुन थालेको छ। व्यापारीहरूले नेरु साट्टा कमिसन लिने गरेका छन्। पाँच सय भारु सात सयमै चलाउने गरेको उनीहरू बताउँछन्। भारतको उत्तराखण्ड र उत्तरप्रदेशवाट आँखाको उपचारका लागि ठूलो संख्यामा भारतीयहरू आउने गरेका छन्। भारु कमजोर हुँदा उनीहरू पनि मारमा परेका छन्। यात्राका क्रममा सुरुमा भारु लिने नमान्ने तथा लिए पनि कम मूल्यमा चलाउने गरेका कारण उनीहरू मारमा परेका हुन्। 'पाँच सय भारु चार/चाँडे चार सयमै चलाउँछन्,' कैलालीको गेटास्थित आँखा अस्पतालमा उपचार गरिएर फर्किएका एक भारतीय नागरिकले भने, 'सुरुमा भारु चलाउँदैनौं भने तर हामीसँग नेपाली रुपैयाँ छैन भनेपछि कम मूल्यमै चलाए।' नेपाली बजारमा भारतीय रुपैयाँ कमजोर हुन थालेको पुस-माघदेखि हो। हाल आएर चलनचल्तीमै समस्या देखिन थालेको छ। भारततर्फको कारोवार कम हुँदै गएको र भारु भित्रिने क्रम यथावत् रहेकाले अहिले भारु कमजोर देखिएको सुदूरपश्चिम विश्वविद्यालयका योजना प्रमुख तथा अर्थशास्त्रका सहप्राध्यापक सुरेश भण्डारी बताउँछन्। उनका अनुसार पछिल्लो समय उपचारदेखि किनमेल सबै स्वदेशी बजारमै हुने भएकाले भारुको माग कम हुँदै गएको छ। 'विगतमा किनमेलदेखि उपचारका लागि भारुको धेरै माग थियो, अहिले त्यो छैन,' योजना प्रमुख भण्डारीले भने, 'भारु भित्रिने क्रम यथावत् छ, तर खर्च भइरहेको छैन, त्यही भाएर कमजोर

भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली

जन्म : १९६३/०८/२४ एकादशी

स्वर्गारोहण : २०७९/११/०८ एकादशी

स्व. प्रा. डा. मोहन हिमांशु थापा

हाम्रा प्रातःस्मरणीय अभिभावक कवि तथा साहित्यकार प्रा. डा. मोहन हिमांशु थापाको असामयिक स्वर्गारोहण भएको आज १३ औं पुण्यतिथिमा दिवंगत आत्माको चीर शान्तिको कामना गर्दै हार्दिक श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछौं। साथै यस दुःखद घडीमा हामीप्रति सद्भाव, सहानुभूति तथा समवेदना प्रकट गर्नु हुने सम्पूर्ण ईष्टमित्र, आफन्तजन एवं शुभचिन्तकहरूमा हार्दिक कृतज्ञता प्रकट गर्दछौं।

धर्मपत्नि: उर्मिला थापा

धोराहरू: डा. प्रश्रवास थापा आश्रवास थापा एवं समस्त थापा परिवार

Advertisement for 'Hartik Shradhanjali' featuring a portrait of a woman and text about a memorial service for 'Sw. Hari Devi Shrestha'.

वर्गीकृत विज्ञापन

A large grid of classified advertisements including real estate, business, and personal services.

वर्गीकृत विज्ञापन संकलन काउन्टरहरू

A grid of classified advertisements for various services and businesses.